

S-DU YING DJÜN. 使徒行傳

Sd. I.

DI-O-FI-LO, ngô sia zin-deo keh-peng shü, kōng Yiæ-su ky'i-deo ih-ts'ih sô tso sô kao-hyüing-go z-ken,² ih-dzih tao Gyi yüong Sing-Ling feng-fu kæn-shün-go s-du ts-'eo sing-zōng *t'in* keh nyih.³ Gyi ziu næn yi-'eo yüong hyü-to ky'üoh-jih-go bing-kyü hyin-c'ih Gyi-zi z weh-cün-læ-go, læ s-jih nyih li-deo yin-c'ih peh s-du k'en-kyin, *teng gyi-lah* kōng Jing-koh-go z-ken.

提阿非羅，我寫前頭箇本書，講耶穌起頭一切所做所教訓個事幹，²一直到其用聖靈吩咐揀選個使徒之後升上天箇日。³其受難以後用許多確實個憑據顯出其自是活轉來個，來四十日裏頭現出撥使徒看見，等其拉講神國個事幹。

⁴ *Yiæ-su* teng s-du jü-long-tong z-'eo, feng-fu *gyi-lah*, “M-nao li-k'æ *Yiæ-lu-sah-leng*, iao teng-dæ *T'in-Vu* sô ing-hyü, ziu-z ng-lah zin-deo *t'ing-meng* Ngô kōng-go. Ing-we *Iah-'en* z yüong shü 'ang si-li, tsih-yiu ng-lah m-to-siao nyih-su we ziu Sing-Ling-go si-li.”

⁴ 耶穌等使徒聚攏東時候，吩咐其拉，「喚得好離開耶路撒冷，要等待天父所應許，就是爾拉前頭聽聞我講個。⁵因爲約翰是

用水行洗禮，只有爾拉喺多少日數會受聖靈個洗禮。」

⁶ Gyi-lah jü-long-tong ziu meng Gyi wô, “Cü, yin-dzæ z-tsin Ngiao wæn-we koh-kô peh Yi-seh-lih *nying feh?*” ⁷ Yiæ-su teng gyi-lah wô, “Nyih-ts teng z-‘eo z *T'in-Vu Zi-go* công-dzing, feh-z ng-lah k'o-yi hyiao-teh-go. ⁸ Tsih-yiu Sing-Ling ih ling-djôh ng-lah, ng-lah ziu we teh-djôh neng-ken; ping-ts'ia læ Yiæ-lu-sah-leng, ‘en Yiu-t'a, teng Sah-mô-li-üô, ih-dzih tao di-go zing-deo, we teng Ngô tso te-tsing.”

⁶ 其拉聚攏東就問其話：「主，現在時節爾要挽回國家撥以色列人弗？」⁷ 耶穌等其拉話：「日子等時候是天父自個章程，弗是爾拉可以曉得個。⁸ 只有聖靈一臨着爾拉，爾拉就會得着能幹。並且來耶路撒冷，咸猶太，等撒瑪利亞，一直到地個盡頭，會等我做對證。」

⁹ Keh-sing shih-wô kông-hao, gyi-lah k'en-tong z-‘eo, Yiæ-su ziu sing-zông-ky'i; yiu ih-tô yüing tsih-djôh Gyi, peh gyi-lah ngæn-tsing k'en-feh-kyin. ¹⁰ Yiæ-su zông-ky'i z-‘eo, gyi-lah dziao-leh t'in ts'ing-ting k'en-tong, yiu liang-go nyding c'ün-leh bah i-zông, lih læ gyi-lah bông-pin, ¹¹ ziu wô, “Ng-lah Kyüô-li-li nyding, dza-we dziao t'in lih-leh k'en-tong? Keh-we Yiæ-su bih-k'æ ng-lah zông t'in ky'i-de, tsiao ng-lah k'en-kyin Gyi z-ka zông t'in, tsiang-læ yia we z-ka læ-gyi.”

⁹ 箇星說話講好，其拉看東時候，耶穌就升上去。有一朵雲接着其，撥其拉眼睛看弗見。¹⁰ 耶穌上去時候，其拉朝勒天清盯看東，有兩個人穿勒白衣裳，立來其拉旁邊，¹¹ 就話：「爾拉加利利人，咋會朝天立勒看東？箇位耶穌別開爾拉上天去了，照爾拉看見其是介上天，將來也會是介來其。」

¹² Keh-tsao *meng-du* dzong keh-zo sən kyü Yiæ-lu-sah-leng ky'i; keh sən kyiao-leh Ken-læn sən, teng Yiæ-lu-sah-leng siang-gying, ts'ô en-sih-nyih sô tseo-go lu-dzing. ¹³ Kyi-jün tao-de, ziu tseo-zông ih-kæn leo-teng: læ keh-deo deng-go cü-kwu, ziu-z Pe-teh, Yüô-kôh, Iah-'en, En-teh-lih; wa-yiu Fi-lih teng To-mô, Pô-to-lo-mæ teng Mô-t'a, Üô-leh-fi-go *ng-ts* Yüô-kôh, teng Si-meng kyiao-leh Ze-lo-ti; wa-yiu Yüô-kôh-go *hyüong-di* Yiu-da. ¹⁴ Keh-sing nyung teng *kyi-go* nyü-nyung, wa-yiu Yiæ-su-go ah-nyiang Mô-li-üô teng Yiæ-su *hyüong-di*, ih-sing-ih-i feh-hyih-go tao-kao gyiu-gyiu.

¹² 箇遭門徒從箇座山歸耶路撒冷去。箇山叫勒橄欖山，等耶路撒冷相近，差安息日所走個路程。¹³ 既然到了，就走上一間樓頂。來箇頭庵個主顧，就是彼得，雅各，約翰，安得烈；還有腓力等多馬，巴多羅買等馬太，亞勒腓個兒子雅各，等西門叫勒銳羅底。¹⁴ 還有雅各個兄弟猶大。箇星人等幾個女人，還有耶穌個阿嬪馬利亞等耶穌兄弟，一心一意弗歇個禱告求求。

¹⁵ KEH-GO z-'eo jü-long-tong meng-du-go ming-su da-iah yiu ih-pah nyiæn-go: Pe-teh lih læ tōng-cong-nyiang, z-ka wô, ¹⁶ “Cong-we hyüong-di, Sing-Ling t'ôh Da-bih-go k'eo-li yü-sin kōng Yiu-da, (ziu-z ling keh-sing k'ô Yiæ-su cü-kwu go *Yiu-da*.) keh-kyü shü z-jün kæ ing-nyiæn-go: ¹⁷ gyi z ah-lah-go de-li sön-tsing dzæ-nen, keh-go tsih-veng gyi yia dô-kô yiu-veng. ¹⁸ Keh-go cü-kwu pô fi-yi-ts-dzæ ma din; gyi k'eh-tao di-ying-li, du-bi hweh-k'æ, du-dziang tu liu-c'ih. ¹⁹ (T'ong Yiæ-lu-sah-leng deng-tih-go nyiing tu teh-cü; s-teh keh-ky'iu din t'u-ming eo Üô-keh-da-mô, ziu-z Hyüih-din ka i-s.) ²⁰ Sing-s-li yiu sia-tih, wô, ‘Gyi-go oh kæ pin tso k'ong-di, m-neh hao deng nyiing:’ [S. 69. 25.] wa-iyu wô, ‘Gyi-go tsih-veng, bih-nyiing hao tsih-ziu.’ [S. 109.8.] ^{21, 22} Keh-lah Cü Yiæ-su læ ah-lah cong-nyiang læ-læ-ky'i-ky'i-go z-'eo, dzong Iah-'en 'ang si-li ky'i-deo ih-dzih tao Gyi bih-k'æ ah-lah sing-zōng keh nyih, keh-sing teng ah-lah djōng-djōng jü-long-tong-go nyiing, gyi-cong pih iao kæn ih-go teng ah-lah dô-kô tso Gyi tsæ-weh-go te-tsing.”

¹⁵ 箇個時候聚攏東門徒個名數大約有一百廿個。彼得立來當中央，是介話，¹⁶ 「衆位兄弟，聖靈託大闢個口裏預先講猶大，（就是領箇星柯耶穌主顧個猶大。）箇句書自然該應驗個。¹⁷ 其是阿拉個隊裏算進在內，箇個職份其也大家有份。¹⁸ 箇個主顧把非義之財買田。其磕倒地垟裏，肚皮豁開，肚腸都流出。¹⁹ （通耶路撒冷庵

的個人都得知。使得箇丘田土名謳亞革大馬，就是血田介意思。）

²⁰ 聖詩裏有寫的，話，『其個屋該變做空地，喚得好庵人。』[S. 69. 25.] 還有話，『其個職份，別人好接受。』[S. 109.8.] ^{21, 22} 箇拉主耶穌來阿拉中央來來去去個時候，從約翰行洗禮起頭一直到其別開阿拉升上箇日，箇星等阿拉常常聚攏東個人，其中必要揀一個等阿拉大家做其再活個對證。」

²³ Gyi-lah ziu kyü-tsin liang-go ny ing; ih-go z Ziah-seh kyiao-leh Pô-sah-pô, yi kyiao-leh Yiu-z-tu; ih-go z Mô-di-üô. ²⁴ Ziu tao-kao, z-ka wô, “Cü, væn-pah ny ing-go sing Ng tu hyiao-teh-go; keh liang-go ny ing cong-nyiang, Ng sô kæn-djôh-go cü-kwu, gyiu Ng shih-lih gyi, ²⁵ hao tsih-ziu keh bæn-z teng s-du-go tsih-veng; ing-we Yiu-da væn-ze ts' o-lôh keh-go tsih-veng, tao zi-go di-fông ky'i-de.” ²⁶ Keh-tsao gyi-lah ts' eh ts-meh-den, ts' eh-djôh Mô-di-üô; ziu teng jih-ih-go s-du söntsing dzæ-nen.

²³ 其拉就舉薦兩個人。一個是若瑟叫勒巴撒巴，又叫勒猶士都。一個是馬提亞。²⁴ 就禱告，是介話，「主，凡百人個心爾都曉得個。箇兩個人中央，爾所揀着個主顧，求爾設立其，²⁵ 好接受箇辦事等使徒個職份。因爲猶大犯罪錯落箇個職份，到自個地方去了。」²⁶ 箇遭其拉撮指末頭，撮着馬提亞。就等十一個使徒算進在內。

Sd. II.

WU-SHING-TSIH-GO nyih-ts yi-kying tao-de, long-tsong *meng-du* dong-sing-'eh-i tso-t'ah u-sen læ-tong.² Hweh-jün yiu dzong t'in ka læ-go sing-hyiang, ziang mang-mang fong c'ü-ko ka, ziu c'ong-mun gyi-lah zo-tih-go 'en-kæn oh-lô.³ Gyi-lah ziu k'en-kyin zih-deo, ziang ho-kwông ka, ts'ô-tang-ts'ô feng-k'æ, deng læ kôh-nying-go deo-zông.⁴ Gyi-lah long-tsong be Sing-Ling do-nyiang ken-dong, kông-ky'i bih-c'ü t'u-wô læ, tsiao *Sing-Ling* sô s-peh gyi-lah kông ka.

五旬節個日子已經到了，攏總門徒同心合意做墳烏碎來東。²忽然有從天介來個聲響，像猛猛風吹過介，就充滿其拉坐的個咸間屋落。³其拉就看見舌頭，像火光介，岔打岔分開，庵來各人個頭上。⁴其拉攏總被聖靈大樣感動，講起別處土話來，照聖靈所賜撥其拉講介。

⁵ *Ka z-'eo yiu gyin-sing Yiu-t'a ny ing deng læ Yiæ-lu-sah-leng, z dzong t'in-'ô koh-tang-koh ka læ-go.* ⁶ [1]We-leh keh-go sing-hyiang keh-do-dziao ny ing ziu jü-jih-long; ing-we t'ing-meng meng-du tsiao gyi-lah kôh-c'ü t'u-wô læ-tih kông, ziu [2]ling-ling-dong.⁷ Tu ky'ih-hoh hyi-gyi-de, kông-læ-kông-ky'i wô, “Keh-sing læ-tih kông-go feh tu z Kyüô-li-li ny ing ma?⁸ næn-kæn ah-lah kôh-nying t'ing-meng zi-go keng-sang-t'u-yiang shih-wô, z dza-go?⁹ Ziu-z P'ô-di-üô, Mi-t'a, Yi-

læn-go ny ing; deng læ Mi-sô-po-da-mi, Yiu-t'a, Kyüô-p'ô-to-kyüô, Peng-tu, Üô-si-üô,¹⁰ Feh-li-kyüô, Bông-fi-li-üô, Yiæ-gyih, Ku-wi-næ siang-gying-go Li-pe-üô di-ka; wa-yiu dzong Lo-mô ka læ-go, yiu-sing z Yiu-t'a ny ing, yiu-sing z jih Yiu-t'a kyiao go;¹¹ lin Keh-li-ti teng Üô-lah-pah ny ing; tu t'ing gyi-lah tsiao ah-lah-go kôh-c'ü t'u-wô kông Jing-ming-go do z-ken.”¹² Cong-nying tu hyi-gyi, nyi-'ôh-peh-kyüih, dô-kô z-ka wô, “Keh z dza-go kông-kyiu?”¹³ Yiu-teh-go c'ü-siao, wô, “Gyi-lah z sing-tsiu ky'üoh-tse-tih-de.”

⁵ 介時候有虔心猶太人庵來耶路撒冷，是從天下國打國介來個。⁶ 爲了箇個聲響^[1]箇大潮人就聚集攏。因爲聽聞門徒照其拉各處土話來的講，就懷懷動^[2]。⁷ 都喫惱稀奇了，講來講去話：「箇星來的講個弗都是加利利人嗎？⁸ 難間阿拉各人聽聞自個根生土養說話，是咋個？⁹ 就是帕提亞，米太，以攔個人；庵來米所波大米，猶太，加帕多家，本都，亞西亞，¹⁰ 弗呂家，旁非利亞，埃及，吉利奈相近個呂彼亞地界。還有從羅馬介來個，有星是猶太人，有星是入猶太教個。¹¹ 連革哩底等亞拉伯人。都聽其拉照阿拉個各處土話講神明個大事幹。」¹² 衆人都稀奇，疑惑不決，大家是介話：「箇是咋個講究？」¹³ 有得個取笑，話：「其拉是新酒喫醉的了。」

[1] 'Ôh wô, Keh-go fong-sing ih yiang-k'æ. 或話，箇個風聲一揚開。（原註）

[2] 'Ôh wô, sing-li m-deo-jü. 或話，心裏嚥頭緒。 (原註)

¹⁴ Keh-tsao Pe-teh teng jih-ih-go s-du lih-ky'i-sing, gyi hyiang-hyang teng gyi-lah wô:

¹⁴ 箇遭彼得等十一個使徒立起身，其響響等其拉話：

“Yiu-t'a ny ing teng væn-pah deng læ Yiæ-lu-sah-leng go ny ing, keh-ying z-ken ng-lah yüong hyiao-teh, yüong ts-si t'ing ngô-go shih-wô. ¹⁵ Ng-lah ts'æ keh-sing ny ing z ky'üoh-tsiu-tse; feh-z tsiu-tse; ing-we z-'eo wa tsih-yiu kyiу tin-cong. ¹⁶ Keh ziu-z sin-cü Iah-r sô kông-go; ¹⁷ ‘Jing-ming z-ka wô, Kyih-sah-go nyih-ts Ngô we pô Ngô-go Ling s-peh væn-pah yiu hyüih-ky'i go cü-kwu: ng-lah-go ng-ts, ng-lah-go nön, ziu we kông sin-cü shih-wô; ng-lah-go 'eo-sang we k'en gyi-z, ng-lah-go lao-dzing-nying we tso mong. ¹⁸ Wa-yiu Ngô-go nu-boh, Ngô-go ô-deo, tao keh-sing nyih-ts Ngô we pô Ngô-go Ling s-peh gyi-lah, ziu we kông sin-cü shih-wô. ¹⁹ Ping-ts'ia Ngô we hyin-c'ih ziao-deo læ. t'in-zöng, gyi-z læ di-'ô; hyüih, teng ho, teng in. ²⁰ Cü keh-go ă-nyin kwông-ming-go nyih-ts feh-zing læ ts-zin, nyih-deo we pin-leh heh-en, yüih-liang we pin-leh hyüih-'ong. ²¹ Keh-tsao væn-pah gyiu Cü ming-deo go cü-kwu we teh-djôh kyiу.’ [Ir. 2. 28-32.]

「猶太人等凡百庵來耶路撒冷個人，箇樣事幹爾拉用曉得，用仔細聽我個說話。¹⁵ 爾拉猜箇星人是喫酒醉。弗是酒醉。因爲時候

還只有九點鐘。¹⁶ 箇就是先知約珥所講個。¹⁷ 『神明是介話，結煞個日子我會把我個靈賜撥凡百有血氣個主顧。爾拉個兒子，爾拉個因，就會講先知說話。爾拉個後生會看奇事，爾拉個老成人會做夢。¹⁸ 還有我個奴僕，我個丫頭，到箇星日子我會把我個靈賜撥其拉，就會講先知說話。¹⁹ 並且我會顯出兆頭來。天上，奇事來地下；血，等火，等煙。²⁰ 主箇個威嚴光明個日子弗曾來之前，日頭會變勒黑暗，月亮會變勒血紅。²¹ 箇遭凡百求主名頭個主顧會得着救。』 [Ir. 2. 28–32.]

²² “Yi-seh-lih ny ing, yüong t'ing keh-sing shih-wô: Nô-sah-leh-go Yiæ-su, Jing-ming læ ng-lah min-zin ming-tông-tông sô shih-lih-go, yüong jing-tsih, ziao-deo teng gyi-z tso bing-kyü, ziu-z Jing-ming læ ng-lah cong-nyiang t'ôh Gyi sô tso, (ng-lah zi yia hyiao-teh-go:)²³ keh-go Nying, tsiao Jing-ming sô ding-kwe sô yü-sin hyiao-teh-go ts-i, kao-fu ng-lah; ng-lah z yüong ôh-siu do-læ ting-sah læ jih-z-kô-zông.
²⁴ Jing-ming ka-diao Gyi si-go kw'u-ts'u, peh Gyi weh-cün-læ; ing-we si feh neng-keo dziang-t'ong bo-djü Gyi.²⁵ Da-bih ts-tin Gyi, wô, ‘Ngô dziang-t'ong yiu Cü dzeng læ Ngô ngæn-zin; Gyi læ Ngô jing-siu-pin, s-teh Ngô yi-feh-dong.²⁶ Sô-yi Ngô sing hwun-hyi, Ngô zih-deo kao-hying; ping-ts'ia Ngô-go nyüoh-sing dzæn-nyü læ veng-mo-li wa yiu siang-vông:²⁷ ing-we Ng feh we ts'o-lôh Ngô-go weh-ling læ ing-s-li, yia feh we peh Ng sing-jün Cü-kwu teh-cü læn-wu.²⁸ Weh-ming-go

lu-deo Ng tin hyiang Ngô dao; yia we s-teh Ngô k'en-kyin Ng-go min-k'ong ziu i-sing-mun-tsoh.' [S.16. 8-11.]

²² 「以色列人，用聽箇星說話。拿撒勒個耶穌，神明來爾拉面前明當當所設立個，用神蹟，兆頭等奇事做憑據，就是神明來爾拉中央託其所做，（爾拉自也曉得個。）²³ 箇個人，照神明所定規所預先曉得個旨意，交付爾拉。爾拉是用惡手駄來釘煞來十字架上。²⁴ 神明解掉其死個苦楚，撥其活轉來。因爲死弗能夠長通縛住其。²⁵ 大關指點其，話，『我長通有主存來我眼前。其來我順手邊，使得我移弗動。²⁶ 所以我心歡喜，我舌頭高興。並且我個肉身暫寓來墳墓裏還有想望。²⁷ 因爲爾弗會錯落我個活靈來陰司裏，也弗會撥爾聖善主顧得知爛糊。²⁸ 活命個路頭爾點向我道。也會使得我看見爾個面孔就依心滿足。』 [S.16. 8-11.]

²⁹ “Cong-we hyüong-di, [1]nyiang ngô teng ng-lah fông-tæn kông tsu-tsong Da-bih-go z-ken: gyi si-ts tsông-hao, gyi-go veng-mo tao jü-kying wa læ ah-lah-go di-fông. ³⁰ Gyi kyi-jün tso sin-cü-nying, yi hyiao-teh Jing-ming teng gyi vah-tsiu-ko-liao, wô tsiang-læ tsiao nyüoh-sing k'en-læ dzong gyi-go 'eo-dæ iao kyü-zông Kyi-toh hao zo gyi zo-we; ³¹ gyi yü-sin hyiao-teh, ziu kông-tao Kyi-toh tsæ-weh-go z-ken, wô Gyi-go weh-ling feh ts'o-lôh læ ing-s-li, Gyi-go nyüoh-sing yia feh teh-cü læn-wu.

²⁹ 「衆位兄弟，讓我^[1]等爾拉放膽講祖宗大關個事幹。其死仔葬好，其個墳墓到如今還來阿拉個地方。³⁰ 其既然做先知人，又曉得神明等其罰咒過了，話將來照肉身看來從其個後代要舉上基督好坐其座位。³¹ 其預先曉得，就講到基督再活個事幹，話其個活靈弗錯落來陰司裏，其個肉身也弗得知爛糊。

[1] 'Ôh wô, ngô k'o-yi. 或話，我可以。（原註）

³² “Næn-kæn keh-we Yiæ-su, Jing-ming z yi-kying peh Gyi weh-cün-læ, ah-lah tu z Gyi-go te-tsing. ³³ Keh-lah yi-kying kyü-zōng læ Jing-ming-go jing-siu-pin, ping-ts'ia? dzong T'in-Vu siu-li tsih-ziu sô ing-hyü-go Sing-Ling, ziu pô ng-lah sô k'en-kyin sô t'ing-meng-go s-lôh-læ. ³⁴ Da-bih z m-teh zōng t'in; dæn-z gyi wô, ‘Cü teng ngô-go Cü wô, Hao zo læ Ngô jing-siu-pin, ³⁵ teng-tao Ngô pô Ng dziu-dih tso Ng-go dah-kyiah-teng.’ [S. 110. 1.] ³⁶ Ka wô-ky'i-læ, ng-lah t'ong Yi-seh-lih nyiing hao ky'üoh-ky'üoh-jih-jih hyiao-teh, ng-lah sô ting-sah læ jih-z-kô zōng go keh-we Yiæ-su, Jing-ming z shih-lih Gyi tso Cü tso Kyi-toh de.”

³² 「難間箇位耶穌，神明是已經撥其活轉來，阿拉都是其個對證。³³ 箇拉已經舉上來神明個順手邊，並且從天父手裏接受所應許個聖靈，就把爾拉所看見所聽聞個賜落來。³⁴ 大關是喚得上天。但是其話，『主等我個主話，好坐來我順手邊，³⁵ 等到我把爾仇敵做

爾個踏腳凳。』 [S. 110. 1.] ³⁶ 介話起來，爾拉通以色列人好確確實實曉得，爾拉所釘煞來十字架上個箇位耶穌，神明是設立其做主做基督了。」

³⁷ Gyi-lah ih t'ing-meng, c'oh-sing næn-ko, ziu meng Pe-teh teng yü-to s-du, wô, “Cong-we hyüong-di, ah-lah kæ dza tso-fah?”

³⁷ 其拉一聽聞，戳心難過，就問彼得等餘多使徒，話：「衆位兄弟，阿拉該咋做法？」

³⁸ Pe-teh teng gyi-lah wô, “Ng-lah yüong we-sing-cün-i, vong Yiæ-su Kyi-toh-go ming-deo kôh-nying ziu sô-ze-go si-li; ka-ni we s Sing-Ling peh ng-lah. ³⁹ Ing-we keh-go ing-hyü z ing-hyü ng-lah, lin? ng-lah-go ng-nô, teng long-tsong yün-c'ü-go nyding, ziu-z Cü ah-lah-go Jing-ming væn-pah sô dziao-long-læ-go.” ⁴⁰ Pe-teh yi yüong hyü-to shih-wô hyüih-sing ky'ün-ky'ün gyi-lah, wô, “Ng-lah yüong teh-djôh kyiu, t'eh-c'ih keh-go ūang-pang-hyüing-liu shü-dæ.”

³⁸ 彼得等其拉話：「爾拉用回心轉意，奉耶穌基督個名頭各人受赦罪個洗禮。介呢會賜聖靈撥爾拉。³⁹ 因爲箇個應許是應許爾拉，連爾拉個兒囡，等攏總遠處個人，就是主阿拉個神明凡百所召攏來個。」⁴⁰ 彼得又用許多說話血心勸勸其拉，話：「爾拉用得着救，脫出箇個橫纏勁流世代。」

⁴¹ Z hwun-hyi t'ing gyi shih-wô cü-kwu tu ziu si-li: keh nyih kô-ts'eo-go su-moh da-iah yiu sän-ts'in nying.

⁴¹ 是歡喜聽其說話主顧都受洗禮。箇日加湊個數目大約有三千人。

⁴² Gyi-lah lao-lao pao-siu s-du-go kao-hyüing, z-djöng dô-kô siang-t'ong, p'ah ping, tao-kao. ⁴³ Cong-nying tu p'ô-ky'i-læ; ping-ts'ia s-du læ-tih tso-c'ih hyü-to jing-tsih teng gyi-z. ⁴⁴ Cong siang-sing-go cü-kwu dô-kô jü-tæn-long, yiang-iang tong-si tu tang-t'ong; ⁴⁵ ma-diao ts'æn-nyih teng ho-veh, tsiao kôh-nying-go yüong-dziang feng peh gyi-lah. ⁴⁶ Me-nyih dong-sing-'eh-i peh-djöng læ sing-din-li læ-kæn, wa-yiu [1]læ oh-lô læ-tih p'ah ping, hwun-hwun-hyi-hyi tsing-sing ky'üoh væn, ⁴⁷ læ-tih tsæn-me Jing-ming, ping-ts'ia peh cong pah-sing hwun-hyi gyi-lah. Cü pô teh-kyiu-go nying nyih-nyih kô-ts'eo Gyi-go kyiao-we.

⁴² 其拉牢牢保守使徒個教訓，時常大家相通，脈餅，禱告。⁴³ 衆人都怕起來。並且使徒來的做出許多神蹟等奇事。⁴⁴ 衆相信個主顧大家聚帶攏，樣樣東西都打通。⁴⁵ 賣掉產業等貨物，照各人個用場分撥其拉。⁴⁶ 每日同心合意不常來聖殿裏來間，還有來屋落^[1]來的脈餅，歡歡喜喜真心喫飯，⁴⁷ 來的讚美神明，並且撥衆百姓歡喜其拉。主把得救個人日日加湊其個教會。

[1] 'Ôh wô, kô-kô-wu. 或話，家家戶。（原註）

Sd. III.

'Ô-PUN-NYIH sæn tin-cong, tao-kao z-'eo, Pe-teh teng Iah-'en dô-kô tseo-zông sing-din-li ky'i.² Yiu ih-go ny ing dzong c'ih nyiang-t'æ ziu kwa-kyiah-go, be ny ing-kô pe-ky'i, nyih-nyih en læ sing-din meng-k'eo, (*keh-go meng kyiao-leh Me-meng*,) iao gyiu tseo-tsing sing-din-li ky'i-go ny ing tso hao-z.³ Gyi k'en-kyin Pe-teh teng Iah-'en iao tseo-tsing sing-din-li ky'i, ziu gyiu *gyi-lah* tso hao-z.

下半日三點鐘，禱告時候，彼得等約翰大家走上聖殿裏去。²有一個人從出娘胎就拐腳個，被人家揹起，日日安來聖殿門口，（箇個門叫勒美門，）要求走進聖殿裏去個人做好事。³其看見彼得等約翰要走進聖殿裏去，就求其拉做好事。

⁴ Pe-teh teng Iah-'en ts'ing-ting k'en gyi, wô, “Ng ts'ia k'en ah-lah.”⁵ Keh-go ny ing ziu liu-sing k'en gyi-lah, siang gyi-lah u-sen yiu soh-go hao teh-djôh.⁶ Pe-teh wô, “Kying-ts, ny ing-ts, ngô tu m-neh; sô yiu-go ngô ziu peh ng: k'ao-djôh Nô-sah-leh Nying Yiæ-su Kyi-toh-go ming-z ng hao bô-ky'i-læ tseo.”⁷ Ziu nyiah-leh jing-tsah siu te gyi bô-ky'i; gyi-go kyiah-ti teng kyiah-tsang lih-k'eh gyin-tsang-de:⁸ gyi t'iao-

ky'i-læ, lih-lih, tseo-tseo; teng gyi-lah dô-kô tseo-tsing sing-din-li, tseo-tseo, t'iao-t'iao, tsæn-me Jing-ming.⁹ Cong pah-sing k'en-kyin gyi læ-tih tseo læ-tih tsæn-me Jing-ming,¹⁰ yi hyiao-teh gyi z su-djông zo læ sing-din Me-meng-k'eo t'ao-væn cü-kwu; ziu jih-feng kying-hyiae, hyi-gyi gyi p'ong-djôh-go z-ken.¹¹ Keh i-hao-go kwa-kyiah siu ſa-leh Pe-teh teng Iah-'en, cong pah-sing tu peng-long tao Sô-lo-meng-go lóng-oh læ k'en gyi-lah, do-nyiang hyi-gyi.¹² Pe-teh k'en-kyin, ziu k'æ k'eo, teng pah-sing z-ka wô:

⁴ 彼得等約翰清盯看其，話：「爾且看阿拉。」⁵ 箇個人就留心看其拉，想其拉烏碎有啥個好得着。⁶ 彼得話：「金子，銀子，我都喫得。所有個我就撥爾。靠着拿撒勒人耶穌基督個名字爾好爬起來走。」⁷ 就捏勒順隻手助其爬起。其個腳底等腳脌立刻健爭了。⁸ 其跳起來，立立，走走。等其拉大家走進聖殿裏，走走，跳跳，讚美神明。⁹ 衆百姓看見其來的走來的讚美神明，¹⁰ 又曉得其是素常坐來聖殿美門口討飯主顧，就十分驚駭，稀奇其碰着個事幹。¹¹ 箇醫好個拐腳手拉勒彼得等約翰，衆百姓都奔攏到所羅門個廊屋來看其拉，大樣稀奇。¹² 彼得看見，就開口，等百姓是介話：

“Ng-lah Yi-seh-lih ny ing, dza-we hyi-gyi keh-ky'i z-ken? dza-we ts'ing-ting k'en ah-lah, hao-ziang ah-lah yüong zi-go neng-ken zi-go gyin-sing s-teh keh-go ny ing we tseo ma?¹³ Z Üô-pah-lah-hen, Yi-sah,

Yüô-kôh-go Jing-ming, ah-lah tsu-tsang-go Jing-ming, Gyi yüong-wô Zi-go Nu-boh Yiæ-su, ziu-z ng-lah sô ka-zông-ky'i-go, Pe-lah-to ding-kwe iao fông Gyi z-'eo ng-lah tông-min-zin sô ky'i-diao-go.¹⁴ Ng-lah z ky'i-diao keh-we sing-jün tsing-dzih-go Cü-kwu, *fæn-cün* gyiu nyiao-fông ih-go hyüong-siu peh ng-lah; ¹⁵ ping-ts'ia sah-diao weh-ming-go [1]Keng-nyün, Jing-ming peh Gyi dzong si-nying cong-nyiang weh-cün-læ-go: næn-kæn ah-lah z Gyi-go te-tsing.¹⁶ Z Gyi-go ming-deo, we-leh *ah-lah* siang-sing Gyi ming-deo, s-teh keh ng-lah sô k'en-kyin sô hyiao-teh-go nyung gyin-tsang-ky'i-læ: ziu-z dzong Gyi ka læ-go siang-sing-go sing s-teh keh-go nyung læ ng-lah cong-nying min-zin ka djün-yü.

「爾拉以色列人，咋會稀奇箇起事幹？咋會清盯看阿拉，好像阿拉用自個能幹自個虔心使得箇個人會走嗎？」¹³ 是亞伯拉罕，以撒，雅各個神明，阿拉祖宗個神明，其榮華自個奴僕耶穌，就是爾拉所解上去個，彼拉多定規要放其時候爾拉當面前所棄掉個。¹⁴ 爾拉是棄掉箇位聖善正直個主顧，反轉求饒放一個兇手撥爾拉。¹⁵ 並且殺掉活命個根源^[1]，神明撥其從死人中央活轉來個。難間阿拉是其個對證。¹⁶ 是其個名頭，爲了阿拉相信其名頭，使得箇爾拉所看見所曉得個人健爭起來。就是從其介來個相信個心使得箇個人來爾拉衆人面前介痊癒。

[1] 'Ôh wô, Kyüing-wông. 或話，君王。（原註）

¹⁷ “Næn-kæn ni, hyüong-di, ngô hyiao-teh ng-lah tso keh-go z-ken
z we-leh feh ming-bah, ng-lah-go kwun-fu yia z-ka: ¹⁸ tsih-yiu Jing-
ming t'ôh Gyi cong sin-cü-nying-go k'eo-li yü-sin kông Kyi-toh iao ziu
næn, Gyi ko-jün ing-de. ¹⁹ Keh-lah ng-lah yüong we-sing-cün-i ky'i-
zia-kwe-tsing, hao peh ng-lah-go ze du-diao; s-teh dzong Cü ka læ-go
en-väe-go nyih-ts hao tao, ²⁰ ping-ts'ia hao ts'a yü-sin sô djün peh ng-
lah go Yiæ-su Kyi-toh læ. ²¹ Gyi pih iao læ t'in-zông, teng-tao väen-we
væn-veh go z-'eo læ; ziu-z Jing-ming dzong k'æ-bih yi-læ t'ôh Gyi
long-tsong sing-jün sin-cü-nying k'eo-li sô wô-go. ²² Mo-si teng *ah-lah*
lih-we tsu-tsong z-ka wô, ‘Cü ng-lah-go Jing-ming tsiang-læ dzong ng-
lah hyüong-di li-hyiang we kyü-zông ih-go ziang ngô ka Sin-cü-nying
peh ng-lah; Gyi yiang-yiang teng ng-lah sô kông-go, tu kæ t'ing Gyi. ²³
Væn-pah feh k'eng t'ing keh-go Sin-cü-nying cü-kwu, pih iao dzong
pah-sing cong-nyiang djü-mih gyi.’ [Sm. 18. 15, 19.] ²⁴ Wa-yiu dzong
Sah-meo-r ih-dzih-lôh-læ, væn-pah sô kông-go sin-cü-nying tu yü-sin
ts-tin keh-sing nyih-ts.

¹⁷ 「難間呢，兄弟，我曉得爾拉做箇個事幹是爲了弗明白，爾
拉個官府也是介。¹⁸ 只有神明託其衆先知人個口裏預先講基督要受
難，其果然應了。¹⁹ 箇拉爾拉用回心轉意棄邪歸正，好撥爾拉個罪

塗掉。使得從主介來個安慰個日子好到，²⁰ 並且好差預先所傳撥爾拉個耶穌基督來。²¹ 其必要來天上，等到挽回萬物個時候來。就是神明從開闢以來託其攏總聖善先知人口裏所話個。²² 摩西等阿拉列位祖宗是介話，『主爾拉個神明將來從爾拉兄弟裏向會舉上一個像我介先知人撥爾拉。其樣樣等爾拉所講個，都該聽其。²³ 凡百弗肯聽箇個先知人主顧，必要從百姓中央除滅其。』 [Sm. 18. 15, 19.] ²⁴ 還有從撒母耳一直落來，凡百所講個先知人都預先指點箇星日子。

²⁵ “Ng-lah z keh-sing sin-cü-nying-go ‘eo-i, yia yiu-veng Jing-ming teng ah-lah tsu-tsang sô shih-lih-go iah; ziu-z teng Üô-pah-lah-hen sô wô, ‘T’in-‘ô keh-sing dzoh-veng tu dzæ-ü ng-go ‘eo-dæ we teh-djôh foh-ky’i.’ [Ts. 22. 18.] ²⁶ Næn-kæn Jing-ming yi-kying kyü-zông Zi-go Nu-boh Yiæ-su, sin ts’ a Gyi læ s foh-ky’i peh ng-lah, ziu-z s-teh ng-lah kôh-nying ky’i-diao zi-go ze-ôh.”

²⁵ 「爾拉是箇星先知人個後裔，也有份神明等阿拉祖宗所設立個約。就是等亞伯拉罕所話，『天下箇星族份都在於爾個後代會得着福氣。』 [Ts. 22. 18.] ²⁶ 難間神明已經舉上自個奴僕耶穌，先差其來賜福氣撥爾拉，就是使得爾拉各人棄掉自個罪惡。」

Gyi-lah wa læ-tih teng pah-sing kōng-go z-'eo, keh-sing tsi-s, teng
keh sing-din-li-go z-we, teng Sah-t'u-kæ nying, deh-jün tseo-long-læ; ²
we-leh keh liang s-du kao-hyüing pah-sing, pô Yiæ-su-go z-ken djün
si-ts-tsæ-weh-go dao-li, keh-lah sing-li næn-ngao. ³ Ziu dong-siu k'ô
gyi-lah, kwæn læ pæn-vông-li teng-tao ming-tsiao; ing-we z-'eo yi-
kying kw'a yia-de.

其拉還來的等百姓講個時候，箇星祭司，等箇聖殿裏個侍衛，
等撒土該人，突然走攏來。² 爲了箇兩使徒教訓百姓，把耶穌個事
幹傳死仔再活個道理，箇拉心裏難熬。³ 就動手柯其拉，關來班房
裏等到明朝。因為時候已經快夜了。

⁴ T'ing-meng dao-li go cü-kwu yiu hyü-to siang-sing-de; nen-go
su-moh iah-læ yiu ng-ts'in de.

⁴ 聽聞道理個主顧有許多相信了。男個數目約來有五千了。

⁵ DI-NYI nyih gyi-lah-go kwun-fu, tsiang-lao, doh-shü-nying, ⁶
wa-yiu tsi-s-deo Üô-nô, teng Kæ-üô-fah, Iah-'en, Üô-lih-sæn-da, teng
væn-pah tsi-s-deo-go dzoh-cong, tu jü-long læ Yiæ-lu-sah-leng: ⁷ peh
keh liang s-du lih læ tông-cong-nyiang, bun-meng gyi-lah, wô, “Ng-lah
k'ao soh-go gyün-ping, soh-go ming-deo, tso keh-go z-ken?”

⁵ 第二日其拉個官府，長老，讀書人，⁶ 還有祭司頭亞拿，等該亞法，約翰，亞力山大，等凡百祭司頭個族種，都聚攏來耶路撒

冷。⁷ 撥箇兩使徒立來當中央，盤問其拉，話：「爾拉靠啥個權柄， 嘛個名頭， 做箇個事幹？」

⁸ Keh-tsao Pe-teh, be Sing-Ling do-nyiang ken-dong, teng gyi-lah wô, “Ng-lah pah-sing-go kwun teng Yi-seh-lih tsiang-lao, ⁹ keh-go bing-nying sô teh-djôh-go hao-c'ü, ziah kyih-mih peh ng-lah bun-meng ah-lah z k'ao-djôh soh-go i gyi hao; ¹⁰ ng-lah cong *kwun-fu* teng Yi-seh-lih-go cong pah-sing tu hao hyiao-teh, z k'ao-djôh Nô-sah-leh Nying Yiæ-su Kyi-toh-go ming-deo, ng-lah sô ting læ jih-z-kô-zông go, Jing-ming dzong si-go cong-nyiang weh-cün-læ-go, z k'ao-djôh Gyi keh-go nying neng-keo djün-yü lih læ ng-lah min-zin. ¹¹ Keh ziu-z ng-lah ky'i-oh-go s-vu sô ky'i-diao-go zah-deo, yi-kying tso-leh *oh* kôh-lôh-den deo-ih-kw'e zah-deo. ¹² Ping-ts'ia kyiу-sing feh dzæ-ü bih-nying: ‘en-t'in-'ô læ nying-go cong-nyiang m̄-teh bih-go ming-deo s-lôh-læ, peh ah-lah hao k'ao-djôh gyi teh-djôh kyiу.’”

⁸ 箇遭彼得，被聖靈大樣感動，等其拉話：「爾拉百姓個官等以色列長老，⁹ 箇個病人所得着個好處，若今末撥爾拉盤問阿拉是靠着哪個醫其好。¹⁰ 爾拉衆官府等以色列個衆百姓都好曉得，是靠着拿撒勒人耶穌基督個名頭。爾拉所釘來十字架上個，神明從死個中央活轉來個，是靠着其箇個人能夠痊癒立來爾拉面前。¹¹ 箇就是爾拉起屋個師父所棄掉個石頭，已經做勒屋角落頭頭一塊石頭。¹²

並且，救星弗在於別人。咸天下來人個中央嘸得別個名頭賜落來，撥阿拉好靠着其得着救。」

¹³ Gyi-lah k'en-kyin Pe-teh teng Iah-'en k'æn-k'æn-r-dæn, yi hyiao-teh gyi z feh sih-z-go ts'u-nying, hyi-gyi-de; ziu nyiing-teh gyi-lah z Yiæ-su-go de-ho. ¹⁴ Dæn-z k'en-kyin i-hao-go nyiing dô-kô lih-tong, z m-kao hao pæn-poh gyi. ¹⁵ Keh-tsao feng-fu gyi-lah tseo-c'ih do-dông, ziu dô-kô siang-liang, z-ka wô, ¹⁶ “Keh liang-go nyiing ah-lah dla bæn-fah? Gyi-lah yiu ih-nyiang yiu ming-deo go gyi-z tso-ko, z Yiæ-lu-sah-leng deng-tong nyiing tu teh-cü; ah-lah yia feh neng-keo wô z m-neh-go. ¹⁷ Dæn-z sæn-leh keh-ky'i z-t'i yü-kô yiang-k'æ pah-sing cong-nyiang, ah-lah hao djong-djong heng gyi, feh hyü gyi pô keh-go ming-deo tsæ ky'i kao-hyüing nyiing-kô.” ¹⁸ Ziu eo gyi-lah læ, kying-kyiæ gyi-lah feh-leng s-'ô c'ih-kwun ih-ngæn m-nao di-ky'i Yiæ-su-go ming-deo kông dao-li.

¹³ 其拉看見彼得等約翰侃侃而談，又曉得其是弗識字個粗人，稀奇了。就認得其拉是耶穌個隊夥。¹⁴ 但是看見醫好個人大家立東，是嘸告好扳駁其。¹⁵ 箇遭吩咐其拉走出大堂，就大家商量，是介話，¹⁶ 「箇兩個人阿拉咋辦法？其拉有一樣有名頭個奇事做過，是耶路撒冷庵東人都得知。阿拉也弗能夠話是嘸得個。¹⁷ 但是省勒箇起事體愈加揚開百姓中央，阿拉好重重狠其，弗許其把箇個名頭

再去教訓人家。」¹⁸ 就謳其拉來，警戒其拉弗論私下出管一眼嚦得好提起耶穌個名頭講道理。

¹⁹ Pe-teh teng Iah-'en ziu we-teh gyi-lah, wô, “T'ing ng-lah-go shih-wô ko-ü t'ing Jing-ming shih-wô, ng-lah ts'eng-ts'eng-k'en læ Jing-ming min-zin sön z-go feh? ²⁰ Ing-we ah-lah sô k'en-kyin sô t'ing-meng-go, feh-teh-feh kông.”

¹⁹ 彼得等約翰就回答其拉，話：「聽爾拉個說話過於聽神明說話，爾拉忖忖看來神明面前算是個弗？²⁰ 因爲阿拉所看見所聽聞個，弗得弗講。」

²¹ Cong pah-sing we-leh keh tso-ko-go z-ken tu tsæn-me Jing-ming, keh-lah keh-sing *kwun-fu* tang-sön-feh-c'ih dza-go hao vah gyi; ziu tsæ heng gyi ih-fæn, fōng gyi-lah ky'i-de. ²² P'ong-djôh keh-ky'i i-hao-go gyi-z cü-kwu, gyi nyin-kyi yiu s-jih-to shü de.

²¹ 衆百姓爲了箇做過個事幹都讚美神明，箇拉箇星官府打算弗出咋個好罰其。就再狠其一番，放其拉去了。²² 碰着箇起醫好個奇事主顧，其年紀有四十多歲了。

²³ Keh liang s-du fōng-c'ih ts-'eo, ziu tseo tao zi-go de-ho u-sen ky'i, pô tsî-s-deo tsiang-lao teng gyi-lah sô kông-go shih-wô tu t'ong-cü gyi-lah. ²⁴ Keh-sing nyiing ih t'ing-meng ziu dong-sing-'eh-i dziao-leh Jing-ming k'æ k'eo wô, “Cü, Ng z zao t'in, di, hæ, teng gyi li-

hyiang væn-veh go, keh-we Jing-ming: ²⁵ Ng zin-deo t'ôh Ng nu-boh Da-bih-go k'eo-li z-ka wô, ‘Keh-sing bih-koh dza-we ka tsôh-ts'ao? keh-sing pah-sing dza-we ka c'ü-sing-vông-siang?’ ²⁶ Shü-kæn-zông-go kyüing-wông tu lih-ky'i-læ, kwun-fu tu jü-jih-long, iao ti-dih Cü teng Gyi-go ^[1]Kyi-toh.’ [S. 2. 1, 2.] ²⁷ Ing-we Hyi-lih teng Peng-tiu Pe-lah-to, wa-yiu bih-koh-nying teng Yi-seh-lih pah-sing, ko-jün jü-long iao ti-dih Ng sô fu-yiu-go sing-jün Nu-boh Yiæ-su; ²⁸ hao tso-dzing Ng-go siu-li Ng-go ts-i sô yü-sin ding-kwe-go z-ken. ^{29, 30} Næn-kæn gyiu Ng, Cü, k'en keh-sing heng ah-lah cü-kwu-go shih-wô; ping-ts'ia sing-c'ih Ng-go siu læ .hao i bing, yi s-teh jing-tsih teng gyi-z t'ôh Ng sing-jün Nu-boh Yiæ-su-go ming-deo hao tso-c'ih-læ; z-ka peh Ng-go nu-boh yiu do tæn-liang hao djün Ng-go dao-li.”

²³ 箇兩使徒放出之後，就走到自個隊夥烏碎去，把祭司頭長老等其拉所講個說話都通知其拉。²⁴ 箇星人一聽聞就同心合意朝勒神明開口話：「主，爾是造天，地，海，等其裏向萬物個，箇位神明。²⁵ 爾前頭託爾奴僕大闢個口裏是介話，「箇星別國咋會介作吵？箇星百姓咋會介癡心妄想？」²⁶ 世間上個君王都立起來，官府都聚集攏，要抵敵主等其個基督^[1]。」 [S. 2. 1, 2.] ²⁷ 因爲希律等本丟·彼拉多，還有別國人等以色列百姓，果然聚攏要抵敵爾所傳油個聖善奴僕耶穌。²⁸ 好做成爾個手裏爾個旨意所預先定規個事幹。^{29, 30} 難間求爾，主，看箇星狼阿拉主顧個說話。並且伸出爾個手來好醫

病，又使得神蹟等奇事託爾聖善奴僕耶穌個名頭好做出來。是介撥爾個奴僕有大膽量好傳爾個道理。」

[1] Kyi-toh go ka-shih, ziu-z fu-yiu Cü-kwu. 基督個解說，就是傅油主顧。

(原註)

³¹ Tao-kao-hao, gyi-lah jü-long-go di-fông ziu dong-ky'i-læ; congying be Sing-Ling do-nyiang ken-dong, fông-tæn kông Jing-ming-go dao-li.

³¹ 禱告好，其拉聚攏個地方就動起來。衆人被聖靈大樣感動，放膽講神明個道理。

³² CONG siang-sing-go ny ing tu dong-sing-'eh-i; m-yiu ih-go pô zi sô yiu-go dzæ-veh sön zi-go; gyi-lah yang-yiang tong-si tu t'ong-læ-t'ong-ky'i. ³³ Keh-sing s-du yüong do neng-ken te-tsing Cü Yiæ-su tsæ weh-cün-læ-go z-ken: ping-ts'ia yiu do eng-we ling-djôh cong-nying.

³⁴ Gyi-lah li-hyiang yia m-neh ih-go ky'üih-siao-dziang-tön cü-kwu: ing-we væn-pah ke din-di oh-yü go ny ing ma-diao-ts, do-leh sô ma-diao-go kô-din ³⁵ fông læ s-du-go kyiah-'ô; ziu tsiao kôh-nying-go yüong-dziang feng peh gyi.

³² 衆相信個人都同心合意。嘸有一個把自所有個財物算自個。其拉樣樣東西都通來通去。³³ 簇星使徒用大能幹對證主耶穌再活轉來個事幹。並且有大恩惠臨着衆人。³⁴ 其拉裏向也嘸得一個缺少長

短主顧。因爲凡百居田地屋宇個人賣掉仔，馱勒所賣掉個價鈚³⁵ 放來使徒個腳下。就照各人個用場分撥其。

³⁶ Yiu ih-go Li-vi ny ing, c'ih læ Kyü-pi-lu di-fōng, *ming-z kyiao-leh* Iah-si, s-du eo gyi Pô-nô-pô, (fæn-c'ih-læ ziu-z 'ky'ün-hwô cü-kwu' go ka-shih;) ³⁷ gyi yiu ih-ky'iu din, ziu ma-diao-ts, do-leh ny ing-ts, fōng læ s-du-go kyiah-'ô.

³⁶ 有一個利未人，出來居比路地方，名字叫勒約西，使徒謳其巴拿巴，（翻出來就是「勸化主顧」個解說。）³⁷ 其有一丘田，就賣掉仔，馱勒銀子，放來使徒個腳下。

Sd. V.

Yiu ih-go ny ing kyiao-leh Üô-nô-nyi-üô, teng gyi lao-nyüing Sah-fi-lah, yiu ts'æn-nyih ma-diao; ² pô kô-din s-'ô liu-lôh-sing, lao-nyüing yia siang-t'ong-go; do-leh kyi-feng ky'i fōng læ s-du kyiah-'ô. ³ Pe-teh wô, “Üô-nô-nyi-üô, dza-we Sah-dæn ying-dong ng-go sing, s-teh ng shih-hwông iao hong-p'in Sing-Ling, s-'ô liu-lôh din-kô yia? ⁴ Din læ-tong, soh feh-z ng-go din ma? kyi-kying ma-diao, kô-din soh feh-z ng-go công-dzing ma? Ng sing-li dza-we dzeng keh-go nyiæn-deo? Ng shih-hwông, feh-z te-djôh ny ing, z te-djôh Jing-ming.” ⁵ Üô-nô-nyi-üô

ih t'ing-meng keh-sing shih-wô, ziu tih-tao, ky'i dön-de: z t'ing-meng-go cü-kwu tu do-nyiang p'ô-de.⁶ Keh-sing 'eo-sang ziu lih-ky'i-sing, dzing-lin gyi, dæ-c'ih nga-deo ky'i en-tsông.

有一個人叫勒亞拿尼亞，等其老嫗撒非喇，有產業賣掉。² 把價鈿私下留落星，老嫗也相通個。馱勒幾分去放來使徒腳下。³ 彼得話，「亞拿尼亞，咋會撒但引動爾個心，使得爾說謊要哄騙聖靈，私下留落田價呀？⁴ 田來東，啥弗是爾個田嗎？既經賣掉，價鈿啥弗是爾個章程嗎？爾心裏咋會存箇個念頭？爾說謊，弗是對着人，是對着神明。」⁵ 亞拿尼亞一聽聞箇星說話，就跌倒，氣斷了。是聽聞個主顧都大樣怕了。⁶ 箇星後生就立起身，成殮其，抬出外頭去安葬。

⁷ Ko-leh mao ih-go-pun z-zing, gyi lao-nyüing yia tseo-tsing-læ; wa feh teh-cü keh-ky'i z-ken. ⁸ Pe-teh ziu teng gyi wô, "Keh-ky'iu din ng-lah z ka kô-din ma-go feh? wô hyiang ngô dao." Gyi wô, "Z-go; z ka kô-din." ⁹ Pe-teh teng gyi wô, "Ng-lah dza-we dong-sing-'eh-i siang s-s Cü-go Ling yia? Tsông ng nen-nyüing cü-kwu-go kyiah yi-kying tao meng-k'eo-den, yia iao dæ ng c'ih-ky'i." ¹⁰ Keh nyü-nying lih-k'eh tih-tao gyi-go kyiah-'ô, ky'i ziu dön-de: keh-sing 'eo-sang tseo-tsing-læ, k'en-kyin gyi yi-kying si-de, ziu dæ gyi c'ih-ky'i, tsông læ gyi nen-

nyüing pin-yin.¹¹ 'Eh-kyiao-we teng væn-pah t'ing-meng-go cü-kwu tu do-nyiang p'ô-de.

⁷ 過了毛一個半時辰，其老嬪也走進來。還弗得知箇去事幹。⁸ 彼得就等其話，「箇丘田爾拉是介價鈿賣個弗？話向我道。」其話，「是個。是介價鈿。」⁹ 彼得等其話，「爾拉咋會同心合意想試試主個靈呀？葬爾男嬪主顧個腳已經到門口頭，也要抬爾出去。」¹⁰ 箇女人立刻跌到其個腳下，氣就斷了。箇星後生走進來，看見其已經死了，就抬其出去，葬來其男嬪邊沿。¹¹ 合教會等凡百聽聞個主顧都大樣怕了。

¹² Keh-sing s-du læ pah-sing cong-nyiang tso-c'ih hyü-to jing-tsih teng gyi-z. (Cong siang-sing-go cü-kwu tu ih-sing jü-long læ Sô-lo-meng-go lông-oh-li.¹³ Yü-to m-nying ken læ jih-de; dæn-z pah-sing tu tseng-djong gyi-lah.¹⁴ Siang-sing kwe-voh Cü go yü-kô to-ky'i-læ; nen-nen-nyü-nyü yiu ih-do-dziao.)¹⁵ Zing-ts-ü do-ka z-min tông-c'ih bing-nying læ, peh gyi kw'eng læ c'ing-teng p'u-pæn-li; siang-vông Pe-teh tseo-ko, gyi-go ing 'ôh-tsia jü we ing-djôh.¹⁶ Dön-kyün kôh zing-li yiu ih-do-dziao nyding jü-long tao Yiæ-lu-sah-leng læ, pô bing-nying teng be zia-kyü sô mo-næn go cü-kwu dæ-leh-læ; long-tsong tu i-hao-de.

¹² 箇星使徒來百姓中央做出許多神蹟等奇事。（衆相信個主顧都一心聚攏來所羅門個廊屋裏。¹³ 餘多嘸人敢來入隊。但是百姓都尊重其拉。¹⁴ 相信歸服主個愈加多起來。男男女女有一大潮。）¹⁵ 甚至於大街市面擋出病人來，撥其睏來春凳鋪板裏。想望彼得走過，其個影或者誰會影着。¹⁶ 團圈各城裏有一大潮人聚攏到耶路撒冷來，把病人等被邪鬼所磨難個主顧抬勒來，攏總都醫好了。

¹⁷ TSI-S-DEO teng gyi long-tsong ts'eo-de-go cü-kwu, (ziu-z Sah-t'u-kæ keh kyiao,) ziu do-nyiang [1]sang tu-gyi-sing, lih-ky'i-læ, ¹⁸ 'ô-siu k'ô s-du, ky'ih gyi lôh lao-kæn. ¹⁹ Dæn-z Cü-go t'in-s yia-tao læk'æ lao-kæn-go meng, ling gyi c'ih, z-ka wô, ²⁰ "Ng-lah ky'i, hao lih læsing-din-li, pô keh weh-ming-go dao-li kyü-tang-kyü kông peh pah-sing t'ing." ²¹ Gyi-lah t'ing-meng ziu ky'i-tsao tseo-tsing sing-din-li, kông dao-li.

¹⁷ 祭司頭等其攏總湊隊個主顧，（就是撒土該箇教，）就大樣生妒忌心^[1]，立起來，¹⁸ 下手柯使徒，挈其落牢監。¹⁹ 但是主個天使夜到來開牢監個門，領其出，是介話，²⁰ 「爾拉去，好立來聖殿裏，把箇活命個道理句打句講撥百姓聽。」²¹ 其拉聽聞就起早走進聖殿裏，講道理。

[1] 'Ôh wô, ô-wông. 或話，懼惶。（原註）

Tsi-s-deo teng gyi ts'eo-de cü-kwu tseo-læ, ziu djün-long kong-we teng Yi-seh-lih ny ing-go cong tsiang-lao, ts'a ny ing tao lao-kæn-li ky'i ta gyi-lah læ. ²² Ts'a-nying tseo-tao, læ lao-kæn-li zing gyi feh-djôh; ziu tseo-cün-læ, we-pao z-ka wô, ²³ "Lao-kæn ni, ah-lah k'en-kyin 1lao-lao-k'ao-k'ao kwæn-so-kæn, keh-sing kwun-siu cü-kwu lih læ meng-k'eo: tsih-z ih k'æ, li-deo ih-go ny ing tu zing-feh-djôh." ²⁴ Tsi-s-deo, teng keh-we sing-din-li-go z-we, teng cong tsi-s-deo, ih t'ing-meng keh-sing shih-wô, ziu nyi-'ôh-peh-kyüih, keh-go z-ken feh-tsiao tsiang-læ we dza-go. ²⁵ Yiu ih-go ny ing læ t'ong-cü gyi-lah, wô, "Ng-lah sô ky'ih-lôh kæn-li go ny ing yin-dzæ lih læ sing-din-li, læ-kæn kao-hyüing pah-sing."

祭司頭等其湊隊主顧走來，就傳攏公會等以色列人個衆長老，差人到牢監裏去帶其拉來。²² 差人走到，來牢監裏尋其弗着。就走轉來，回報是介話，²³ 「牢監呢，阿拉看見牢牢靠靠關鎖間，箇星管守主顧立來門口。只是一開，裏頭一個人都尋弗着。」²⁴ 祭司頭，等箇位聖殿裏個侍衛，等衆祭司頭，一聽聞箇星說話，就疑惑不決，箇個事幹弗照將來會咋個。²⁵ 有一個人來通知其拉，話，「爾拉所挈落監裏個人現在立來聖殿裏，來間教訓百姓。」

²⁶ Keh z-we teng ts'a-nying ziu ky'i ta s-du læ; feh-z gyiang tso-go, zÔng-k'ong-p'ô peh pah-sing zah-deo k'ang-sah. ²⁷ Ta-tao, peh gyi-

lah lih læ kong-we min-zin; keh-we tsi-s-deo ziu meng gyi-lah, wô,²⁸
“Ah-lah næn-dao m̄-teh nyin-kying ng-lah m-nao di-ky‘i keh-go ming-
deo kōng dao-li ma? næn-kæn ng-lah tao we pô ng-lah-go kyiao ‘ang-
pin Yiæ-lu-sah-leng, iao pô keh-go Nying-go hyüih kwe tao ah-lah-go
ming-‘ô.”

²⁶ 箇侍衛等差人就去帶使徒來。弗是強做個，尚恐怕撥百姓石
頭搘煞。²⁷ 帶到，撥其拉立來公會面前。箇位祭司頭就問其拉，
話，²⁸ 「阿拉難道喰得嚴禁爾拉喰得好提起箇個名頭講道理嗎？難
間爾拉倒會把爾拉個教行遍耶路撒冷，要把箇個人個血歸到阿拉個
名下。」

²⁹ Pe-teh teng cong s-du we-teh, z-ka wô, “I-dzong Jing-ming ko-
jü i-dzong ning z ing-kæ-go.³⁰ Ah-lah tsu-tsung-go Jing-ming yi-
kying peh Yiæ-su weh-cün-læ, ziu-z ng-lah kwô læ jü-zōng sô sah-
diao-go.³¹ Jing-ming z yüong Gyi jing-tsah siu kyü Gyi zōng tso
Kyüing-wông tso Kyiu-cü, hao s-peh Yi-seh-lih nying we-sing-cün-i
teng ze-go nyiao-sô.³² Ah-lah z Gyi-go kyin-tsing, te-tsing keh-ky‘i z-
ken; Jing-ming sô s-peh i-jing Gyi cü-kwu go Sing-Ling yia z tso kyin-
tsing.”

²⁹ 彼得等衆使徒回答，是介話，「依從神明過如依從人是應該
個。³⁰ 阿拉祖宗個神明已經撥耶穌活轉來，就是爾拉掛來樹上所殺

掉個。³¹ 神明是用其順隻手舉其上做君王做救主，好賜撥以色列人回心轉意等罪個饒赦。³² 阿拉是其個見證，對證箇起事幹。神明所賜撥依順其主顧個聖靈也是做見證。」

³³ Gyi-lah ih t'ing-meng ziu ts'ih-ts'-t'ong-'eng, siang-liang iao long-sah gyi-lah. ³⁴ Dæn-z yiu ih-go Fah-li-sæ ny ing, ming-z kyiao-leh Kyüô-mô-lih, z kao lih-fah go sin-sang, cong pah-sing sô tseng-djong-go, ziu læ kong-we cong-nyiang lih-ky'i-sing, feng-fu ts'a-nying pô s-du dzæn-z tseo-c'ih nga-deo; ³⁵ teng cong-nying z-ka wô, “Yi-seh-lih ny ing, ng-lah zi yüong kwu-djôh tang-tsiang dza bæn keh-sing ny ing. ³⁶ Ing-we yi-zin [1]c'ih ih-go Tiu-da, zi kw'ô zi-go k'eo; keng gyi go yü-töng su-moh da-iah yiu s-pah ny ing: gyi-zi be sah-diao; z [2]ze-dzong gyi cü-kwu tu sæn-k'æ, hwô-we-u-jiu. ³⁷ Keh-go z-ken 'eo-deo, zao a-wu-ts'ah go z-'eo, yi c'ih ih-go Kyüô-li-li-go Yiu-da, yiao-'ôh hyü-to pah-sing keng-djôh gyi: keh-go ny ing yia mih-diao, z [2]ze-dzong gyi cü-kwu tu sæn-k'æ-de. ³⁸ Yin-dzæ ngô ky'ün ng-lah yüong li-yün keh-sing ny ing, ze gyi z-de: ing-we keh-go tang-sön, keh-go z-ken, ziah-z c'ih-ü ny ing go, pih-ding we ba-diao; ³⁹ ziah-z c'ih-ü Jing-ming go, ng-lah feh neng-keo ba-diao gyi; ng-lah vi-min tso Jing-ming-go te-deo.”

³³ 其拉一聽聞就切齒痛恨，商量要弄煞其拉。³⁴ 但是有一個法利賽人，名字叫勒迦瑪列，是教律法個先生，衆百姓所尊重個，就

來公會中央立起身，吩咐差人把使徒暫時走出外頭。³⁵ 等衆人是介話，「以色列人，爾拉自用顧着打賬咋辦箇星人。³⁶ 因爲以前出一個丟大^[1]，自誇自個口。跟其個餘黨數目大約有四百人。其自被殺掉。是隨從^[2]其主顧都散開，化爲烏有。³⁷ 箇個事幹後頭，造挨戶冊個時候，又出一個加利利個猶大，搖惑許多百姓跟着其。箇個人也滅掉，是隨從^[2]其主顧都散開了。³⁸ 現在我勸爾拉用離遠箇星人，隨其是了。因爲箇個打算，箇個事幹，若是出於人個，必定會敗掉；³⁹ 若是出於神明個，爾拉弗能夠敗掉其；爾拉未免做神明個對頭。」

[1] *Keh-go Tiu-da, pi da-kæ eo “Yiæ-su kyüông-seng keh-nyin,” tsao sæn nyin c’ih-go.* 箇個丟大，比大概謳「耶穌降生箇年」早三年出個。（原註）

[2] *Ze-dzong; ‘ôh wô, t’ing-sing.* 隨從。或話，聽信。（原註）

⁴⁰ *Cong-nying tu i-dzong gyi: ziu eo keh-sing s-du tsing-læ, tang gyi, feng-fu gyi m-nao di-ky’i Yiæ-su-go ming-deo kông dao-li, ziu fông gyi ky’i.*

⁴⁰ 衆人都依從其。就謳箇星使徒進來，打其，吩咐其喰得好提起耶穌個名頭講道理，就放其去。

⁴¹ *S-du li-k’æ kong-we min-zin ky’i; ing-we Jing-ming sön gyi-lah k’o-yi we-leh Yiæ-su ming-deo ziu tao-me, keh-lah hwun-hyi.* ⁴² *Keh-*

tsao me-nyih læ sing-din teng oh-lô li-hyiang feh hyih-k'eo læ-tih kao-hyüing, læ-tih djün foh-ing, kông Yiæ-su z Kyi-toh.

⁴¹ 使徒離開公會面前去。因為神明算其拉可以爲了耶穌名頭受倒霉，箇拉歡喜。⁴² 箇遭每日來聖殿等屋落裏向弗歇口來的教訓，來的傳福音，講耶穌是基督。

Sd. VI.

KEH-GO z-'eo meng-du to-ky'i-læ, yiu kông Hyi-lah shih-wô go Yiu-t'a kyiao-yiu ün-'eng Hyi-pah-læ kyiao-yiu, ing-we feng djoh-nyih-go k'eo-liang, pô gyi-lah kwu-sông lao-nyüing feng feh tao-kô. ² Keh-tsao jih-nyi-go s-du eo-long cong meng-du, z-ka wô, “Ah-lah tiu-ky'i Jing-ming-go dao-li, ky'i kwu-djôh ky'üoh-yüong, z feh ing-kæ-go. ³ Sô-yi, hyüong-di, ng-lah zi-go li-hyiang yüong kæn-dzeh ts'ih-go z cong kyiao-yiu sô ts'ing-tsæn-go nyding, ting ts'ong-ming-go yi be Sing-Ling do-nyiang ken-dong-go, ah-lah hao shih-lih gyi kwun keh-go z-ken: ⁴ ah-lah zi hao cün-kwun tao-kao teng djün dao-li.”

箇個時候門徒多起來，有講希臘說話個猶太教友怨恨希伯來教友。因為分逐日個口糧，把其拉孤孀老嫗分弗到家。² 箇遭十二個使徒謳攏衆門徒，是介話：「阿拉丟棄神明個道理，去顧着喫用，

是弗應該個。³ 所以，兄弟，爾拉自個裏向用揀擇七個是衆教友所稱讚個人，頂聰明個又被聖靈大樣感動個，阿拉好設立其管箇個事幹。⁴ 阿拉自好專管禱告等傳道理。」

⁵ Keh-go shih-wô 'o-dziao meng-du tu hwun-hyi-go: ziu kæn-dzeh Z-di-fæn, z ting siang-sing, do-nyiang be Sing-Ling ken-dong go nying, teng Fi-lih, Pah-lo-ko-lo, Nyi-kyüô-nô, Di-meng, Pô-mi-nô, wa-yiu jih Yiu-t'a kyiao En-di-ah nying Nyi-ko-lah; ⁶ ziu peh keh-sing nying lih læ s-du-go min-zin. S-du tao-kao-ts, siu en-en gyi-lah.

⁵ 箇個說話和潮門徒都歡喜個。就揀擇士提反，是頂相信，大樣被聖靈感動個人，等腓力，伯羅哥羅，尼迦挪，提門，巴米拿，還有入猶太教安提阿人尼哥拉。⁶ 就撥箇星人立來使徒個面前。使徒禱告仔，手按按其拉。

⁷ Jing-ming-go dao-li yü-kô 'ang-k'æ; meng-du-go su-moh læ Yiæ-lu-sah-leng do-nyiang kô-ts'eo; tsi-s yia yiu hyü-to i-jing keh-go dao-li.

⁷ 神明個道理愈加行開。門徒個數目來耶路撒冷大樣加湊。祭司也有許多依順箇個道理。

⁸ Z-DI-FÆN siang-sing teng neng-ken tu mun-tsoh, læ pah-sing cong-nyiang tso do jing-tsих teng gyi-z. ⁹ Yiu kyi-go joh-ü Li-pah-di-nô jü-we-döng go nying, wa-yiu kyi-go Kwu-li-næ, Üô-lih-sæn-t'a, Kyi-li-

kyüô, Üô-si-üô *jü-we-dōng-go* nying, tu bô-ky'i-læ, teng Z-di-fæn bin-leng.¹⁰ Tsih-z *Z-di-fæn* kông shih-wô yi ts'ong-ming yi be *Sing-Ling* ken-dong, gyi-lah ti-dih gyi feh-ko.

⁸ 土提反相信等能幹都滿足，來百姓中央做大神蹟等奇事。⁹ 有幾個屬於利百地拿聚會堂個人，還有幾個古利奈，亞力山太，基利家，亞西亞聚會堂個人，都爬起來，等土提反辯論。¹⁰ 只是士提反講說話又聰明又被聖靈感動，其拉抵敵其弗過。

¹¹ Gyi-lah ziu ky'i ma ny ing nyiah-zao, wô, “Ah-lah t'ing-meng gyi kông pông-hwe Mo-si teng Jing-ming go shih-wô.”¹² Z-ka t'iao-dong pah-sing teng tsiang-lao doh-shü-nying keh-sing; ziu deh-jün tseo-læ k'ô gyi, ta gyi tao kong-we-li,¹³ peh vu-kao cü-kwu lih-ky'i-læ wô, “Keh-go ny ing djang-t'ong læ-tih pông-hwe keh sing-jün di-fông teng lih-fah.¹⁴ Ah-lah z t'ing-meng gyi ts'ing-k'eo wô, ‘Keh Nô-sah-leh-go Yiæ-su tsiang-læ iao hwe-diao keh-go di-fông, ping-ts'ia; kæ-diao Mo-si sô djün peh ah-lah go kwe-kyü.’”¹⁵ Kong-we-li long-tsong zo-kæn-go ny ing tu ts'ing-ting k'en gyi, k'en-kyin gyi-go min-k'ong tsing-ziang t'in-s-go min-k'ong ka.

¹¹ 其拉就去買人捏造，話：「阿拉聽聞其講謗毀摩西等神明個說話。」¹² 是介挑動百姓等長老讀書人箇星。就突然走來柯其，帶其到公會裏，¹³ 撥誣告主顧立起來話：「箇個人長通來的謗毀箇聖

善地方等律法。¹⁴ 阿拉是聽聞其親口話，『箇拿撒勒個耶穌將來要毀掉箇個地方，並且，改掉摩西所傳撥阿拉個規矩。』¹⁵ 公會裏攏總坐間個人都清盯看其，看見其個面孔正像天使個面孔介。

Sd. VII.

Tsi-s-deo ziu meng gyi, “Keh-sing z-ken ko-jün z-ka feh?”

祭司頭就問其：「箇星事幹果然是介弗？」

² Z-di-fæn ziu wô: “Cong-we shoh-pah hyüong-di, ts'ing t'ing. Ah-lah tsu-tsong Üô-pah-lah-hen feh-zing deng læ Ha-læn, wa læ Mi-sô-po-da-mi z-'eo, keh-we yüong-wô-go Jing-ming yin-c'ih-læ, ³ teng gyi wô, ‘Ng yüong tseo-c'ih peng-koh, li-k'æ ts'ing-dzoh, tao Ngô tsiang-læ sô ts-ying ng go di-fông.’ [Ts. 12. 1.] ⁴ Gyi ziu li-k'æ Kyüô-leh-ti di-fông ky'i deng læ Ha-læn: teng-tao gyi ah-tia si-'eo, *Jing-ming* dzong, keh-deo ts'in gyi tao ng-lah yin-dzæ sô deng-go di-fông. ⁵ Læ keh u-sen 'ao-vu ts'æn-nyih s-peh gyi, lin lih-kyiah-ts c'ü tu m-teh; dæn-z ing-hyü we pô keh-go di-fông s-peh gyi-zi teng gyi tsiang-læ-go 'eo-dæ hao teh-djôh; keh z-'eo gyi wa m-neh ng-ts læ. ⁶ Jing-ming wô, ‘Gyi-go 'eo-dæ we c'ih-meng læ nga-koh, peh keh-deo tso nu-boh mo-næn gyi-lah, tao s-pah nyin.’ ⁷ Jing-ming yi wô, ‘Gyi-lah tso nu-boh

keh koh Ngô tsiang-læ pih-ding p'ün-tön gyi; 'eo-deo gyi-lah we tseo-c'ih, ping-ts'ia læ dōng-deo di-fōng we voh-z Ngô.' [Ts. 15. 13, 14. C. 3. 12.]⁸ *Jing-ming yi teng gyi lih tsiu-keh-li-go iah: keh-tsao Üô-pah-lah-hen sang Yi-sah, tao di-pah nyih teng gyi 'ang tsiu-keh-li; Yi-sah sang Yüô-kôh; Yüô-kôh sang ah-lah jih-nyi-vông tsu-tsung.*

² 土提反就話：「衆位叔伯兄弟，請聽。阿拉祖宗亞伯拉罕弗曾庵來哈蘭，還來米所波大米時候，箇位榮華個神明現出來，³ 等其話，『爾用走出本國，離開親族，到我將來所指引爾個地方。』[Ts. 12. 1.]⁴ 其就離開迦勒底地方去庵來哈蘭。等到其阿爹死後，神明從箇頭遷其到爾拉現在所庵個地方。⁵ 來箇烏碎毫無產業賜撥其，連立腳之處都喰得。但是應許會把箇個地方賜撥其自等其將來個後代好得着。箇時候其還喰得兒子來。⁶ 神明話，『其個後代會出門來外國，撥箇頭做奴僕磨難其拉，到四百年。』⁷ 神明又話，『其拉做奴僕箇國我將來必定判斷其。後頭其拉會走出，並且來蕩頭地方會服侍我。』[Ts. 15. 13, 14. C. 3. 12.]⁸ 神明又等其立周割禮個約。箇遭亞伯拉罕生以撒，到第八日等其行周割禮。以撒生雅各。雅各生十二房祖宗。

⁹ “Keh-sing tsu-tsung ky'i Iah-seh feh-ko, ma gyi tao Yiæ-gyih ky'i: dæn-z Jing-ming teng gyi dô-kô læ-kæn,¹⁰ kyiu gyi c'ih yang-yang tsæ-næn, s-peh gyi læ Yiæ-gyih wông Fah-lao-go min-zin yiu

eng-we teng ts'ong-ming; *Fah-lao* ziu fong gyi kwun Yiæ-gyih koh, teng wông-kong-li long-tsang z-ken.

⁹ 「箇星祖宗氣約瑟弗過，賣其到埃及去。但是神明等其大家來間，¹⁰ 救其出樣樣災難，賜撥其來埃及王法老個面前有恩惠等聰明。法老就封其管埃及國，等王宮裏攏總事幹。

¹¹ “Yiæ-gyih teng Kyüô-nen di-fông tao-c'ü yiu hwông-nyin teng do tsæ-næn; ah-lah tsu-tsang k'eo-liang tang-sön-feh-læ. ¹² Yüô-kôh t'ing-meng Yiæ-gyih di-fông yiu *dzing* koh, ziu sin ts'a ah-lah tsu-tsang ky'i. ¹³ Tao di-nyi-vah ky'i, Iah-seh peh gyi hyüong-di nyi-long, Iah-seh-go dzoh-veng peh *Fah-lao* hyiao-teh. ¹⁴ Keh-tsao Iah-seh eo gyi-lah ky'i tsih gyi ah-tia Yüô-kôh teng gyi 'eh-dzoh ts'ih-jih ng-go nyi-long læ. ¹⁵ Yüô-kôh ziu tseo-lôh tao Yiæ-gyih di-fông; gyi-zi teng ah-lah *jih-nyi-wông* tsu-tsang tu si-de: ¹⁶ 'eo-deo gyi-lah ts'in tao Jü-kyin di-fông, tsông læ Üô-pah-lah-hen yüong nyi-long ts dzong Jü-kyin-go Ha-meh ts-seng sô ma-go veng-di.

¹¹ 「埃及等迦南地方到處有荒年等大災難。阿拉祖宗口糧打算弗來。¹² 雅各聽聞埃及地方有剩穀，就先差阿拉祖宗去。¹³ 到第二伐去，約瑟撥其兄弟認攏，約瑟個族份撥法老曉得。¹⁴ 箇遭約瑟誼其拉去接其阿爹雅各等其合族七十五個人來。¹⁵ 雅各就走落到埃及

地方。其自等阿拉十二房祖宗都死了。¹⁶ 後頭其拉遷到敘劍地方，葬來亞伯拉罕用銀子從敘劍個哈抹子孫所買個墳地。

¹⁷ “Keh tso-dzing ing-hyü go nyih-ts kw'a tao-de, ziu-z Jing-ming teng Üô-pah-lah-hen vah-tsiu-ko-liao-go, pah-sing læ Yiæ-gyih hying-wông to-ky'i-læ, ¹⁸ dzih-teng-tao ih-go feh nying-teh Iah-seh go sing wông-ti c'ih-læ. [C. 1. 8.] ¹⁹ Gyi yüong tsô-kyi meo-'æ ah-lah dzoh-veng, mo-næn ah-lah tsu-tsong; s-teh tiu-diao gyi-go na-hwun, m-neh peh gyi weh-tong.

¹⁷ 「箇做成應許個日子快到了，就是神明等亞伯拉罕罰咒過了個，百姓來埃及興旺多起來，¹⁸ 直等到一個弗認得約瑟個新皇帝出來。[C. 1. 8.] ¹⁹ 其用詐計謀害阿拉族份，磨難阿拉祖宗。使得丟掉其個奶花，嚥得撥其活東。

²⁰ “Keh-go z-'eo Mo-si sang-c'ih-læ, siang-mao fi-væn-go; læ ah-tia oh-li iang-leh sæn-ko yüih. ²¹ 'Eo-deo tiu-diao, Fah-lao-go nön ziu bao-læ, iang gyi tso zi-go ng-ts. ²² Yiæ-gyih nying-go 'ôh-veng Mo-si yang-yiang 'ôh-ko-de; kông shih-wô, tso z-t'i, tu yiu neng-ken.

²⁰ 「箇個時候摩西生出來，相貌非凡個。來阿爹屋裏養勒三個月。²¹ 後頭丟掉，法老個因就抱來，養其做自個兒子。²² 埃及人個學問摩西樣樣學過了。講說話，做事體，都有能幹。

²³ “Nyin-kyi zōng s-jih shü z-‘eo, sing-siang iao ky‘i k‘en zi-go hyüong-di Yi-seh-lih nying. ²⁴ K‘en-kyin ih-go nyig be ūe-ky‘üoh, ziu pōng-dzu gyi; ping-ts‘ia teng ziu næn cü-kwu pao-dziu, tang-sah keh Yiæ-gyih nyig. ²⁵ Gyi i-s hyüong-di pih-ding we ts‘eng-tao Jing-ming z yüong gyi-go siu læ kyiу gyi-lah: tsih-z gyi-lah ts‘eng-feh-tao.

²⁶ Di-nyi nyih gyi-lah læ-kæn siang-tang, *Mo-si* tseo-læ, ky‘ün gyi-lah ‘o-long, z-ka wô, ‘Beng-yiu, ng-lah z hyüong-di; dza-we dô-kô siang-‘æ ni?’ ²⁷ Keh læ-tih ūe-ky‘üoh gyi cü-kwu ziu ky‘i-diao *Mo-si*, wô, ‘Jü lih ng tso kwun tso cong-nyiang-nying, hao kwun ah-lah-go tsiang ma? ²⁸ Ng siang sah ngô, ziang zô-nyih sah keh Yiæ-gyih nyig ma?’ [C. 2. 14.] ²⁹ *Mo-si* t‘ing-meng keh-kyü shih-wô ziu dao-tseo, c‘ih-meng læ Mi-din di-fōng; keh-deo sang liang-go ng-ts.

²³ 「年紀上四十歲時候，心想要去看自個兄弟以色列人。²⁴ 看見一個人被委曲，就幫助其。並且等受難主顧報仇，打煞箇埃及人。²⁵ 其意思兄弟必定會付到神明是用其個手來救其拉。只是其拉付弗到。²⁶ 第二日其拉來間相打，摩西走來，勸其拉和攏，是介話，『朋友，爾拉是兄弟。咋會大家相害呢？』²⁷ 箇來的委曲其主顧就棄掉摩西，話，『誰立爾做官做中央人，好管阿拉個賬嗎？²⁸ 爾想殺我，像昨日殺箇埃及人嗎？』[C. 2. 14.] ²⁹ 摩西聽聞箇句說話就逃走，出門來米甸地方。箇頭生兩個兒子。

³⁰ “Yi ko-leh s-jih nyin, læ Si-næ sæn-go kw'ōng-iæ di-fōng, yiu Cü-go T'in-s læ ts'-bang jü-li ho-kwōng cong-nyiang yin-c'ih-læ peh gyi k'en. ³¹ Mo-si ih k'en ziu hyi-gyi keh-go hyin-ling; tseo-long-ky'i k'en-k'en-siang, ziu yiu Cü-go sing-ing teng gyi wô, ³² ‘Ngô z ng tsut-song-go Jing-ming, ziu-z Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, Yi-sah-go Jing-ming, Yüô-kôh-go Jing-ming.’ [C .3. 6.] Mo-si fah-teo, feh ken k'en. ³³ Cü yi teng gyi wô, ‘Yüong t'eh-diao ng kyiah-li-go 'a; ing-we ng sô lih-tong-go u-sen z sing-jün-go di-fōng. ³⁴ Ngô pah-sing læ Yiæ-gyih di-fōng ziu mo-næn, Ngô z k'en-kyin-ko; gyi-lah-go t'aen-sih Ngô yia t'ing-meng-ko; Ngô z kông-lôh-læ kyiu gyi c'ih. Næn-kæn læ, Ngô iao ts'a ng tao Yiæ-gyih ky'i.’ [C. 3. 5, 7, 8, 1.]

³⁰ 「又過了四十年，來西奈山個曠野地方，有主個天使來刺棚樹裏火光中央現出來撥其看。³¹ 摩西一看就稀奇箇個顯靈。走攏去看看相，就有主個聲音等其話，³² 「我是爾祖宗個神明，就是亞伯拉罕個神明，以撒個神明，雅各個神明。」 [C .3. 6.] 摩西發抖，弗敢看。³³ 主又等其話，『用脫掉爾腳裏個鞋。因爲爾所立東個烏碎是聖善個地方。³⁴ 我百姓來埃及地方受磨難，我是看見過。其拉個嘆息我也聽聞過。我是降落來救其出。難間來，我要差爾到埃及去。』 [C. 3. 5, 7, 8, 1.]

³⁵ “Keh-go Mo-si, gyi-lah sô fæ-gyi-go z-ka wô, “Jü lih ng tso kwun tso cong-nyiang-nying?” Jing-ming t’ôh keh ts’-bang jü-li sô yin-c’ih-go T’in-s ts’ a gyi tso kwun, tso c’ü-joh cü-kwu. ³⁶ Gyi ling gyi-lah c’ih *keh-go di-fông*, tso jing-tsih teng gyi-z læ Yiæ-gyih, teng ‘Ong-hæ, wa-yiu kw’ong-iæ di-fông, s-jih nyin kong-fu. ³⁷ Z keh-go Mo-si teng Yi-seh-lih nyding wô, ‘Cü ng-lah-go Jing-ming tsiang-læ dzong ng-lah hyüong-di li-hyiang we kyü-zông ih-go ziang ngô ka Sin-cü-nying peh ng-lah: ng-lah kæ t’ing Gyi.’ [Sm. 18. 15.] ³⁸ Læ kw’ong-iæ di-fông-go kong-we li-hyiang, *keh-pin* yiu T’in-s læ Si-næ sæn teng Mo-si kông, *döng-pin* yiu ah-lah-go tsu-tsong, keh-go Mo-si læ gyi-lah liang-’ô cong-nyiang; gyi yia teh-djöh keh-sing weh-ming-go tsiao-shü djün-ziu peh ah-lah. ³⁹ Ah-lah tsu-tsong feh keng i-jing gyi, fæn-cün ky’i-diao gyi, sing-li cün nyiæn-deo hyiang-djöh Yiæ-gyih, ⁴⁰ teng Üô-leng z-ka wô, ‘Ng zao jing-ming peh ah-lah, hao tseo læ ah-lah zin-deo: ing-we ling ah-lah c’ih Yiæ-gyih di-fông keh-go Mo-si, gyi feh-tsiao p’ong-djöh soh-go kæn.’ [C. 32. 1.] ⁴¹ Keh-go z-’eo gyi-lah tso-c’ih siao-ngeo, ping-ts’ia do-leh tsi-veh ky’i tsi keh-go ngeo-ziang, yi we-leh zi-go siu tso-c’ih-læ-go tong-si kw’ä-weh-kyi. ⁴² Jing-ming ziu nyin-cün, eo gyi-lah voh-z t’in-zông hyü-to sing-siu; ziang sin-cü-nying-go shü-li yiu sia-tih, wô, ‘Yi-seh-lih-go dzoh-veng, ng læ kw’ong-iæ di-fông s-jih nyin soh yiu pô sah-sang foh-li teng li-veh læ

tsi Ngô ma? ⁴³ Ng we dæ-leh Mo-lôh bu-sah-go tsiang-bong, teng ng-lah Lin-fæn bu-sah keh-lih sing, ziu-z ng-lah sô tso-c'ih-læ-go siang-mao deh-we iao pa gyi go: Ng ziu ts'in ng-lah tao Pô-pi-leng ko-ky'i-go di-fông.' [Üô. 5. 25-27.]

³⁵ 「箇個摩西，其拉所勑其個是介話，『誰立爾做官做中央人？』神明託箇刺棚樹裏所現出個天使差其做官，做取贖主顧。³⁶ 其領其拉出箇個地方，做神蹟等奇事來埃及，等紅海，還有曠野地方，四十年工夫。³⁷ 是箇個摩西等以色列人話，『主爾拉個神明將來從爾拉兄弟裏向會舉上一個像我介先知人撥爾拉。爾拉該聽其。』[Sm. 18. 15.] ³⁸ 來曠野地方個公會裏向，箇邊有天使來西奈山等摩西講，蕩邊有阿拉個祖宗。箇個摩西來其拉兩下中央，其也得着箇星活命個詔書傳授撥阿拉。³⁹ 阿拉祖宗弗更依順其，反轉棄掉其，心裏轉念頭向着埃及，⁴⁰ 等亞倫是介話，『爾造神明撥阿拉，好走來阿拉前頭。因為領阿拉出埃及地方箇個摩西，其弗照碰着啥個間。』[C. 32. 1.] ⁴¹ 箇個時候其拉做出小牛，並且馱勒祭物去祭箇個偶像，又爲了自個手做出來個東西快活記。⁴² 神明就扭轉，謳其拉服侍天上許多星宿。像先知人個書裏有寫的，話，「以色列個族份，爾來曠野地方四十年啥有把殺牲福禮等禮物來祭我嗎？⁴³ 爾會抬勒摩洛菩薩個帳篷，等爾拉臉番菩薩箇粒星，就是爾拉所做出來個相貌特爲要拜其個。爾就遷爾拉到巴比倫過去個地方。」[Üô. 5. 25-27.]

⁴⁴ “Læ kw'ōng-iæ di-fōng ah-lah tsu-tsong cong-nyiang yiu keh te-tsing-go tsiang-bong, ziang keh-we teng Mo-si kōng-go Cü-kwu sô feng-fu, hao tsiao k'en-kyin-ko-go yiang-shih ka ky'i tso gyi.⁴⁵ Keh-go tsiang-bong ah-lah tsu-tsong teng Iah-shü-üô tsih-djôh-ts, teh-djôh bih-koh-nying-go *di-fōng* z-'eo ziu ta-tsing-ky'i: keh-sing bih-koh-nying Jing-ming læ ah-lah tsu-tsong min-zin ken-c'ih, ih-dzih tao Da-bih-go z-'eo.⁴⁶ Da-bih læ Jing-ming-go min-zin teh-djôh eng-c'ong, sing-siang iao zing ih-t'ah deng-c'ü peh Yüô-kôh-go Jing-ming.⁴⁷ Dæn-z Sô-lo-meng teng Gyi ky'i *sing-din*.⁴⁸ Jün-r keh-we ting kao-go Cü feh deng læ *nying* siu sô zao-go din; ziang keh sin-cü-nying sô wô,⁴⁹ ‘Cü z-ka wô, T'in z Ngô-go zo-we, di z Ngô dah-kyiah-teng: ng-lah yiu dza-go din ky'i peh Ngô ni? yiu soh-go u-sen hao en-teng Ngô ni?’⁵⁰ Keh-sing ih-ts'ih-go tong-si ky'i feh-z Ngô-go siu sô zao-go ma?’ [Y. 66. 1, 2.]

⁴⁴ 「來曠野地方阿拉祖宗中央有箇對證個帳篷，像箇位等摩西講個主顧所吩咐，好照看見過個樣式介去做其。⁴⁵ 箇個帳篷阿拉祖宗等約書亞接着仔，得着別國人個地方時候就帶進去。箇星別國人神明來阿拉祖宗面前趕出，一直到大闢個時候。⁴⁶ 大闢來神明個面前得着恩寵，心想要尋一墳庵處撥雅各個神明。⁴⁷ 但是所羅門等其起聖殿。⁴⁸ 然而箇位頂高個主弗庵來人手所造個殿。像箇先知人所話，⁴⁹ 「主是介話，天是我個座位，地是我踏腳凳。爾拉有咋個殿

起撥我呢？有啥個烏碎好安頓我呢？⁵⁰ 簇星一切個東西豈弗是我個手所造個嗎？」[Y. 66. 1, 2.]

⁵¹ “Ng-lah gyiang-deo-gyüih-nao, ling-sing teng ng-to m-tsiu-keh-li go, ng-lah z-djōng we-nyih Sing-Ling; ng-lah z teng ng-lah-go tsut-song ih-yiang-go.⁵² ‘Ah-li ih-go sin-cü-nying ng-lah tsu-tsung m-neh pih-næn gyi? Yü-sin ts-tin tsing-dzih Cü-kwu iao læ go keh-sing sin-cü-nying z be gyi-lah long-sah; næn-kæn ng-lah pô keh-go tsing-dzih Cü-kwu song kwun, sah-diao Gyi.⁵³ Ng-lah teh-djôh t'in-s djün-ziu-go lih-fah, wa we feh pao-siu gyi.”

⁵¹ 「爾拉犟頭倔腦，靈性等耳朵喫周割禮個，爾拉時常違逆聖靈。爾拉是等爾拉個祖宗一樣個。⁵² 何裏一個先知人爾拉祖宗喫得逼難其？預先指點正直主顧要來個箇星先知人是被其拉弄煞。難間爾拉把箇個正直主顧送官，殺掉其。⁵³ 爾拉得着天使傳授個律法，還會弗保守其。」

⁵⁴ Gyi-lah t'ing-meng keh-sing shih-wô, sing-li c'oh-ky'i-læ, ts'ih-ts' 'eng gyi.⁵⁵ Z-di-fæn be Sing-Ling do-nyiang ken-dong, ngæn-tsing ts'ing-ting hyiang t'in, k'en-kyin Jing-ming-go yüong-wô, teng Yiæ-su lih læ Jing-ming-go jing-siu-pin;⁵⁶ ziu wô, “Ngô k'en-kyin t'in k'æ-tong, Nying-go Ng-ts lih læ Jing-ming-go jing-siu-pin.”⁵⁷ Cong-nying wæ-sing eo-ky'i-læ, en-leh ng-to, tsæn-zi üong-zông-ky'i,⁵⁸ ken gyi

c'ih zing-nga, do zah-deo k'ang-sah gyi: keh-sing tso kyin-tsing cü-kwu t'eh-leh i-zōng fōng læ ih-go 'eo-sang-go kyiah-'ô, ming-z kyiao-leh Sao-lo.⁵⁹ Gyi-lah do zah-deo læ k'ang gyi; k'ang-go z-'eo Z-di-fæn læ-tih gyiu, z-ka wô, "Cü Yiæ-su, tsih-ziu ngô-go weh-ling."⁶⁰ Ping-ts'ia gyü-lôh, hyiang-hyiang eo-ky'i-læ wô, "Cü, m-nao pô keh-go ze kwe tao gyi-lah ming-'ô." Wô-hao ziu kw'eng-joh-de.

⁵⁴ 其拉聽聞箇星說話，心裏戳起來，切齒恨其。⁵⁵ 土提反被聖靈大樣感動，眼睛清盯向天，看見神明個榮華，等耶穌立來神明個順手邊。⁵⁶ 就話：「我看見天開東，人個兒子立來神明個順手邊。」⁵⁷ 衆人懷聲謳起來，按勒耳朵，斬齊擁上去，⁵⁸ 趕其出城外，馱石頭搘煞其。箇星做見證主顧脫勒衣裳放來一個後生個腳下，名字叫勒掃羅。⁵⁹ 其拉馱石頭來搘其。搘個時候土提反來的求，是介話：「主耶穌，接受我個活靈。」⁶⁰ 並且跪落，響謳起來話：「主，喰得好把箇個罪歸到其拉名下。」話好就睏熟了。

Sd. VIII.

Gyi-lah long-sah Z-di-fæn, Sao-lo z hwun-hyi-go.

其拉弄煞土提反，掃羅是歡喜個。

[1] Keh-go z-'eo yiu do pih-næn z-ken tsao-djôh Yiæ-lu-sah-leng-go kyiao-we: djü-leh s-du ts-nga, cong *meng-du* tu sæn-k'æ Yiu-t'a teng Sah-mô-li-üô kôh-c'ü di-fông. ² Yiu *kyi-go* gyin-sing-go nying dzing-lin Z-di-fæn, do-nyiang k'oh gyi. ³ Sao-lo bao-nyiah kyiao-we, tseo-tsing veng-veng nying-kô, k'ô gyi nen-nen-nyü-nyü ky'ih-lôh lao-kæn-li.

箇個時候^[1]有大逼難事幹遭着耶路撒冷個教會。除了使徒之外，衆門徒都散開猶太等撒瑪利亞各處地方。²有幾個虔心個人成僕士提反，大樣哭其。³ 掃羅暴虐教會，走進份份人家，柯其男男女女掣落牢監裏。

[1] Y. 'E. 34. 耶（耶穌）後（頭）34（年）。（原註）

⁴ KEH-TSAO keh-sing sæn-k'æ-kæn cü-kwu tseo-læ-tseo-ky'i djün foh-ing. ⁵ Fi-lih tseo-lôh tao Sah-mô-li-üô sang-dzing, pô Kyi-toh-go z-ken djün peh gyi-lah t'ing. ⁶ Cong-nying t'ing-meng Fi-lih kông, k'en-kyin gyi tso-go gyi-z, ziu tsæn-zi liu-sing gyi-go shih-wô. ⁷ Yiu hyü-to be ao-tsao kyü sô vu-tih go nying, kyü yüô-yüô-si ka tseo-c'ih; wa-jiu hyü-to fong-t'æn-go kwa-kyiah-go teh-djôh i-hao. ⁸ Keh-go zing-li ziu do-nyiang hwun-hyi.

⁴ 箇遭箇星散開間主顧走來走去傳福音。⁵ 腓力走落到撒瑪利亞省城，把基督個事幹傳撥其拉聽。⁶ 衆人聽聞腓力講，看見其做個

奇事，就斬齊留心其個說話。⁷ 有許多被麿糟鬼所附的個人，鬼暇暇嘶介走出。還有許多風癱個拐腳個得着醫好。⁸ 箇個城裏就大樣歡喜。

⁹ Yiu ih-go ny ing kyiao-leh Si-meng, su-djōng læ keh-go zing-li yüong zia-fah, s-teh Sah-mô-li-üô pah-sing tu hyi-gyi; zi læ-tih kw'ô zi-go do k'eo: ¹⁰ cong-nying do-do-siao-siao tu t'ing-sing gyi, z-ka wô, “Keh-go ny ing z Jing-ming-go do neng-ken.” ¹¹ Ing-we gyi yüong zia-fah s-teh pah-sing hyi-gyi yi-kying djang-kyiu-de, sô-yi tu t'ing-sing gyi. ¹² Dæn-z kyi-kying siang-sing Fi-lih djün Jing-koh-go foh-ing teng Yiæ-su Kyi-toh-go ming-deo, nen-nen-nyü-nyü tu ziu si-li. ¹³ Si-meng zi yia siang-sing-de; ziu si-li ts-'eo z-djōng teng Fi-lih dô-kô læ-kæn; k'en-kyin sô tso-c'ih-læ-go gyi-z teng do jing-tsih, ziu hyi-gyi.

⁹ 有一個人叫勒西門，素常來箇個城裏用邪法，使得撒瑪利亞百姓都稀奇。自來的誇自個大口。¹⁰ 衆人大大小小都聽信其，是介話：「箇個人是神明個大能幹。」¹¹ 因爲其用邪法使得百姓稀奇已經長久了，所以都聽信其。¹² 但是既經相信腓力傳神國個福音等耶穌基督個名頭，男男女女都受洗禮。¹³ 西門自也相信了。就洗禮之後時常等腓力大家來間。看見所做出來個奇事等大神蹟，就稀奇。

¹⁴ Yiæ-lu-sah-leng keh-sing s-du t'ing-meng Sah-mô-li-üô yi-kying tsih-ziu Jing-ming-go dao-li, ziu ts'a Pe-teh teng Iah-'en tao gyi-

lah u-sen ky'i.¹⁵ Kyi-jün tseo-tao, ziu t'i gyi-lah tao-kao, iao gyi teh-djôh Sing-Ling.¹⁶ (Ing-we gyi-cong *Sing-Ling* wa m-nying ling-djôh-ko; gyi-lah tæn-tsих vong Cü Yiæ-su-go ming-deo ziu si-li.)¹⁷ Keh-tsao keh liang-go s-du pô siu en-en gyi-lah, gyi-lah ziu teh-djôh Sing-Ling.

¹⁴ 耶路撒冷箇星使徒聽聞撒瑪利亞已經接受神明個道理，就差彼得等約翰到其拉烏碎去。¹⁵ 既然走到，就替其拉禱告，要其得着聖靈。¹⁶ (因爲其中聖靈還喰人臨着過。其拉單只奉主耶穌個名頭受洗禮。)¹⁷ 箇遭箇兩個使徒把手按按其拉，其拉就得着聖靈。

¹⁸ Si-meng k'en-kyin s-du siu en-en jü, ziu yiu Sing-Ling s-peh gyi, do ny ing-ts peh gyi-lah, z-ka wô,¹⁹ “Keh-go gyün-ping peh ngô ts, s-teh ngô-go siu sô en-go cü-kwu yia we teh-djôh Sing-Ling.”²⁰ Pe-teh teng gyi wô, “Ng-go ny ing-ts teng ng dô-kô mih-diao, ing-we ng siang pô dong-din ma Jing-ming-go eng-s.²¹ Kông-tao keh-go z-ken, ng ih-ngæn m-veng; ing-we læ Jing-ming-go min-zin ng-go sing feh töntsing.²² Keh-lah yüong ao-hwe keh-go ūa-c'ü, gyiu-gyiu Jing-ming, 'ôh-tsia ng keh-go sing-siang hao nyiao-sô.²³ Ngô k'en ng z læ kw'u-tæn li-hyiang, yi be ôh-nyiæn bo-djü-tih.”²⁴ Si-meng ziu we-teh, z-ka wô, “Ng-lah t'i ngô gyiu-gyiu Cü, s-teh ng-lah sô kông-go ih-ngæn feh we ling-djôh ngô.”

¹⁸ 西門看見使徒手按按聚，就有聖靈賜撥其，馱銀子撥其拉，是介話，¹⁹ 「箇個權柄撥我仔，使得我個手所按個主顧也會得着聖靈。」²⁰ 彼得等其話：「爾個銀子等爾大家滅掉，因爲爾想把銅鈎買神明個恩賜。²¹ 講到箇個事幹，爾一眼嚙份。因爲來神明個面前爾個心弗端正。²² 箇拉用懊悔箇個壞處，求求神明，或者爾箇個心想好饒赦。²³ 我看爾是來苦膽裏向，又被惡念縛住的。」²⁴ 西門就回答，是介話：「爾拉替我求求主，使得爾拉所講個一眼弗會臨着我。」

²⁵ Keh liang-go s-du kyi-jün tso te-tsing kōng Cü-go dao-li, ziu kyü Yiæ-lu-sah-leng ky'i, jing-lu djün foh-ing læ Sah-mô-li-üô hyü-to hyiang-ts'eng.

²⁵ 箇兩個使徒既然做對證講主個道理，就歸耶路撒冷去，順路傳福音來撒瑪利亞許多鄉村。

²⁶ YIU Cü-go t'in-s teng Fi-lih z-ka wô, “Bô-ky'i-læ, hyiang nen-pin ky'i, tseo tao keh-da dzong Yiæ-lu-sah-leng tao Kyüô-sah ky'i-go lu: ziu-z kw'öng-iæ di-föng-go lu.”²⁷ Gyi ziu dong-sing ky'i. K'eo-k'eo yiu ih-go Kwu-jih nying, z Kwu-jih nyü-wöng Ken-da-kyi yiu gyün-ping go t'a-kæn, kwun gyi long-tsong ts'öng-kw'u cü-kwu; gyi zöng Yiæ-lu-sah-leng ky'i li-pa,²⁸ cün-læ zo læ ts'ô-ts-li, doh sin-cü Yi-sæ-üô keh-peng shü.

²⁶ 有主個天使等腓力是介話：「爬起來，向南邊去，走到箇埭從耶路撒冷到迦薩去個路。就是曠野地方個路。」²⁷ 其就動身去。扣扣有一個古實人，是古實女王干大基有權柄個太監，管其攏總倉庫主顧。其上耶路撒冷去禮拜，²⁸ 轉來坐來車子裏，讀先知以賽亞箇本書。

²⁹ Sing-Ling teng Fi-lih wô, “Ng yüong tseo-long-ky‘i, hao teng keh-dzing ts’ô-ts li-hyiang cü-kwu jü-de.” ³⁰ Fi-lih peng-long-ky‘i, t‘ing-meng gyi doh sin-cü Yi-sæ-üÔ-go shü, ziu wô, “Ng sô doh-go, ming-bah feh?” ³¹ Gyi wô, “Ziah m-nying k‘æ-dao ngô, dza neng-keo ming-bah ni?” Ziu ts‘ing Fi-lih zông-læ, dô-kô zo-lôh.

²⁹ 聖靈等腓力話：「爾用走攏去，好等箇乘車子裏向主顧聚隊。」³⁰ 腓力奔攏去，聽聞其讀先知以賽亞個書，就話：「爾所讀個，明白弗？」³¹ 其話：「若喰人開導我，咋能夠明白呢？」就請腓力上來，大家坐落。

³² Gyi sô doh-go keh-p'in shü ziu-wô, “Gyi ziang ih-tsah yiang ka, be ny ing ky'in-ky‘i sah-diao; yi ziang ih-tsah siao-ying læ tsin gyi mao cü-kwu-go min-zin feh hyiang, Gyi ih-ngæn feh k‘æ k‘eo.” ³³ Gyi pe-zin-go z-‘eo, ih-ngæn m-neh teh-djôh kong-dao-go p'un-tön: jü neng-keo kông-tao Gyi-go shü-dæ ni? ing-we Gyi-go sing-ming z læ shü-kæn-zông c'ih-t'eh-de.” [Y. 53. 7, 8.] ³⁴ T'a-kæn teng Fi-lih wô,

“Ts'ing-meng ng, sin-cü-nying kōng keh-go shih-wô z ts-tin jü? wa-z
gyi-zi, wa-z bih-nying?”³⁵ Fi-lih k'æ k'eo, ziu dzong keh-go shü ky'i-
deo, djün Yiæ-su-go foh-ing peh gyi t'ing.³⁶ Gyi-lah lu-zông tao-leh
ih-t'ah yiu shü go u-dông: t'a-kæn ziu wô, “Dông-deo yiu shü læ-tong;
ngô ziu si-li yiu soh-go tsu-kah ma?”³⁷ Fi-lih wô, “Ng ziah-z ih-sing
siang-sing, hao-s-teh-go.” *T'a-kæn* we-teh wô, “Ngô siang-sing Yiæ-su
Kyi-toh z Jing-ming-go Ng-ts.”³⁸ Gyi ziu feng-fu ts'ô-ts deng-lôh: Fi-
lih teng t'a-kæn keh liang-go nyting dô-kô tseo-lôh tao shü-go u-sen;
Fi-lih teng gyi 'ang si-li.

³² 其所讀個箇篇書就話：「其像一隻羊介，被人牽去殺掉。又
像一隻小羊來剪其毛主顧個面前弗響，其一眼弗開口。³³ 其卑賤個
時候，一眼嚦得得着公道個判斷。誰能夠講到其個世代呢？因爲其
個性命是來世間上出脫了。」[Y. 53. 7, 8.]³⁴ 太監等腓力話：「請問
爾，先知人講箇個說話是指點誰？還是其自，還是別人？」³⁵ 腓力
開口，就從箇個書起頭，傳耶穌個福音撥其聽。³⁶ 其拉路上到了一
墳有水個烏蕩。太監就話：「蕩頭有水來東。我受洗禮有啥個阻隔
嗎？」³⁷ 腓力話：「爾若是一心相信，好使得個。」太監回答話：
「我相信耶穌基督是神明個兒子。」³⁸ 其就吩咐車子庵落。腓力等
太監箇兩個人大家走落到水個烏碎。腓力等其行洗禮。

³⁹ Dzong shü-go u-dông tseo-zōng-læ, Cü-go Ling ziu ta-leh Fi-lih ky'i; t'a-kæn hwun-hwun-hyi-hyi tseo zi-go lu, m-neh tsæ k'en-kyin Fi-lih. ⁴⁰ Dæn-z Fi-lih tao Üô-so-tu læ-kæn: ziu tseo-ko-ky'i, i-lu læ kôh zing-li djün foh-ing, ih-dzih tao Kæ-sah-li-üô.

³⁹ 從水個烏蕩走上來，主個靈就帶勒腓力去。太監歡歡喜喜走自個路，喰得再看見腓力。⁴⁰ 但是腓力到亞鎖都來間。就走過去，依路來各城裏傳福音，一直到該撒利亞。

Sd. IX.

SAO-LO wa ky'i-hwu-hwu heng-hô Cü-go meng-du, iao long-sah gyi-lah, ziu tseo tao tsi-s-deo-go u-sen, ² ts'ing gyi sia sing *peh gyi* tao Da-mô-seh keh-sing jü-we-dông, s-teh *Sao-lo* ziah p'ong-djôh [1]keh-lu nyding, ze-bin nen-nen-nyü-nyü, tu hao bo-leh gyi ka tao Yiæ-lu-sah-leng læ.

掃羅還氣呼呼狠呵主個門徒，要弄煞其拉，就走到祭司頭個烏碎，² 請其寫信撥其帶到大馬色箇星聚會堂，使得掃羅若碰着箇路[1]人，隨便男男女女，都好縛勒其解到耶路撒冷來。

[1] Sd. 19. 9, ²³ *fæn* keh-go dao-li, *teng dông-deo fæn* keh-lu, *peng-veng tso z.* Sd. 19. 9, ²³ 翻「箇個道理」，等蕩頭翻「箇路」，本文做字。（原註）

³ Lu kw'a tseo tao Da-mô-seh siang-gying, hweh-r-jün yiu t'in-li-go liang-kwông dön-ky'ün tsiao-djôh gyi; ⁴ gyi ziu tih-tao di-yiang-li, t'ing-meng yiu sing-ing teng gyi wô, "Sao-lo, Sao-lo, ng dza-we pih-næn Ngô ni?" ⁵ Gyi wô, "Cü, Ng z jü?" Cü wô, "Ngô ziu-z ng sô pih-næn-go Yiæ-su: ng kyiah læ-tih t'ih-djôh ts' z næn-go." ⁶ Gyi hah-leh gwah-gwah-teo wô, "Cü, Ng iao ngô dza tso?" Cü teng gyi wô, "Bô-ky'i-læ, tsing zing ky'i; ng kæ dza tso tsiang-læ we wô hyiang ng dao-gyi."

³ 路快走到大馬色相近，忽然有天裏個亮光團圈照着其。⁴ 其就跌倒地垟裏，聽聞有聲音等其話：「掃羅，掃羅，爾咋會逼難我呢？」⁵ 其話：「主，爾是誰？」主話：「我就是爾所逼難個耶穌。爾腳來的踢着刺是難個。」⁶ 其嚇勒刮刮抖話：「主，爾要我咋做？」主等其話：「爬起來，進城去。爾該咋做將來會話向爾道其。」

⁷ Keh-sing dong-de tseo-go cü-kwu t'ing-meng keh-go sing-hyiang, m-neh k'en-kyin soh-go nyiing; tsih we ô-k'eo-vu-yin lih-tong.

⁷ 箇星同隊走個主顧聽聞箇個聲響，嚦得看見啥個人，只會啞口無言立東。

⁸ Sao-lo dzong di-yiang-li bô-ky'i; ngæn-tsing k'æ-k'æ, ih-ngæn ve k'en: gyi-lah ziu te-leh gyi siu, ling gyi tsing Da-mô-seh. ⁹ Yiu sæn

nyih m-neh k'en-kyin, dzô væn tu feh ky'üoh.

⁸ 掃羅從地垟裏爬起。眼睛開開，一眼嬪看。其拉就劙勒其手，領其進大馬色。⁹有三日喫得看見，茶飯都弗喫。

¹⁰ Da-mô-seh yiu ih-go meng-du, ming-z kyiao-leh Üô-nô-nyi-üô; gyi k'en-kyin hyin-ling, Cü teng gyi wô, “Üô-nô-nyi-üô.” Gyi wô, “Cü, ngô læ-tong.” ¹¹ Cü teng gyi wô, “Bô-ky'i, tao keh-da kyiao-leh Dzih-ka ky'i; læ Yiu-da oh-li tang-t'ing ih-go Da-su nyding, ming-z kyiao-leh Sao-lo. Gyi yin-dzæ læ-kæn tao-kao; ¹² yi-kying k'en-kyin hyin-ling yiu ih-go nyding ming-z kyiao-leh Üô-nô-nyi-üô tseo-tsing-læ, siu en-en gyi, hao peh gyi ngæn-tsing liang.” ¹³ Üô-nô-nyi-üô ziu we-teh wô, “Cü, Ngô yi-kying t'ing-meng hyü-to nyding kông keh-go nyding yiu to-siao næn-c'ü dæ Ng Yiæ-lu-sah-leng-go sing-du: ¹⁴ yin-dzæ gyi dông-deo læ-tong, yiu tsi-s-deo-go gyün-ping hao bo væn-pah tao-kao Ng ming-deo go cü-kwu.” ¹⁵ Cü teng gyi wô, “Ng ky'i; gyi z Ngô kæn-shün-go ky'i-ming, hao yiang-k'æ Ngô-go ming-deo læ bih-koh-nying, teng kyüing-wông, teng Yi-seh-lih pah-sing-go min-zin. ¹⁶ Ngô we peh gyi hyiao-teh, gyi we-leh Ngô-go ming-deo pih iao ky'üoh to-siao kw'u-deo.”

¹⁰ 大馬色有一個門徒，名字叫勒亞拿尼亞。其看見顯靈，主等其話：「亞拿尼亞。」其話：「主，我來東。」¹¹ 主等其話：「爬

起，到箇埭叫勒直街去。來猶大屋裏打聽一個大數人，名字叫勒掃羅。其現在來間禱告。¹² 已經看見顯靈有一個人名字叫勒亞拿尼亞走進來，手按按其，好撥其眼睛亮。」¹³ 亞拿尼亞就回答話：「主，我已經聽聞許多人講箇個人有多少難處待爾耶路撒冷個聖徒。¹⁴ 現在其蕩頭來東，有祭司頭個權柄好縛凡百禱告爾名頭個主顧。」¹⁵ 主等其話：「爾去。其是我揀選個器皿，好揚開我個名頭來別國人，等君王，等以色列百姓個面前。¹⁶ 我會撥其曉得，其爲了我個名頭必要喫多少苦頭。」

¹⁷ Üô-nô-nyi-üô ziu ky'i-de, tseo-tsing keh-go oh-li; siu en-en gyi, wô, "Hyüong-di Sao-lo, Cü, ziu-z ng lu-zông læ yin-c'ih peh ng k'en go Yiæ-su, Gyi ts'a ngô s-teh ng ngæn-tsing liang, yi hao peh ng Sing-Ling ziu-leh mun-tsoh." ¹⁸ Hweh-jün ngæn-tsing-li yiu ziang ng-ling ka tong-si tih-löh, lih-k'eh ziu k'en-kyin-de; gyi bô-ky'i, ziu si-li: ¹⁹ væn ky'üoh-hao, nying ziu sin-soh-de.

¹⁷ 亞拿尼亞就去了，走進箇個屋裏。手按按其，話：「兄弟掃羅，主，就是爾路上來現出撥爾看個耶穌，其差我使得爾眼睛亮，又好撥爾聖靈受勒滿足。」¹⁸ 忽然眼睛裏有像魚鱗介東西跌落，立刻就看見了。其爬起，受洗禮。¹⁹ 飯喫好，人就鮮索了。

Sao-lo teng Da-mô-seh-go meng-du deng-zông kyi nyih;²⁰ ziu læ keh-sing jü-we-dông-li djün Kyi-toh z Jing-ming-go Ng-ts.²¹ Væn-pah

t'ing-meng-go cü-kwu tu hyi-gyi, z-ka wô, “Læ Yiæ-lu-sah-leng 'æ
keh-sing tao-kao keh-go ming-deo cü-kwu, wa-yiu tao dông-deo læ
deh-i iao bo gyi-lah ka peh tsi-s-deo go, ky'i feh-z keh-go nying ma?”

²² Sao-lo yüih-fah kô lih-liang, poh-tao keh-sing deng læ Da-mô-seh
go Yiu-t'a nying, k'ao-jih Yiæ-su z Kyi-toh.

掃羅等大馬色個門徒庵上幾日。 ²⁰ 就來箇星聚會堂裏傳基督是
神明個兒子。²¹ 凡百聽聞個主顧都稀奇，是介話：「來耶路撒冷害
箇星禱告箇個名頭主顧，還有到蕩頭來特意要縛其拉解撥祭司頭
個，豈弗是箇個人嗎？」²² 掃羅越發加力量，駁倒箇星庵來大馬色
個猶太人，靠實耶穌是基督。

²³ [1] Ko-leh hyü-to nyih-su, keh-sing Yiu-t'a nying dô-kô siang-
liang iao long-sah gyi: ²⁴ dæn-z gyi-lah-go kyi-meo be Sao-lo teh-cü.
Gyi-lah nyih-yia siu-djü dzing-meng, tang-tsiang iao sah gyi: ²⁵ meng-
du yia-tao pô Sao-lo læ län-li tiao-lôh dzing-kyiah-yin.

²³ 過了許多日數^[1]，箇星猶太人大家商量要弄煞其。²⁴ 但是其
拉個計謀被掃羅得知。其拉日夜守住城門，打賬要殺其。²⁵ 門徒夜
到把掃羅來籃裏吊落城腳沿。

[1] Y. 'E. 37. 耶（穌）後（頭）37（年）。（原註）

²⁶ Sao-lo tao-leh Yiæ-lu-sah-leng, sing-siang kyih-kyiao meng-du:
dæn-z gyi-lah tu p'ô gyi, feh siang-sing gyi z-go meng-du. ²⁷ Pô-nô-pô

ta-leh gyi ky'i kyin s-du, pô gyi lu-zông dza-go k'en-kyin Cü, Cü z teng
gyi kông-ko-de, wa-yiu læ Da-mô-seh yüong Yiæ-su-go ming-deo dza
fông-tæn kông, tu dziang-si wô hyiang gyi-lah dao.²⁸ Keh-tsao Sao-lo
læ Yiæ-lu-sah-leng teng meng-du dô-kô tsing-tsing-c'ih-c'ih:²⁹ gyi
yüong Cü Yiæ-su-go ming-deo fông-tæn kông *dao-li*, teng keh-sing
kông Hyi-lah shih-wô go Yiu-t'a nying dô-kô bin-leng: dæn-z gyi-lah
dong-siu iao sah gyi.³⁰ Hyüong-di teh-cü, ziu song gyi tao Kæ-sah-li-
üô, peh gyi tao Da-su ky'i.

²⁶ 掃羅到了耶路撒冷，心想結交門徒。但是其拉都怕其，弗相信其是個門徒。²⁷ 巴拿巴帶勒其去見使徒，把其路上咋個看見主，主是等其講過了，還有來大馬色用耶穌個名頭咋放膽講，都詳細話向其拉道。²⁸ 箇遭掃羅來耶路撒冷等門徒大家進進出出。²⁹ 其用主耶穌個名頭放膽講道理，等箇星講希臘說話個猶太人大家辯論。但是其拉動手要殺其。³⁰ 兄弟得知，就送其到該撒利亞，撥其到大數去。

³¹ KEH-GO z-'eo 'en Yiu-t'a teng Kyüô-li-li teng Sah-mô-li-üô-go
kyiao-we yiu en-tæn; dzing-dziu teh-ky'i, p'ô-gyü Cü ka tso-nying;
ping-ts'ia teh-djôh Sing-Ling-go en- e, kô-ts'eo su-moh.

³¹ 箇個時候咸猶太等加利利等撒瑪利亞個教會有安耽。成就德氣，怕懼主介做人。並且得着聖靈個安慰，加湊數目。

³² [1] Pe-teh tseo-læ-tseo-ky'i k'en-k'en cong sing-du, yiu ih-tsao tseo-lôh tao Li-da deng-kæn-go sing-du u-sen. ³³ Keh-deo p'ong-djôh ih-go ny ing, ming-z kyiao-leh Yi-nyi-yüô, pah nyin kw'eng læ min-zōng-li, z sang fong-t'æn bing go. ³⁴ Pe-teh teng gyi wô, "Yi-nyi-yüô, Yiæ-su Kyi-toh peh ng djün-yü: bô-ky'i-læ, tsing-hao ng-go min-zōng." Gyi lih-k'eh ziu bô-ky'i. ³⁵ Z deng læ Li-da teng Sah-leng go ny ing tu k'en-kyin, ziu kwe-voh Cü.

³² 彼得走來走去看衆聖徒^[1]，有一遭走落到呂大庵間個聖徒烏碎。³³ 箇頭碰着一個人，名字叫勒以尼雅，八年睞來眠牀裏，是生風癱病個。³⁴ 彼得等其話：「以尼雅，耶穌基督撥爾痊癒。爬起來，整好爾個眠牀。」其立刻就爬起。³⁵ 是庵來呂大等撒冷個人都看見，就歸服主。

[1] Y. 'E. 38. 耶（穌）後（頭）38（年）。（原註）

³⁶ Læ Iah-p'ô yiu ih-go nyü meng-du, ming-z Da(pi)-da, fæn-c'ih-læ kyiao-leh ^[1]To-kyüô; gyi z kwōng-'ang hao-z teng tsiu-tsi ny ing-kô.
³⁷ Keh-go z-'eo gyi sang bing si-de; gyi s-siu gyiang-hao en læ leo-teng.
³⁸ Li-da z teng Iah-p'ô siang-gying; meng-du t'ing-meng Pe-teh læ keh-deo, ts'a liang-go ny ing ky'i ts'ing gyi, ^[2]wô, "M-nao feh-sô-teh tao ah-lah dông-deo læ."

³⁶ 來約帕有一個女門徒，名字大比大，翻出來叫勒多加。其是廣行好事等周濟人家。³⁷ 箇個時候其生病死了。其屍首殮好安來樓頂。³⁸ 呂大是等約帕相近。門徒聽聞彼得來箇頭，差兩個人去請其，話：「嚦得好弗捨得到阿拉蕩頭來。」^[2]

[1] To-kyüô, go ka-shih, ziu-z ts'-loh. 多加個解說就是雌鹿。（原註）

[2] 'Ôh wô, soh-soh ziu ko-læ, m-nao tæn-kôh. 或話，速速就過來，嚦得好耽擱。（原註）

³⁹ Pe-teh ziu dong-sing, teng gyi-lah dô-kô ky'i. Tseo-tao, gyi-lah ling gyi zông leo-teng: yiu hyü-to kwu-sông lao-nyüing lih læ Pe-teh-go bông-pin læ-tih k'oh, ping-ts'ia pô To-kyüô wa læ-tong z-'eo sô tso-go li-nga i-zông, peh gyi k'en. ⁴⁰ Pe-teh peh gyi-lah tu tseo-c'ih, ziu gyü-lôh tao-kao; 'eo-deo nyin-cün dziao-leh s-siu wô, "Da-pi-da, bô-ky'i-læ." Gyi k'æ-k'æ ngæn-tsing; k'en-kyin Pe-teh, ziu zo-ky'i-læ. ⁴¹ Pe-teh di siu peh gyi, tông gyi ky'i-læ: ziu eo-long keh-sing sing-du teng kwu-sông lao-nyüing, peh gyi-lah k'en gyi z weh-de. ⁴² 'En Iah-p'ô di-fông tu teh-cü-de, ziu yiu hyü-to nying siang-sing Cü. ⁴³ Pe-teh læ Iah-p'ô deng-leh deh-ma nyih, læ ih-go bi-ziang s-vu Si-meng-go oh-li.

³⁹ 彼得就動身，等其拉大家去。走到，其拉領其上樓頂。有許多孤孀老嫗立來彼得個旁邊來的哭，並且把多加還來東時候所做個

裏外衣裳，撥其看。⁴⁰ 彼得撥其拉都走出，就跪落禱告。後頭扭轉朝勒屍首話：「大比大，爬起來。」其開開眼睛，看見彼得，就坐起來。⁴¹ 彼得提手撥其，擋其起來。就謳攏箇星聖徒等孤孀老嫗，撥其拉看其是活了。⁴² 咸約帕地方都得知了，就有許多人相信主。⁴³ 彼得來約帕庵勒特買日，來一個皮匠師父西門個屋裏。

Sd. X.

[1] KÆ-SAH-LI-ÜÔ yiu ih-go ny ing, ming-z kyiao-leh Ko-nyi-liu, z Yi-da-li keh-ying-go pah-tsang; ² gyi ny ing gyin-sing, lin gyi 'o-kô tu p'ô-gyü Jing-ming, ping-ts'ia kwông-'ang hao-z peh pah-sing, djóng-djóng tao-kao Jing-ming. ³ 'Ô-pun-nyih mao sän tin-cong z-'eo, ming-ming k'en-kyin Jing-ming-go t'in-s hyin-ling tseo-tsing gyi u-sen læ, teng gyi wô, "Ko-nyi-liu." ⁴ Ko-nyi-liu ts'ing-ting k'en gyi, ky'ih-ih-kying, wô, "Cü, soh-go z-t'i?" T'in-s teng gyi wô, "Ng-go tao-kao, ng-go hao-z, yi-kying sing-zông tao Jing-ming-go min-zin kyi-teh-kæn-de. ⁵ Næn-kæn ng hao ts'a ny ing tao Iah-p'ô ky'i, ts'ing Si-meng læ, ziu-z kyiao-leh Pe-teh go; ⁶ gyi tæn-kôh læ ih-go bi-ziang Si-meng oh-li, z læ hæ pin-yin: ng kæ tso go z-ken gyi we wô hyiang ng dao."

該撒利亞有一個人^[1]，名字叫勒哥尼流，是以大利箇營個百總。²其人虔心，連其和家都怕懼神明，並且廣行好事撥百姓，常常禱告神明。³下半日毛三點鐘時候，明明看見神明個天使顯靈走進其烏碎來，等其話：「哥尼流。」⁴哥尼流清盯看其，喫一驚，話：「主，啥個事體？」天使等其話：「爾個禱告，爾個好事，已經升上到神明個面前記得間了。⁵難間爾好差人到約帕去，請西門來，就是叫勒彼得個。⁶其耽擱來一個皮匠西門屋裏，是來海邊沿。爾該做個事幹其會話向爾道。」

[1] Y. 'E. 41. 耶（耶穌）後（頭）41（年）。（原註）

⁷ Teng gyi kōng-go t'in-s ky'i-de, Ko-nyi-liu ziu eo liang-go yüong-nying, teng sing-pin z-'eo-tong ih-go gyin-sing-go ying-ping,⁸ pô keh-sing z-ken long-tsung wô hyiang gyi-lah dao, ziu ts'a gyi-lah tao Iah-p'ô ky'i.

⁷ 等其講個天使去了，哥尼流就誼兩個傭人，等身邊侍候東一個虔心個營兵，⁸把箇星事幹攏總話向其拉道，就差其拉到約帕去。

⁹ Di-nyi nyih, keh sän-go nying læ-kæn tseo lu, kw'a tao dzing-li de, iah-læ tsiu-ko ka kwōng-kying, Pe-teh tseo-zōng oh-teng ky'i tao-kao.¹⁰ 'Eo-deo teh-cü du-kyi, sing-siang iao ky'üoh: gyi-lah tsing-hao læ-tih be-bæn z-'eo, gyi hweh-jün gyün-ky'i,¹¹ k'en-kyin t'in k'æ-k'æ-

læ, yiu ih-yiang tong-si kōng-lôh gyi-go u-sen, ziang ih-kw'ē do-do pu, bo-leh s-tsah kôh, dang-lôh læ di-yiang-li;¹² li-deo yiu pah-yiang di-zōng s-tsah-kyiah-go sang-k'eo, yia-siu, djong-dzi, teng t'in-li-go tiao.
¹³ Ziu yiu sing-ing teng gyi wô, “Pe-teh, bô-ky'i-læ; sah-sah, ky'üoh-ts.”¹⁴ Pe-teh wô, “Cü, s-feh-teh-go; væn-pah ao-tsao feh kyih-zing-go tong-si ngô dzong m-neh ky'üoh-ko.”¹⁵ Di-nyi-tsao yi yiu sing-ing teng gyi wô, “Jing-ming sô long kyih-zing go, ng m-nao sön gyi feh kyih-zing.”¹⁶ Keh-cong-ka yiu sän-tsao; keh-go tong-si ziu siu-zōng t'in-li ky'i-de.

⁹ 第二日，箇三個人來間走路，快到城裏了，約來畫過介光景，彼得走上屋頂去禱告。¹⁰ 後頭得知肚飢，心想要喫。其拉正好來的備辦時候，其忽然倦去，¹¹ 看見天開開來，有一樣東西降落其個烏碎，像一塊大大布，縛勒四隻角，宕落來地坪裏。¹² 裏頭有百樣地上四隻腳個牲口，野獸，蟲豸，等天裏個鳥。¹³ 就有聲音等其話：「彼得，爬起來。殺殺，喫仔。」¹⁴ 彼得話：「主，使弗得個。凡百塵糟弗潔淨個東西我從嚥得喫過。」¹⁵ 第二遭又有聲音等其話：「神明所弄潔淨個，爾嚥得好算其弗潔淨。」¹⁶ 箇種介有三遭。箇個東西就收上天裏去了。

¹⁷ Pe-teh sing-li tsing-hao læ-tong nyi-'ôh-peh-kyüih keh sô k'en-kyin-go hyin-ling-z dza-go i-s, k'eo-k'eo Ko-nyi-liu ts'a-læ-go nying

meng tao Si-meng-go oh-lô, lih læ meng-k'eo,¹⁸ læ-tih meng z-ka wô,
“Si-meng, kyiao-leh Pe-teh go, z tæn-kôh læ dông-deo feh?”

¹⁷ 彼得心裏正好來東疑惑不決箇所看見個顯靈是咋個意思，扣扣哥尼流差來個人問到西門個屋落，立來門口，¹⁸ 來的問是介話：「西門，叫勒彼得個，是耽擱來蕩頭弗？」

¹⁹ Pe-teh tsing læ-tong s-ts'eng hyin-ling-go z-ken, *Sing-Ling teng gyi wô*, “Yiu sæn-go ny ing læ zing ng.²⁰ Bô-ky'i-læ,” tseo-lôh, teng gyi dô-kô ky'i; ih-ngæn vong nyi-'ôh: ing-we z Ngô. ts'a gyi læ-go.”

¹⁹ 彼得正來東思忖顯靈個事幹，聖靈等其話：「有三個人來尋爾。²⁰ 爬起來，走落，等其大家去。一眼劄疑惑。因爲是我差其來個。」

²¹ Pe-teh ziu tseo-lôh-ky'i kyin Ko-nyi-liu ts'a-læ-go ny ing, z-ka wô, “Ng-lah sô zing-go ziu-z ngô: ng-lah we-leh soh-go z-ken læ?”²² Gyi-lah wô, “Pah-tsong Ko-nyi-liu, z ih-go tsing-dzih p'ô-gyü Jing-ming go ny ing, 'en Yiu-t'a-go pah-sing sô ts'ing-tsæn-go, mong sing-jün t'in-s-go meh-z, eo gyi ts'ing ng tao gyi oh-li ky'i, hao t'ing ng-go shih-wô.”²³ *Pe-teh* ziu ts'ing gyi-lah tsing-læ, liu gyi ko yia.

²¹ 彼得就走落去見哥尼流差來個人，是介話：「爾拉所尋個就是我。爾拉爲了啥個事幹來？」²² 其拉話：「百總哥尼流，是一個正直怕懼神明個人，咸猶太個百姓所稱讚個，蒙聖善天使個默示，

謳其請爾到其屋裏去，好聽爾個說話。」²³ 彼得就請其拉進來，留其過夜。

Di-nyi nyih Pe-teh teng gyi-lah dô-kô dong-sing; wa-yiu kyi-go Iah-p'ô-go hyüong-di yia dong-de ky'i.²⁴ Tsæ z ih-nyih, gyi-lah tseo-tsing Kæ-sah-li-üô. Ko-nyi-liu yi-kying eo-long gyi ts'ing-kyün zi-kô-nying teng cü-kyi beng-yiu, tu teng-'eo-kæn.

第二日彼得等其拉大家動身。還有幾個約帕個兄弟也同隊去。

²⁴ 再是一日，其拉走進該撒利亞。哥尼流已經謳攏其親眷自家人等知己朋友，都等候間。

²⁵ Pe-teh tseo-tsing oh-lô, Ko-nyi-liu ziu tsih-djôh gyi, p'oh-tao gyi kyiah-'ô pa gyi.²⁶ Pe-teh tông gyi ky'i-læ, wô, “Bô-ky'i; ngô yia z-go nyining.”²⁷ Ziu teng gyi pin kông pin tseo-tsing-ky'i; k'en-kyin yiu hyü-to nyining jü-long-kæn,²⁸ ziu teng gyi-lah wô, “Ng-lah hyiao-teh Yiu-t'a nyining ts'ing-gying bih-koh-nyining, tseo-tsing gyi oh-li, z feh tsôh-hying-go: dæn-z Jing-ming yi-kying ts-tin ngô, ze-bin soh-go nyining m-nao wô gyi ao-tsao feh kyih-zing.²⁹ Sô-yi ts'a nyining læ ts'ing ngô, ngô ih-ngæn feh t'e-dz ziu læ. Næn-kæn meng ng-lah we soh-go z-ken ts'ing ngô?”

²⁵ 彼得走進屋落，哥尼流就接着其，撲倒其腳下拜其。²⁶ 彼得擋其起來，話：「爬起。我也是個人。」²⁷ 就等其邊講邊走進去。

看見有許多人聚攏間，²⁸ 就等其拉話：「爾拉曉得猶太人親近別國人，走進其屋裏，是弗作興個。但是神明已經指點我，隨便啥個人嚦得好話其麿糟弗潔淨。²⁹ 所以差人來請我，我一眼弗推辭就來。難間問爾拉爲啥個事幹請我？」

³⁰ Ko-nyi-liu wô, “Ngô s nyih zin-deo kying-zih tao ka z-‘eo, ‘ô-pun-nyih sæn tin-cong z-‘eo læ oh-lô tao-kao; hweh-jün yiu ih-go nyding c‘ün shih-kwah-liang-go i-zông lih læ ngô min-zin, z-ka wô,³¹ ‘Ko-nyi-liu, ng-go tao-kao yi-kying t‘ing-meng-de; ng-go hao-z yi-kying læ Jing-ming min-zin kyi-teh-kæn-de.³² Næn-kæn ng hao ts'a nyding tao Iah-p'ô ky‘i, ts‘ing Si-meng læ, ziu-z kyiao-leh Pe-teh go; gyi tæn-kôh læ hæ pin-yin, bi-ziang s-vu Si-meng oh-li: gyi læ, we teng ng kông.’³³ Ngô ziu lih-k‘eh ts‘a nyding ts‘ing ng; ng læ z ting hao. Næn-kæn ah-lah tu dông-deo læ-tong, z læ Jing-ming-go min-zin, iao t‘ing Jing-ming væn-pah sô feng-fu ng go.”

³⁰ 哥尼流話：「我四日前頭禁食到介時候，下半日三點鐘時候來屋落禱告。忽然有一個人穿雪刮亮個衣裳立來我面前，是介話：

³¹ 『哥尼流，爾個禱告已經聽聞了。爾個好事已經來神明面前記得間了。³² 難間爾好差人到約帕去，請西門來，就是叫勒彼得個。其耽擋來海邊沿，皮匠師父西門屋裏。其來，會等爾講。』³³ 我就立

刻差人請爾。爾來是頂好。難間阿拉都蕩頭來東，是來神明個面前，要聽神明凡百所吩咐爾個。」

³⁴ Pe-teh ziu k'æ k'eo, wô, "Keh-tsao ngô jih-we hyiao-teh Jing-ming z 'ao-vu p'in-ky'üoh go; ³⁵ dæn-z væn-koh pah-sing li-hyiang yiu p'ô-gyü Gyi, tsing-dzih tso-nying-go, Gyi tu k'eng tsih-ziu. ³⁶ Jing-ming sô djün peh Yi-seh-lih pah-sing go dao-li, ziu-z t'ôh Yiæ-su Kyi-toh djün 'o-bing-go foh-ing, (keh-we Yiæ-su Kyi-toh z væn-koh-nying-go Cü,) ³⁷ keh-go dao-li ng-lah tu hyiao-teh-go: ziu-z Iah-'en sô djün-go si-li ts-'eo, keh dzong Kyüô-li-li ky'i-deo, læ 'en Yiu-t'a di-fông sô tso-c'ih-læ-go z-ken. ³⁸ Ng-lah hyiao-teh Jing-ming dza-go yüong Sing-Ling teng neng-ken, ziang fu yiu ka fong Nô-sah-leh-go Yiæ-su: Gyi tseo-læ-tseo-ky'i tso hao-z, i-hao væn-pah be mo-kwe sô cü-voh-go; ing-we Jing-ming teng Gyi dô-kô læ-tong. ³⁹ (Ah-lah z te-tsing Gyi læ Yiu-t'a di-fông teng Yiæ-lu-sah-leng væn-pah sô tso-go z-ken.) Dæn-z nyiing-kô pô Gyi kwô læ jü-zông, long-sah Gyi.

³⁴ 彼得就開口，話：「箇遭我實惠曉得神明是毫無偏曲個。³⁵但是萬國百姓裏向有怕懼其，正直做人個，其都肯接受。³⁶神明所傳撥以色列百姓個道理，就是託耶穌基督傳和平個福音。（箇位耶穌基督是萬國人個主。）³⁷ 箇個道理爾拉都曉得個。就是約翰所傳個洗禮之後，箇從加利利起頭，來咸猶太地方所做出來個事幹。³⁸

爾拉曉得神明咋個用聖靈等能幹，像傳油介封拿撒勒個耶穌。其走來走去做好事，醫好凡百被魔鬼所制服個。因爲神明等其大家來東。³⁹（阿拉是對證其來猶太地方等耶路撒冷凡百所做個事幹。）但是人家把其掛來樹上，弄煞其。

⁴⁰ “Keh-we Yiae-su tao di-sæn nyih Jing-ming peh Gyi tsæ weh-cün-læ, ming-ming hyin-c'ih peh nying-kô k'en. ⁴¹ Feh-z peh cong pah-sing k'en, tæn-tsih peh Jing-ming yü-sin kæn-shün tso te-tsing go k'en; ziu-z ah-lah, læ Gyi si-ts tsæ weh-cün-læ 'eo-deo, teng Gyi dô-kô ky'üoh dô-kô hah-go cü-kwu. ⁴² Gyi feng-fu ah-lah hao djün dao-li peh pah-sing, te-tsing Jing-ming? sô ding-kwe p'un-ton weh-nying teng si-nying go ziu-z Gyi. ⁴³ Cong sin-cü-nying yia teng Gyi tso te-tsing, wô væn-pah siang-sing Gyi cü-kwu, k'ao-djôh Gyi ming-deo, we teh-djôh ze-go nyiao-sô.”

⁴⁰ 「箇位耶穌到第三日神明撥其再活轉來，明明顯出撥人家看。⁴¹ 弗是撥衆百姓看，單只撥神明預先揀選做對證個看。就是阿拉，來其死仔再活轉來後頭，等其大家喫大家喝個主顧。⁴² 其吩咐阿拉好傳道理撥百姓，對證神明所定規判斷活人等死人個就是其。⁴³ 衆先知人也等其做對證，話凡百相信其主顧，靠着其名頭，會得着罪個饒赦。」

⁴⁴ Pe-teh wa læ-tih kōng keh-sing shih-wô, Sing-Ling ziu ling-djôh long-tsong t'ing dao-li go ny ing.⁴⁵ Keh-sing teng Pe-teh dô-kô læ, ziu tsiu-keh-li ko-liao siang-sing-go ny ing, we-leh Sing-Ling yia s-peh bih-koh-ny ing, ziu hyi-gyi:⁴⁶ ing-we t'ing-meng gyi-lah kōng kôh-c'ü t'u-wô yi læ-tih tsæn-me Jing-ming.

⁴⁴ 彼得還來的講箇星說話，聖靈就臨着攏總聽道理個人。⁴⁵ 箇星等彼得大家來，受周割禮過了相信個人，爲了聖靈也賜撥別國人，就稀奇。⁴⁶ 因爲聽聞其拉講各處土話又來的讚美神明。

Pe-teh ziu wô,⁴⁷ “Keh-sing ny ing kyi-jün ziu-leh Sing-Ling ziang ah-lah ih-yiang-go, keh-tsao yüong shü teng gyi 'ang si-li, jü neng-keo kying-djü ni?”⁴⁸ Ziu feng-fu yüong Cü-go ming-deo teng gyi-lah 'ang si-li. Gyi-lah liu Pe-teh dô-kô deng-zông kyi nyih.

彼得就話：⁴⁷ 「箇星人既然受勒聖靈像阿拉一樣個，箇遭用水等其行洗禮，誰能夠禁住呢？」⁴⁸ 就吩咐用主個名頭等其拉行洗禮。其拉留彼得大家庵上幾日。

Sd. XI.

LÆ Yiu-t'a go s-du teng hyüong-di t'ing-meng bih-koh-ny ing yia tsih-ziu Jing-ming-go dao-li.² Pe-teh zông Yiæ-lu-sah-leng ky'i z-'eo,

keh-sing ziu tsiu-keh-li go *meng-du* p'i-bing gyi, wô, ³ “Ng z tseo-tsing m-neh ziu tsiu-keh-li go nying-kô, yi teng gyi-lah dô-kô ky'üoh.”

來猶太個使徒等兄弟聽聞別國人也接受神明個道理。² 彼得上耶路撒冷去時候，箇星受周割禮個門徒批評其，話：³ 「爾是走進嚦得受周割禮個人家，又等其拉大家喫。」

⁴ Pe-teh ziu pô *keh-go* z-ken dzong ky'i-deo a-ts'-jü kóng peh gyi-lah t'ing, z-ka wô, ⁵ “Ngô Iah-p'ô zing-li læ-kæn tao-kao; nying gyün-ky'i, k'en-kyin hyin-ling: Yiu ih-yiang tong-si ziang ih-kw'e do-do pu, bo-leh s-tsah kôh, dzong t'in-li dang-lôh-læ, ih-dzih tao ngô-go u-sen.

⁶ Ngô ts'ing-ting k'en-k'en, k'en-kyin yiu di-zông s-tsah-kyiah-go sang-k'eo, yia-siu, djong-dzi, teng t'in-li-go tiao. ⁷ Ziu t'ing-meng yiu sing-ing teng ngô wô, ‘Pe-teh, bô-ky'i-læ; sah-sah, ky'üoh-ts.’ ⁸ Ngô ziu wô, ‘Cü, s-feh-teh-go: væn-pah ao-tsao feh kyih-zing-go tong-si dzong m-neh do-tsing ngô cü-pô-li go.’ ⁹ Di-nyi-tsao yi yiu sing-ing dzong t'in-li we-teh ngô, wô, ‘Jing-ming sô long kyih-zing go, ng m-nao sön gyi feh kyih-zing.’ ¹⁰ Keh-cong-ka yiu sæn-tsao; ziu long-tsong siu-zông t'in-li ky'i. ¹¹ K'eo-k'eo yiu sæn-go nying tao-leh ngô læ-kæn-go oh-lô; z dzong Kæ-sah-li-üô ts'a-læ ts'ing ngô. ¹² Sing-Ling eo ngô teng gyi-lah dô-kô ky'i, ih-ngæn vong nyi-'ôh. Dông-deo læ-tong keh loh-go hyüong-di yia teng ngô dong-de ky'i; ziu tseo-tsing keh-veng

nying-kô: ¹³ gyi kao-su ah-lah z dza k'en-kyin ih-go t'in-s læ gyi-go oh-li lih-tong teng gyi wô, 'Ng hao ts'a nying tao Iah-p'ô ky'i, ts'ing Si-meng læ, ziu-z kyiao-leh Pe-teh go; ¹⁴ gyi we pô ng-zi teng 'o-kô hao teh-kyiu go shih-wô wô hyiang ng dao.' ¹⁵ Ngô wa *tsih-leh* kông ky'i-deo, Sing-Ling ziu ling-djôh gyi-lah, ziang ky'i-ts'u *ling-djôh* ah-lah ka.

¹⁶ Ngô ziu kyi-teh-tao Cü sô kông-go shih-wô, 'Iah-'en z yüong shü 'ang si-li, tsih-yiu ng-lah we ziu Sing-Ling-go si-li.' [Sd. 1. 5.] ¹⁷ Gyi-lah ih siang-sing Cü Yiæ-su Kyi-toh, Jing-ming ziu yiu eng-s s-peh gyi-lah, tsing-ziang s-peh ah-lah ih-yiang; ka-ni, ngô z soh-go nying hao tsu-djü Jing-ming yia?"

⁴ 彼得就把箇個事幹從起頭挨次序講撥其拉聽，是介話： ⁵ 「我約帕城裏來間禱告。人倦去，看見顯靈。有一樣東西像一塊大大布，縛勒四隻角，從天裏宕落來，一直到我個烏碎。⁶ 我清盯看看，看見有地上四隻腳個牲口，野獸，蟲豸，等天裏個鳥。⁷ 就聽聞有聲音等我話：『彼得，爬起來。殺殺，喫仔。』⁸ 我就話：『主，使弗得個。凡百麿糟弗潔淨個東西從嚥得駁進我嘴巴裏個。』⁹ 第二遭又有聲音從天裏回答我，話：『神明所弄潔淨個，爾嚥得好算其弗潔淨。』¹⁰ 箇種介有三遭。就攏總收上天裏去。¹¹ 扣扣有三個人到了我來間個屋落。是從該撒利亞差來請我。¹² 聖靈謳我等其拉大家去，一眼劄疑惑。蕩頭來東箇六個兄弟也等我同隊去。就走進箇份人家。¹³ 其告訴阿拉是咋看見一個天使來其個屋裏

立東等其話：『爾好差人到約帕去，請西門來，就是叫勒彼得個。

¹⁴ 其會把爾自等和家好得救個說話話向爾道。』¹⁵ 我還只勒講起頭，聖靈就臨着其拉，像起初臨着阿拉介。¹⁶ 我就記得到主所講個說話：『約翰是用水行洗禮，只有爾拉會受聖靈個洗禮。』[Sd. 1. 5.]¹⁷ 其拉一相信主耶穌基督，神明就有恩賜賜撥其拉，正像賜撥阿拉一樣。介呢，我是啥個人好阻住神明呀？』

¹⁸ Gyi-lah t'ing-meng keh-sing shih-wô, ih-ngæn feh hyiang, ziutæn-me Jing-ming, z-ka wô, "Ka k'en-ky'i-læ, Jing-ming yia s-peh bih-koh-nying we-sing-cün-i teh-djôh weh-ming."

¹⁸ 其拉聽聞箇星說話，一眼弗響，就讚美神明，是介話：「介看起來，神明也賜撥別國人回心轉意得着活命。」

¹⁹ WE-LEH Z-di-fæn keh-ky'i pih-næn-go z-ken sæn-k'æ-kæn-go cü-kwu ih-dzih tseo tao Fi-nyi-kyi, Kyü-pi-lu, En-di-ah, tæn-tsих djün dao-li peh Yiu-t'a nyding, feh djün peh bih-nying.²⁰ Nen-cong yiu kyi-go Kyü-pi-lu teng Kwu-li-næ nyding; gyi-lah tao-leh En-di-ah, pô Cü Yiæ-su-go foh-ing djün peh keh-sing kōng Hyi-lah shih-wô go Yiu-t'a nyding.²¹ Cü ts'ing-siu pông-dzu gyi-lah; yiu hyü-to nyding siang-sing kwe-voh Cü.

¹⁹ 爲了士提反箇起逼難個事幹散開間個主顧一直走到腓尼基，居比路，安提阿，單只傳道理撥猶太人，弗傳撥別人。²⁰ 內中有幾

個居比路等吉利奈人。其拉到了安提阿，把主耶穌個福音傳撥箇星講希臘說話個猶太人。²¹ 主親手幫助其拉。有許多人相信歸服主。

²² [1]Yiæ-lu-sah-leng-go kyiao-we t'ing-meng gyi-lah-go fong-sing, ziu ts'a Pô-nô-pô ih-dzih tao En-di-ah ky'i. ²³ Tseo-tao, k'en-kyin Jing-ming-go eng-we, ziu hwun-hyi; ping-ts'ia ky'ün gyi-lah tu yüong kyin-kwu-go sing djông-djông ts'ing-gying Cü. ²⁴ Ing-we gyi z-go hao-nying, ting siang-sing, do-nyiang be Sing-Ling ken-dong-go. Ziu yiu ih-do-dziao nyding kwe-voh Cü.

²² 耶路撒冷個教會聽聞其拉個風聲^[1]，就差巴拿巴一直到安提阿去。²³ 走到，看見神明個恩惠，就歡喜。並且勸其拉都用堅固個心常常親近主。²⁴ 因爲其是個好人，頂相信，大樣被聖靈感動個。就有一大潮人歸服主。

[1] Y. 'E. 42. 耶（耶穌）後（頭）42（年）。（原註）

²⁵ [1]Keh-tsao Pô-nô-pô tao Da-su ky'i zing Sao-lo; ²⁶ p'ong-djôh-ts ling gyi tao En-di-ah ky'i. Gyi-lah yiu ih dziang nyin teng kyiao-we dô-kô jü-jih-long, yi kao-hyüing hyü-to nyding: ping-ts'ia meng-du ts'ing-hwu Kyi-toh-du z En-di-ah ky'i-deo-go.

²⁵ 箇遭巴拿巴到大數去尋掃羅^[1]。²⁶ 碰着仔領其到安提阿去。其拉有一長年等教會大家聚集攏，又教訓許多人。並且門徒稱呼基督是安提阿起頭個。

[1] Y. 'E. 43. 耶（耶穌）後（頭）43（年）。（原註）

²⁷ Keh z-'eo yiu *kyi-go sin-cü-nying dzong Yiæ-lu-sah-leng tseo-lôh tao En-di-ah.* ²⁸ Nen-cong yiu ih-go ming-z kyiao-leh Üô-kyüô-pu lih-ky'i-sing, ziu be *Sing-Ling ken-dong kōng t'in-'ô tsiang-læ yiu do hwōng-nyin.* Tao Kæ-sah Keh-lao-tiu-go z-'eo ko-jün yiu-de. ²⁹ Keh-tsao meng-du, kôh-nying tsiao zi sô yiu-go, lih-ding cü-i hao ta-ky'i kong-ing Yiu-t'a deng-kæn-go hyüong-di. ³⁰ Ziu z-ka tso; [1]ts'a Pô-nô-pô teng Sao-lo do-ky'i peh tsiang-lao.

²⁷ 箇時候有幾個先知人從耶路撒冷走落到安提阿。²⁸ 內中有一個名字叫勒亞迦布立起身，就被聖靈感動講天下將來有大荒年。到該撒革老丟個時候果然有了。²⁹ 箇遭門徒，各人照自所有個，立定主意好帶去供應猶太庵間個兄弟。³⁰ 就是介做。差巴拿巴等掃羅馱去撥長老^[1]。

[1] Y. 'E. 44. 耶（耶穌）後（頭）44（年）。（原註）

Sd. XII.

TÔNG keh-go z-'eo Hyi-lih wông dong-siu iao 'æ kyiao-we-li kyi-go ny ing. ² Ziu sah-diao Iah-'en-go? hyüong-di Yüô-kôh. ³ K'en-kyin Yiu-t'a ny ing tu hwun-hyi, yi ky'i k'ô Pe-teh. (*Keh-go z-'eo z Vu-kao-*

tsih keh-sing nyih-ts.)⁴ K'ô-læ, ziu ky'ih-lôh lao-kæn-li, kao-dæ jih-loh-go ping kwun-siu gyi; sing-siang ko-leh Yü-yüih-tsih ta gyi c'ih peh pah-sing.⁵ Keh-tsao Pe-teh be kwun-siu læ lao-kæn-li: dæn-z kyiao-we t'i gyi [1] ts'ih-sing tao-kao Jing-ming.

當箇個時候希律王動手要害教會裏幾個人。²就殺掉約翰個兄弟雅各。³看見猶太人都歡喜，又去拘彼得。（箇個時候是無酵節箇星日子。）⁴拘來，就掣落牢監裏，交代十六個兵管守其。心想過了逾越節帶其出撥百姓。⁵箇遭彼得被管守來牢監裏。但是教會替其切心^[1]禱告神明。

[1] 'Ôh wô, feh-hyih-go. 或話，弗歇個。（原註）

⁶ Hyi-lih tang-tsiang t'o gyi c'ih-go deo-ya, Pe-teh kw'eng læ liang-go ping cong-nyiang, lin-djü liang-keng lin-diao; ping-ts'ia kwun-siu cü-kwu læ lao-meng-k'eo siu-kæn.⁷ Yiu Cü-go t'in-s hweh-r-jün læ-tong, yiu liang-kwông t'eo-c'ih keh-kæn; gyi ziu tah-tah Pe-teh iao-hyih, eo gyi su-sing, wô, "Kw'a-kw'a bô-ky'i." Siu-li-go lin-diao ziu t'eng-lôh.⁸ T'in-s yi teng gyi wô, "Kyiao-sing-ta kyi-ts, 'a-ta bo-ts." Pe-teh tsiao gyi ka tso. Yi teng gyi wô, "Ng nga-deo-go i-zông p'i-ts, keng ngô læ."⁹ Ziu tseo-c'ih keh-kæn, keng gyi ky'i-de; wa ts'eng-feh-tao t'in-s sô tso z tsing-go, tsih dao-z k'en-kyin hyin-ling.¹⁰ Ko-leh di-ih teng di-nyi-dao siu-kæn u-sen, ziu tao keh-dao t'ong dzing-ts t'ih-

meng; meng zi we k'æ peh gyi-lah: tseo-c'ih-ts, ko-leh ih-da ka; t'in-s hweh-jün li-k'æ gyi ky'i-de. ¹¹ Pe-teh ziu sing-deo-tao, z-ka wô, “Næn-kæn ngô jih-we hyiao-teh Cü ko-jün ts'a Gyi-go t'in-s, kyiу ngô c'ih Hyi-lih-go siu, teng Yiu-t'a pah-sing ih-ts'ih sô siang-vông-go.”

⁶ 希律打賬拖其出個頭夜，彼得睏來兩個兵中央，連住兩根鍊條。並且管守主顧來牢門口守間。 ⁷ 有主個天使忽而然來東，有亮光透出箇間。其就搭搭彼得腰脅，謳其甦醒，話：「快快爬起。」手裏個鍊條就褪落。⁸ 天使又等其話：「繳身帶繫仔，鞋帶縛仔。」彼得照其介做。又等其話：「爾外頭個衣裳披仔，跟我來。」⁹ 就走出箇間，跟其去了。還忖弗到天使所做是真個，只道是看見顯靈。¹⁰ 過了第一等第二道守間烏碎，就到箇道通城子鐵門。門自會開撥其拉。走出仔，過了一埭街。天使忽然離開其去了。¹¹ 彼得就醒頭到，是介話：「難間我實惠曉得主果然差其個天使，救我出希律個手，等猶太百姓一切所想望個。」

¹² Gyi ts'eng ming-bah, ziu tseo tao Mô-li-üô-go oh-li, ziu-z Iah-'en yi kyiao-leh Mô-k'o go ah-nyiang: keh-deo yiu hyü-to nyding jü-long læ-kæn tao-kao. ¹³ Pe-teh k'ao-k'ao do ziang-meng, yiu ih-go s-nyü, ming-z kyiao-leh Lo-da, tseo-læ ^[1]t'ing-t'ing-k'en. ¹² T'ing-c'ih z Pe-teh-go sing-ing, hwun-hyi-feh-sah, lin meng tu m-neh k'æ, peng-tsing-ky'i t'ong-cü, wô Pe-teh lih læ meng-k'eo. ¹⁵ Cong-nying teng gyi

wô, “Ng fah-hen-de.” Gyi sah-k'eo wô z yiu-go. Gyi-lah wô, “Keh z gyi-go t'in-s.”¹⁶ Pe-teh feh-hyih-go k'ao: gyi-lah *meng* k'æ-k'æ, k'en-kyin gyi, ziu gyi-kwa.¹⁷ *Pe-teh* siu yüih-yüih, eo gyi-lah fæ hyiang; ziu pô Cü dza ta gyi c'ih lao-kæn go z-ken dziang-si kông peh gyi-lah t'ing: ping-ts'ia wô, “Keh-sing z-ken hao ky'i t'ong-cü Yüô-kôh teng cong hyüong-di.” Gyi ziu tseo-c'ih, tao bih u-dông ky'i-de.

¹² 其忖明白，就走到馬利亞個屋裏，就是約翰又叫勒馬可個阿嬢。箇頭有許多人聚攏來間禱告。¹³ 彼得敲敲大牆門，有一個使女，名字叫勒羅大，走來聽聽看^[1]。¹⁴ 聽出是彼得個聲音，歡喜弗煞，連門都喰得開，奔進去通知，話彼得立來門口。¹⁵ 衆人等其話：「爾發愁了。」其煞扣話是有個。其拉話：「箇是其個天使。」¹⁶ 彼得弗歇個敲。其拉門開開，看見其，就奇怪。¹⁷ 彼得手搊搊，謳其拉勦響。就把主咋帶其出牢監個事幹詳細講撥其拉聽。並且話：「箇星事幹好去通知雅各等衆兄弟。」其就走出，到別烏蕩去了。

[1] 'Ôh wô, meng-meng-k'en. 或話，問問看。（原註）

¹⁸ Tao-leh t'in-liang, keh-sing ping do-nyiang dziah-kyih, Pe-teh feh-tsiao dza-go de.¹⁹ Hyi-lih zing gyi zing-feh-djôh, ziu sing-meng kwun-siu-go cü-kwu, feng-fu t'o gyi-lah c'ih-ky'i sah-diao: 'eo-deo dzong Yiu-t'a tseo-lôh tao Kæ-sah-li-üô ky'i tæn-kôh-kæn.

¹⁸ 到了天亮，箇星兵大樣着急，彼得弗照咋個了。¹⁹ 希律尋其尋弗着，就審問管守個主顧，吩咐拖其拉出去殺掉。後頭從猶太走落到該撒利亞去耽擱間。

²⁰ Hyi-lih do-nyiang ô-wông T'e-lo Si-teng ny ing: gyi-lah ziu tsæn-zi tao gyi u-sen læ, ky'ün-sing wông-go gying-sing-kwun Pah-lah-z-tu ziu gyiu-'o; ing-we gyi-lah di-fông-go liang-zih z jing k'ao wông-go di-fông ka læ. ²¹ Tao-leh ding-kwe-go nyih-ts, Hyi-lih c'ün-leh dziao-i, zo-leh wông-we, læ cong pah-sing min-zin teng gyi-lah kông. ²² Cong-nying hyiang-hyiang wô, “Keh z jing-ming-go sing-ing, feh-z ny ing-go sing-ing.” ²³ Cü-go t'in-s lih-k'eh tang gyi, ing-we gyi feh kwe yüong-wô peh Jing-ming: gyi ny ing ziu sang djong, si-de.

²⁰ 希律大樣惶惶推羅西頓人。其拉就斬齊到其烏碎來，勸心王個近身官伯拉土都受求和，因為其拉地方個糧食是純靠王個地方介來。²¹ 到了定規個日子，希律穿勒朝衣，坐勒王位，來衆百姓面前等其拉講。²² 衆人響響話：「箇是神明個聲音，弗是人個聲音。」²³ 主個天使立刻打其，因為其弗歸榮華撥神明。其人就生蟲，死了。

²⁴ Dæn-z Jing-ming-go dao-li yüih-fah hying-wông 'ang-k'æ-ky'i-de. ²⁵ Pô-nô-pô teng Sao-lo [1]kong-ing z-ken tso-hao, ziu dzong Yiæ-lu-sah-leng cün-læ; yi ta-leh Iah-'en, kyiao-leh Mô-k'o go, dong-de læ.

²⁴但是神明個道理越發興旺行開去了。²⁵巴拿巴等掃羅供應事幹做好^[1]，就從耶路撒冷轉來。又帶勒約翰，叫勒馬可個，同隊來。

[1] 'Ôh wô, t'ôh-fu gyi. 或話，託付其。（原註）

Sd. XIII.

[1] LÆ En-di-ah kyiao-we-li yiu kyi-go sin-cü-nying teng kyiao-s; ziu-z Pô-nô-pô, Si-min, yi kyiao-leh Nyi-kyih, Kwu-li-næ nying Lu-gyiu, [2] teng Hyi-lih væn-wông dô-kô iang-do-go Mô-nyiæn, wa-yiu Sao-lo. ² Gyi-lah læ-tih voh-z Cü, læ-tih kying-zih, Sing-Ling wô, “Ng-lah teng Ngô feng-p'a Pô-nô-pô teng Sao-lo, hao tso Ngô yi-kying dziao gyi-lah ky'i tso go z-ken.” ³ Keh-tsao gyi-lah kying-zih tao-kao, siu en-en keh liang-go nying, peh gyi ky'i.

來安提阿教會裏有幾個先知人等教師^[1]。就是巴拿巴、西面、又叫勒尼結、吉利奈人路求、等希律藩王大家養大個^[2]馬念、還有掃羅。²其拉來的服侍主，來的禁食，聖靈話：「爾拉等我分派巴拿巴等掃羅，好做我已經召其拉去做個事幹。」³箇遭其拉禁食禱告，手按按箇兩個人，撥其去。

[1] Y. 'E. 45. 耶（耶穌）後（頭）45（年）。（原註）

[2] 'Ôh wô, Hyi-lih-go jü-hyüong. 或話，希律個乳兄。（原註）

⁴ Gyi-lah be Sing-Ling ts'a-ky'i, ziu tao Si-liu-kyi; dzong keh-deo k'æ jün s tao Kyü-pi-lu. ⁵ Tao-leh Sah-lah-mi, læ Yiu-t'a nying keh-sing jü-we-döng-li djün Jing-ming-go dao-li: ping-ts'ia yiu Iah-'en tso pöng-siu.

⁴ 其拉被聖靈差去，就到西流基。從箇頭開船駛到居比路。⁵ 到了撒拉米，來猶太人箇星聚會堂裏傳神明個道理。並且有約翰做幫手。

⁶ C'ün-ko keh-go hæ-tao ih-dzih tao P'ô-feh, p'ong-kyin ih-go yüong zia-fah go kô sin-cü-nying, z-go Yiu-t'a nying, ming-z kyiao-leh Pô-yiæ-su: ⁷ gyi z teng tsong-toh Z-gyiu Pao-lo (ih-go ts'ong-ming nying) ts'eo-de. Tsong-toh eo Pô-nô-pô teng Sao-lo læ, iao-siang t'ing Jing-ming-go dao-li. ⁷ Dæn-z keh yüong zia-fah go Yi-li-mô (gyi ming-z fæn-c'ih-læ ziu-z 'yüong zia-fah go') teng gyi-lah tsôh-te, iao yiu-'ôh tsong-toh s-teh gyi tso-ko tsing dao-li.

⁶ 穿過箇個海島一直到帕弗，碰見一個用邪法個假先知人，是個猶太人，名字叫勒巴耶穌。⁷ 其是等總督士求·保羅（一個聰明人）湊隊。總督謳巴拿巴等掃羅來，要想聽神明個道理。⁸ 但是箇用邪法個以呂馬（其名字翻出來就是「用邪法個」）等其拉作對，要誘惑總督使得其做過真道理。

⁹ Sao-lo, (yi *kyiao-leh* Pao-lo,) be Sing-Ling do-nyiang ken-dong, ziu *ngæn-tsing* ts'ing-ting k'en gyi, wô, ¹⁰ “E, ng c'ong-mun pah-yiang kæn-tsô ôh-doh go cü-kwu, mo-kwe-go ng-ts, ih-ts'ih kong-yi-go dziu-dih, dza-we z-ka coh-kwun long-diao Cü-go dzih lu ni? ¹¹ Næn-kæn Cü-go siu læ ng-go sing-zông, ng ziu we tso hah-ts, yiu kyi nyih feh k'en-kyin nyih-deo.” Gyi *ngæn-tsing* lih-k'eh *ziang* vu-lu tsao-zông, ziu heh-en-de; moh-læ-moh-ky'i iao nyding-kô tông gyi. ¹² Tsong-toh, k'en-kyin keh-ky'i z-ken, ziu hyi-gyi Cü-go kao-hyüing, siang-sing-de.

⁹ 掃羅（又叫勒保羅）被聖靈大樣感動，就眼睛清盯看其，話：¹⁰「哎，爾充滿百樣奸詐惡毒個主顧，魔鬼個兒子，一切公義個仇敵，咋會是介只管弄掉主個直路呢？¹¹難間主個手來爾個身上，爾就會做瞎子，有幾日弗看見日頭。」其眼睛立刻像霧露罩上，就黑暗了。摸來摸去要人家擋其。¹²總督，看見箇起事幹，就稀奇主個教訓，相信了。

¹³ PAO-LO teng dong-de nyding dzong P'ô-feh k'æ jün, s tao Bông-fi-li-üô-go Bih-kyüô. Iah-'en li-k'æ gyi-lah, kyü Yiæ-lu-sah-leng ky'i.

¹³ 保羅等同隊人從帕弗開船，駛到旁非利亞個別加。約翰離開其拉，歸耶路撒冷去。

¹⁴ Gyi-lah dzong Bih-kyüô ka tseo-ko-ky'i, tao Pe-si-ti-go En-di-ah; læ en-sih-nyih tseo-tsing jü-we-dông-li zo-lôh. ¹⁵ Lih-fah teng sin-

cü-go shǖ doh-hao-ts, keh-sing kwun jü-we-dōng cü-kwu ts'a nying teng gyi-lah ka wô, “Hyüong-di, ng-lah ziah yiu ky'ün-hwô pah-sing shih-wô, ts'ing kông.”

¹⁴ 其拉從別加介走過去，到彼西底個安提阿。來安息日走進聚會堂裏坐落。¹⁵ 律法等先知個書讀好仔，箇星管聚會堂主顧差人等其拉介話：「兄弟，爾拉若有勸化百姓說話，請講。」

¹⁶ Pao-lo lih-ky'i-sing, siu yüih-yüih, z-ka wô, “Yi-seh-lih nying, teng væn-pah p'ô-gyü Jing-ming cü-kwu, ts'ing t'ing.¹⁷ Keh Yi-seh-lih pah-sing-go Jing-ming kæn-shün ah-lah tsu-tsong; 'eo-deo pah-sing c'ih-meng læ Yiæ-gyih di-fông z-'eo peh gyi-lah hying-wông, yüong do neng-ken-go siu-kwang ta gyi-lah c'ih.¹⁸ Læ kw'öng-iæ di-fông, mao s-jih nyin kong-fu, [1]ziang do-nying ka bao gyi-lah:¹⁹ yi djü-mih Kyüô-nen di-fông ts'ih-dzoh-go pah-sing, pô gyi-go di-fông s-peh gyi-lah tso ts'æn-nyih.²⁰ 'Eo-deo shih-lih p'un-tön-kwun peh gyi-lah mao s-pah ng-jih nyin kong-fu, ih-dzih tao sin-cü Sah-meo-r z-'eo.²¹ Ka z-'eo gyi-lah iao ih-go wông-ti; Jing-ming ziu shih-lih Bin-yüô-ming keh-p'a-go nying, Kyi-z-go ng-ts Sao-lo, s-jih nyin tso gyi-lah wông-ti.²² 'Eo-deo fi-diao gyi, kyü-zông Da-bih tso gyi-lah wông-ti; ping-ts'ia teng gyi tso te-tsing, wô, ‘Ngô p'ong-djôh Yiæ-si-go ng-ts Da-bih, z 'eh-djôh Ngô sing-siang go nying; gyi we i Ngô ih-ts'ih-go ts-i ka tso.’

¹⁶ 保羅立起身，手拘拘，是介話：「以色列人，等凡百怕懼神明主顧，請聽。¹⁷ 箇以色列百姓個神明揀選阿拉祖宗。後頭百姓出門來埃及地方時候撥其拉興旺，用大能幹個手梗帶其拉出。¹⁸ 來曠野地方，毛四十年工夫，像大人介抱^[1]其拉。¹⁹ 又除滅迦南地方七族個百姓，把其個地方賜撥其拉做產業。²⁰ 後頭設立判斷官撥其拉毛四百五十年工夫，一直到先知撒母耳時候。²¹ 介時候其拉要一個皇帝。神明就設立便雅憫箇派個人，基士個兒子掃羅，四十年做其拉皇帝。²² 後頭廢掉其，舉上大闢做其拉皇帝。並且等其做對證，話：『我碰着耶西個兒子大闢，是合着我心想個人。其會依我一切個旨意介做。』

[1] *Peng-veng z-ŋæn, yiu-teh doh, kw'vn-shü.* 本文字眼，有得讀，寬恕。

(原註)

²³ “Dzong keh-go nyung-go ‘eo-dæ, Jing-ming, tsiao Gyi sô ing-hyü-go, kyü-zông peh Yi-seh-lih nyung ih-go Kyiu-cü, Yiæ-su. ²⁴ Gyi feh-zing c’ih-dao zin-deo, Iah-‘en yü-sin djün-k’æ we-sing-cün-i-go si-li peh cong Yi-seh-lih pah-sing. ²⁵ Iah-‘en læ-tih tso-dzing zi-go tsih-veng z-‘eo wô, ‘Ng-lah ts’æ ngô z jü? Ngô feh-z *Kyi-toh*: yiu ‘eo-jü ngô læ-go Cü-kwu, ziu-z ka Gyi kyiah-li-go ‘a-ta, ngô yia ky’in hao.”

²³ 「從箇個人個後代，神明，照其所應許個，舉上撥以色列人一個救主，耶穌。²⁴ 其弗曾出道前頭，約翰預先傳開回心轉意個洗

禮撥衆以色列百姓。²⁵ 約翰來的做成自個職份時候話：『爾拉猜我是誰？我弗是基督。有後如我來個主顧，就是解其腳裏個鞋帶，我也欠好。』

²⁶ “Cong-we hyüong-di, Üô-pah-lah-hen-go ‘eo-dæ, teng ng-lah
væn-pah p’ô-gyü Jing-ming cü-kwu, keh kyiу-go dao-li z djün peh ng-
lah de. ²⁷ Keh-sing deng læ Yiæ-lu-sah-leng go ny ing teng gyi-lah
kwun-fu, ing-we feh hyiao-teh Gyi, ziu ding Gyi ze-ming; z-ka ing-
djôh me en-sih-nyih sô doh-go sin-cü-nying shih-wô. ²⁸ Se-tsih zing
Gyi feh-c’ih soh-go si-ze, wa we gyiu Pe-lah-to long-sah Gyi. ²⁹ Gyi-
lah yi-kying tso-dzing væn-pah læ Shü-li sia-tih ts-tin Gyi go shih-wô,
ziu dzong jü-zông do Gyi lôh, en læ veng-mo-li. ³⁰ Dæn-z Jing-ming
peh Gyi dzong si-nying cong-nyiang weh-cün-læ. ³¹ ‘Eo-deo yiu hyü-to
nyih-ts peh keh-sing dzong Kyüô-li-li teng Gyi dô-kô zông Yiæ-lu-sah-
leng ky’i-go ny ing k’en-kyin: gyi-lah yin-dzæ læ-tih tso Gyi-go te-tsing
peh pah-sing.

²⁶ 「衆位兄弟，亞伯拉罕個後代，等爾拉凡百怕懼神明主顧，
箇救個道理是傳撥爾拉了。²⁷ 箇星庵來耶路撒冷個人等其拉官府，
因爲弗曉得其，就定其罪名。是介應着每安息日所讀個先知人說
話。²⁸ 雖即尋其弗出啥個死罪，還會求彼拉多弄煞其。²⁹ 其拉已經
做成凡百來書裏寫的指點其個說話，就從樹上馱其落，安來墳墓

裏。³⁰但是神明撥其從死人中央活轉來。³¹後頭有許多日子撥箇星從加利利等其大家上耶路撒冷去個人看見。其拉現在來的做其個對證撥百姓。

³² “Ah-lah næn-kæn pô hao sing-sih djün peh ng-lah: keh yü-sin ing-hyü tsu-tsong go shih-wô,³³ Jing-ming kyü-zōng Yiæ-su z tso-dzing keh-go ing-hyü peh gyi-go ts-seng, ziu-z ah-lah: ziang di-nyi-siu Sing-s sô sia-tih-go, wô, ‘Ng z Ngô-go Ng-ts, Ngô kyih-mih sang Ng.’ [S. 2. 7.]³⁴ Kông-tao Jing-ming peh Gyi dzong si-nying cong-nyiang weh-cün-læ, s-teh Gyi feh we tsæ si, feh we læn-wu, yiu ka wô, ‘Ngô we pô ing-hyü Da-bih go jih-dzæ^[1]eng-we s-peh ng-lah.’ [Y. 55. 3.]³⁵ Sô-yi wa-yiu ih-siu s z-ka wô, ‘Ng feh we peh Ng sing-jün Cü-kwu teh-cü læn-wu.’ [S. 16. 10.]³⁶ Ziah kông Da-bih, ^[2]gyi læ zi-go shü-dæ tsiao Jing-ming-go ts-i ka tso, ‘eo-deo kw’eng-joh, en-tsông læ tsu-tsong u-sen, læn-wu-de:³⁷ tsih-yiu Jing-ming sô weh-cün-læ-go z m-teh læn-wu.

³² 「阿拉難間把好信息傳撥爾拉。箇預先應許祖宗個說話，³³神明舉上耶穌是做成箇個應許撥其個子孫，就是阿拉。像第二首聖詩所寫的個，話：『爾是我個兒子，我今末生爾。』[S. 2. 7.]³⁴講到神明撥其從死人中央活轉來，使得其弗會再死，弗會爛糊，有介話：『我會把應許大闢個實在恩惠^[1]賜撥爾拉。』[Y. 55. 3.]³⁵所以

還有一首詩是介話：『爾弗會撥爾聖善主顧得知爛糊。』[S. 16. 10.]

³⁶ 若講大關，其來自個世代照神明個旨意介做^[2]，後頭睞熟，安葬來祖宗烏碎，爛糊了。³⁷ 只有神明所活轉來個是喚得爛糊。

[1] *Peng-veng z-ngæn, tseng-ky'i z-ken, z tsôh eng-we ka-shih.* 本文字眼，尊起事幹，是作「恩惠」解說。（原註）

[2] *'Ôh wô, gyi tsiao Jing-ming-go ts-i ka voh-z zi-go shü-dæ: k'en* S. 78. 72. 或話，其照神明個旨意介服侍自個世代，看 S. 78. 72.（原註）

³⁸ “Ka k'en-ky'i-læ, cong-we hyüong-di, ng-lah hao hyiao-teh, k'ao-djôh keh-go Nying yiu sô-ze-go dao-li næn-kæn djün peh ng-lah.

³⁹ K'ao-djôh Mo-si-go lih-fah ng-lah feh neng-keo t'eh-c'ih ze, feh neng-keo sön tsing-dzih; k'ao-djôh keh-go Nying, væn-pah siang-sing-go cü-kwu tu t'eh-c'ih ih-ts'ih-go ze-ky'in sön tsing-dzih. ⁴⁰ Keh-lah yüong kwu-djôh, sæn-leh sin-cü-nying sô kông-go z-ken ling-djôh ng-lah, z-ka wô, ⁴¹ ‘Ky'ing-mæn-go cü-kwu, ts'ia-k'en; ng-lah ky'i kying-hyiæ, ky'i mih-vông: ing-we Ngô læ ng-lah-go z-'eo tang-tsiang tso ih-nyiang z-ken, se-tsih yiu nyng-wô hyiang ng dao, ng-lah yia feh siang-sing-go.’ [Hp. 1. 5.]”

³⁸ 「介看起來，衆位兄弟，爾拉好曉得，靠着箇個人有赦罪個道理難間傳撥爾拉。³⁹ 靠着摩西個律法爾拉弗能夠脫出罪，弗能夠算正直。靠着箇個人，凡百相信個主顧都脫出一切個罪愆算正直。」

⁴⁰ 箇拉用顧着，省勒先知人所講個事幹臨着爾拉，是介話：⁴¹『輕慢個主顧，且看。爾拉去驚駭，去滅亡。因爲我來爾拉個時候打賬做一樣事幹，雖即有人話向爾道，爾拉也弗相信個。』[Hp. 1. 5.]』

⁴² Gyi-lah tseo-c'ih Yiu-t'a ny ing-go jü-we-dōng z-'eo, bih-koh-nying ts'ing gyi [1]·ô-vah en-sih-nyih tsæ teng gyi-lah kōng keh-sing shih-wô. ⁴³ Jü-we-dōng-li-go ny ing yi-kying sən-k'æ, yiu hyü-to Yiu-t'a ny ing, teng gyin-sing jih Yiu-t'a kyiao go, keng-leh Pao-lo teng Pô-nô-pô. Keh liang-go ny ing teng gyi-lah kōng, ky'ün gyi djōng-djōng siu-djü Jing-ming-go eng-we.

⁴² 其拉走出猶太人個聚會堂時候，別國人請其下伐安息日^[1]再等其拉講箇星說話。⁴³ 聚會堂裏個人已經散開，有許多猶太人，等虔心入猶太教個，跟勒保羅等巴拿巴。箇兩個人等其拉講，勸其常常守住神明個恩惠。

[1] *Yiu-teh fæn*, keh loh nyih li-hyiang. 有得翻，箇六日裏向。（原註）

⁴⁴ Di-nyi-vah en-sih-nyih ts'ô-feh-to 'en-zing-li tu jü-long-læ t'ing Jing-ming-go dao-li. ⁴⁵ Yiu-t'a ny ing ih k'en-kyin keh-do-dziao ny ing, zi do-nyiang tu-gyi, pæn-poh Pao-lo kōng-go shih-wô; *fi-dæn* pæn-poh, ping-ts'ia tsao-t'ah gyi. ⁴⁶ Pao-lo teng Pô-nô-pô zi u fōng-tæn wô, “Jing-ming-go dao-li *nyün* kæ sin djün peh ng-lah; ng-lah kyi-jün ky'i-diao gyi, zi ding-kwe feh kæ teh-djöh üong-yün weh-ming, keh-lah

ah-lah nyin-cün hyiang-djôh bih-koh-nying.⁴⁷ Ing-we Cü z-ka feng-fu ah-lah, Gyi wô, ‘Ngô shih-lih Ng tso bih-koh-nying-go liang-kwông, s-teh Ng tso kyiу-sing ih-dzih tao di-go zing-deo.’ [Y. 49. 6.]’

⁴⁴ 第二伐安息日差弗多咸城裏都聚攏來聽神明個道理。⁴⁵ 猶太人一看見箇大潮人，就大樣妒忌，扳駁保羅講個說話。非但扳駁，並且糟蹋其。⁴⁶ 保羅等巴拿巴就放膽話：「神明個道理原該先傳撥爾拉。爾拉既然棄掉其，自定規弗該得着永遠活命，箇拉阿拉扭轉向着別國人。⁴⁷ 因爲主是介吩咐阿拉，其話：『我設立爾做別國人個亮光，使得爾做救星一直到地個盡頭。』[Y. 49. 6.]」

⁴⁸ Bih-koh-nying t'ing-meng keh-go shih-wô, ziu hwun-hyi, ping-ts'ia ts'ing-tsæn Cü-go dao-li; væn-pah ding-kwe teh-djôh üong-yün weh-ming cü-kwu tu siang-sing-de.⁴⁹ Cü-go dao-li djün-pin keh-go di-fông.

⁴⁸ 別國人聽聞箇個說話，就歡喜，並且稱讚主個道理。凡百定規得着永遠活命主顧都相信了。⁴⁹ 主個道理傳遍箇個地方。

⁵⁰ Dæn-z Yiu-t'a nying ts'ön-teh keh-sing gyin-sing kwe-djong-go nyü-nying, teng zing-li-go hyiang-sing, ky'i pih-næn Pao-lo teng Pô-nô-pô, ken-c'ih gyi-lah-go di-ka.⁵¹ Keh liang-go nying ziu læ gyi-lah min-zin tæn-diao kyiah-li-go hwe-dzing, tao Yi-ko-nyiæn ky'i.⁵² Keh-sing meng-du ting hwun-hyi, do-nyiang be Sing-Ling ken-dong.

⁵⁰ 但是猶太人攢掇箇星虔心貴重個女人，等城裏個鄉紳，去逼難保羅等巴拿巴，趕出其拉個地界。⁵¹ 箇兩個人就來其拉面前撣掉腳裏個灰塵，到以哥念去。⁵² 箇星門徒頂歡喜，大樣被聖靈感動。

Sd. XIV.

LÆ Yi-ko-nyiæn gyi-lah dong-de tseo-tsing Yiu-t'a ny ing jü-we-döng-li, dao-li kông-leh s-teh Yiu-t'a ny ing teng Hyi-lah ny ing yiu hyü-to siang-sing-de. ² Dæn-z feh siang-sing-go Yiu-t'a ny ing kyih-dong bih-koh-nying-go sing, ts'ön-teh gyi 'eng keh-sing hyüong-di. ³ Gyi-lah keh-deo deng-leh dziang-kyiu, k'ao-djöh Cü fông-tæn djün kyiao; Cü te-tsing Gyi-zi eng-we-go dao-li, s-teh gyi-lah siu tso-c'ih jing-tsih teng gyi-z. ⁴ [1]Keh zing-li-go cong-nying feng-k'æ-de; yiu-sing keng-leh Yiu-t'a ny ing, yiu-sing keng-leh s-du.

來以哥念其拉同隊走進猶太人聚會堂裏，道理講勒使得猶太人等希臘人有許多相信了。² 但是弗相信個猶太人激動別國人個心，攢掇其恨箇星兄弟。³ 其拉箇頭庵勒長久，靠着主放膽傳教。主對證其自恩惠個道理，使得其拉手做出神蹟等奇事。⁴ 箇城裏個衆人分開了^[1]。有星跟勒猶太人，有星跟勒使徒。

[1] Y. 'E. 46. 耶（耶穌）後（頭）46（年）。（原註）

⁵ Teng-tao bih-koh-nying wa-yiu Yiu-t'a nying teng gyi-lah kwun-fu üong-zōng-læ iao tsao-t'ah gyi, do zah-deo k'ang-sah gyi; ⁶ gyi-lah teh-cü-de, ziu dao tao Li-kao-nyi-go Lu-z-teh Deh-pi keh liang-go zing-li, teng dön-ky'ün-go di-fōng; ⁷ læ keh-deo djün foh-ing.

⁵ 等到別國人還有猶太人等其拉官府擁上來要糟蹋其，駄石頭搘煞其。⁶ 其拉得知了，就逃到呂高尼個路士得、特庇箇兩個城裏，等團圈個地方。⁷ 來箇頭傳福音。

⁸ LU-Z-TEH yiu ih-go nyün kyiah-kweh go nying zo-kæn, dzong c'ih nyiang-t'æ ziu kwa-kyiah-go, ih-hyiang m-neh tseo-ko. ⁹ Keh-go nying læ-tih t'ing Pao-lo kông: Pao-lo ts'ing-ting k'en gyi, hyiao-teh gyi yiu siang-sing-go sing k'o-yi i-hao, ¹⁰ ziu hyiang-hyiang wô, “Ng bô-ky'i-læ, kyiah pih-dzih lih-tong.” Gyi ziu t'iao-ky'i-læ, tseo-tseo.

⁸ 路士得有一個軟腳骨個人坐間，從出孃胎就拐腳個，一向嚦得走過。⁹ 箇個人來的聽保羅講。保羅清盯看其，曉得其有相信個心可以醫好，¹⁰ 就響響話：「爾爬起來，腳筆直立東。」其就跳起來，走走。

¹¹ Cong-nying k'en-kyin Pao-lo sô tso-go z-ken, yüong Li-kao-nyi t'u-ing hyiang-hyiang wô, “Keh-sing bu-sah yin-hwô nying-go siang-mao kông-lôh tao ah-lah u-sen læ.” ¹² Gyi-lah ts'ing-hwu Pô-nô-pô Tiu-z; Pao-lo ni, ts'ing-hwu Hyi-r-mi, ing-we ling-deo kông-go z gyi. ¹³

Dzing-nga Tiu-z *miao-li-go* tsi-s ziu ky'in-leh ngeo, ta-leh pin-c'ih-go hwô, tseo tao meng-k'eo, sing-siang teng cong-nying dô-kô tsi-tsi gyi.

¹¹ 衆人看見保羅所做個事幹，用呂高尼土音響響話：「箇星菩薩現化人個相貌降落到阿拉烏碎來。」¹² 其拉稱呼巴拿巴丟土。保羅呢，稱呼希耳米，因爲領頭講個是其。¹³ 城外丟土廟裏個祭司就牽勒牛，帶勒編出個花，走到門口，心想等衆人大家祭祭其。

¹⁴ S-du Pô-nô-pô teng Pao-lo t'ing-meng-ts, ziu c'ô-k'æ zi-go i-zông, deh-jün tseo-tsing cong-nying li-hyiang, eo-ky'i-læ, wô, ¹⁵ “Beng-yiu, ng-lah dza-we tso keh-cü-ka z-ken? Ah-lah yia z nyding, teng ng-lah sing-dzing siang-dong-go, læ djün foh-ing peh ng-lah, iao ng-lah ky'i-diao keh-sing hyü-hwô, kwe-voh keh-we weh-go Jing-ming, ziu-z zao t'in, di, hæ, teng gyi li-deo væn-veh go. ¹⁶ Yi-zin-go z-shü, Gyi eo væn-koh pah-sing tseo gyi-zi-go lu: ¹⁷ jün-r Gyi yia feh-z m-neh te-tsing Gyi-zi, z-djông hao-hao dæ nyding, t'in-li s-lôh yü teng da-joh-go nyin-dzing peh ah-lah, s-teh ah-lah k'eo-liang to, mun-sing hwun-hyi.” ¹⁸ Kông keh-fæn shih-wô, yia ts'ô ih-ngæn tsu gyi-lah feh-lôh iao tsi gyi.

¹⁴ 使徒巴拿巴等保羅聽聞仔，就扯開自個衣裳，突然走進衆人裏向，謳起來，話：¹⁵ 「朋友，爾拉咋會做箇株介事幹？阿拉也是人，等爾拉性情相同個，來傳福音撥爾拉，要爾拉棄掉箇星虛花，

歸服箇位活個神明，就是造天、地、海，等其裏頭萬物個。¹⁶ 以前個時世，其謳萬國百姓走其自個路。¹⁷ 然而其也弗是嚦得對證其自，時常好好待人，天裏賜落雨等大熟個年成撥阿拉，使得阿拉口糧多，滿心歡喜。」¹⁸ 講箇番說話，也差一眼阻其拉弗落要祭其。

¹⁹ Yiu kyi-go Yiu-t'a ny ing dzong En-di-ah teng Yi-ko-nyiæn ka læ, ts'ön-teh cong-nying-go sing, keh-tsao do zah-deo k'ang Pao-lo, ziut'o gyi c'ih zing-nga, dao-z gyi yi-kying si-de. ²⁰ Dæn-z meng-du dön-ky'ün yü gyi tong z-'eo, gyi bô-ky'i-læ, tseo-tsing zing-li: di-nyi nyih teng Pô-nô-pô dô-kô tao Deh-pi ky'i.

¹⁹ 有幾個猶太人從安提阿等以哥念介來，攢掇衆人個心，箇遭駁石頭擋保羅，就拖其出城外，道是其已經死了。²⁰ 但是門徒團圈圍其東時候，其爬起來，走進城裏。第二日等巴拿巴大家到特庇去。

²¹ Gyi-lah læ keh-go zing-li djün foh-ing, peh hyü-to ny ing jih-kyiao: ziutao-tseo-cün Lu-z-teh Yi-ko-nyiæn En-di-ah læ, ²² kyin-kwu meng-du-go sing, ky'ün gyi-lah siu-djü sô siang-sing-go dao-li; ping-ts'ia wô, "Ah-lah tseo-tsing Jing-koh-li ky'i, pih iao tsao-djôh hyü-to næn-deo." ²³ Læ kôh kyiao-we li-hyiang shih-lih tsiang-lao peh gyi, ziutkying-zih tao-kao, pô gyi-lah t'ôh-fu gyi sô siang-sing-go Cü.

²¹ 其拉來箇個城裏傳福音，撥許多人入教。就倒走轉路士得以哥念安提阿來。²² 墾固門徒個心，勸其拉守住所相信個道理。並且話：「阿拉走進神國裏去，必要遭着許多難頭。」²³ 來各教會裏向設立長老撥其，就禁食禱告，把其拉託付其所相信個主。

²⁴ Keh-tsao c'ün-ko Pe-si-ti tao Bông-fi-li-üô: ²⁵ læ Bih-kyüô djün dao-li, ziu tseo-lôh tao Üô-da-li. ²⁶ Dzong keh-deo k'æ jün s tao En-di-ah, ziu-z ky'i-deo be *hyüong-di* t'ôh Jing-ming-go eng-we hao ky'i tso gyi-lah *yin-dzæ* sô tso-dzing-go meng-veng, keh u-sen.

²⁴ 箇遭穿過彼西底到旁非利亞。²⁵ 來別加傳道理，就走落到亞大利。²⁶ 從箇頭開船駛到安提阿，就是起頭被兄弟託神明個恩惠好去做其拉現在所做成個門份，箇烏碎。

²⁷ Kyi-jün tao-de, ziu jü-long kyiao-we, pô Jing-ming ih-ts'ih sô tao gyi-lah go z-ken, teng k'æ siang-sing-go meng peh bih-koh-nying, tu kao-su gyi-lah. ²⁸ Ü-z læ keh-deo teng meng-du dô-kô deng-leh dziang-kyiu.

²⁷ 既然到了，就聚攏教會，把神明一切所到其拉個事幹，等開相信個門撥別國人，都告訴其拉。²⁸ 於是來箇頭等門徒大家庵勒長久。

Sd. XV.

[1] YIU kyi-go ny ing dzong Yiu-t'a lôh-læ, kao keh-sing hyüong-di, wô, “Ng-lah ziah feh i Mo-si-go kwe-kyü ziu tsiu-keh-li, feh neng-keo teh-djôh kyi.”² Pao-lo Pô-nô-pô kyi-kying teng gyi-lah do-nyiang tsang-leng bin-poh, *cong-nying* ziu [2] ding-kwe peh Pao-lo Pô-nô-pô, teng gyi-lah li-hyiang kyi-go ny ing, zông Yiæ-lu-sah-leng ky'i kyin s-du tsiang-lao, siang-liang keh-go nyi-leng.³ Kyiao-we ziu song gyi ky'i: gyi-lah tseo-ko Fi-nyi-kyi, Sah-mô-li-üô, *i-lu* kông bih-koh-nying kwe-voh Cü go z-ken: cong hyüong-di ziu do-nyiang hwun-hyi.⁴ Tao-leh Yiæ-lu-sah-leng, kyiao-we teng s-du teng tsiang-lao tu ny ing-tsих gyi-lah: gyi-lah ziu pô Jing-ming ih-ts'ih sô tao gyi-lah go z-ken kao-su *cong-nying*.

有幾個人從猶太落來^[1]，告箇星兄弟，話：「爾拉若弗依摩西個規矩受周割禮，弗能夠得着救。」² 保羅、巴拿巴既經等其拉大樣爭論辯駁，衆人就定規撥保羅、巴拿巴^[2]，等其拉裏向幾個人，上耶路撒冷去見使徒、長老，商量箇個議論。³ 教會就送其去。其拉走過腓尼基、撒瑪利亞，依路講別國人歸服主個事幹。衆兄弟就大樣歡喜。⁴ 到了耶路撒冷，教會等使徒等長老都迎接其拉。其拉就把神明一切所到其拉個事幹告訴衆人。

[1] Y. 'E. 51. 耶（鯀）後（頭）51（年）。（原註）

[2] Y. 'E. 52. 耶（耶穌）後（頭）52（年）。（原註）

5 [1] Keh-tsao yiu kyi-go Fah-li-sæ keh kyiao ny ing, (z siang-sing-go,) lih-ky'i-sing, wô, "Gyi-lah pih iao ziu tsiu-keh-li; pih iao feng-fu g yi-lah siu Mo-si-go lih-fah."

5 箇遭^[1]有幾個法利賽箇教人（是相信個），立起身，話：
「其拉必要受周割禮。必要吩咐其拉守摩西個律法。」

[1] Yiu-teh ts'eng keh-tsih shü z Pao-lo Pô-nô-pô djün En-di-ah z-ken. 有得付箇節書是保羅、巴拿巴傳安提阿事幹。（原註）

6 S-du teng tsiang-lao tu jü-long-læ siang-liang keh-ky'i z-ken.

6 使徒等長老都聚攏來商量箇起事幹。

7 Dô-kô bin-leng hyü-to shih-wô, Pe-teh lih-ky'i-sing, teng g yi-lah wô, "Cong-we hyüong-di, ng-lah hyiao-teh Jing-ming zin-deo læ ah-lah cong-nyiang kæn-shün ngô, s-teh bih-koh-nying dzong ngô-go k'eo-li hao t'ing-meng foh-ing dao-li, siang-sing.⁸ Ping-ts'ia hyiao-teh cong-nying-go sing keh-we Jing-ming teng g yi-lah tso te-tsing, pô Sing-Ling s-peh g yi-lah, tsing-ziang s-peh ah-lah ih-nyiang-go.⁹ Gyi-lah teng ah-lah Gyi ih-ngæn m-kao feng-pih, z yüong siang-sing kyih-zing g yi-lah-go sing.¹⁰ Ka-ni, ng-lah næn-kæn dza-we s-s Jing-ming, iao pô tsu-tsong teng ah-lah tu pe-feh-dong-go ah, fông læ meng-du-go deo-

kying ni? ¹¹ Ah-lah siang-sing *tsih-yiu* k'ao-djôh Cü Yiæ-su Kyi-toh-go eng-we *ah-lah* hao teh-djôh kyi, gyi-lah yia z-ka-go.”

⁷ 大家辯論許多說話，彼得立起身，等其拉話：「衆位兄弟，爾拉曉得神明前頭來阿拉中央揀選我，使得別國人從我個口裏好聽聞福音道理，相信。⁸ 並且曉得衆人個心箇位神明等其拉做對證，把聖靈賜撥其拉，正像賜撥阿拉一樣個。⁹ 其拉等阿拉其一眼嚙告分別，是用相信潔淨其拉個心。¹⁰ 介呢，爾拉難間咋會試試神明，要把祖宗等阿拉都揜弗動個輒，放來門徒個頭頸呢？¹¹ 阿拉相信只有靠着主耶穌基督個恩惠阿拉好得着救，其拉也是介個。」

¹² Cong-nying tu feh hyiang, ziu t'ing Pô-nô-pô teng Pao-lo dziang-si kông Jing-ming t'ôh gyi-lah læ bih-koh-nying cong-nyiang ih-ts'ih sô tso-go jing-tsih teng gyi-z.

¹² 衆人都弗響，就聽巴拿巴等保羅詳細講神明託其拉來別國人中央一切所做個神蹟等奇事。

¹³ Gyi-lah hyih-k'eo, Yüô-kôh z-ka wô, “Cong-we hyüong-di, ts'ing t'ing ngô-go shih-wô: ¹⁴ Si-meng dzæ-fông kông-ko, Jing-ming ky'i-deo dza-nyiang k'en-kwu bih-koh-nying, dzong gyi-lah cong-nyiang t'iao-c'ih ih-pæn pah-sing hao vong Gyi-go ming-deo. ¹⁵ Keh-sing sin-cü-nying shih-wô yia siang-te-go; ziang *Shü-li* sia-tih wô, ¹⁶ ‘Keh-sing z-ken 'eo-deo Ngô we cün-læ, tsæ ky'i-hao Da-bih yi-kying

tih-tao-go tsiang-bong; ping-ts'ia sô ts'ah-diao-kæn-go Ngô we tsæ jü-ky'i-læ, lih gyi dzih: ¹⁷ s-teh nying-go cong-nyiang dzing-lôh-tong-go cü-kwu, teng væn-pah vong Ngô ming-deo go bih-koh-nying, tu we læ zing Cü. *Keh ziu-z* tso keh-sing long-tsong z-ken go Cü sô kông-go *shih-wô.*' [Üô. 9. 11, 12.] ¹⁸ Jing-ming yiang-yiang sô tso-go z-ken, dzong k'æ-bih yi-læ Zi sin hyiao-teh-go. ¹⁹ Keh-lah ngô-go i-s z m-nao ts'ao-ziao keh-sing kwe-voh Jing-ming go bih-koh-nying; ²⁰ tæn-tsih sia sing peh gyi-lah, eo gyi feh tsao-djôh nyi-su-moh-tiao-go ao-tsao *tsi-veh*, teng kæn-ying z-ken, wa-yiu ts'eh-sah-go *sang-k'eo*, teng hyüih keh-sing. ²¹ Ing-we dzong-kwu-yi-læ Mo-si-go *shü* kôh zing-li tu yiu djün-k'æ, me en-sih-nyih læ jü-we-dông-li doh-go."

¹³ 其拉歇口，雅各是介話：「衆位兄弟，請聽我個說話。¹⁴ 西門纔方講過，神明起頭咋樣看顧別國人，從其拉中央挑出一般百姓好奉其個名頭。¹⁵ 簇星先知人說話也相對個。像書裏寫的話：¹⁶『簇星事幹後頭我會轉來，再起好大闢已經跌倒個帳篷。並且所拆掉間個我會再樹起來，立其直。¹⁷ 使得人個中央剩落東個主顧，等凡百奉我名頭個別國人，都會來尋主。簇就是做簇星攏總事幹個主所講個說話。』[Üô. 9. 11, 12.] ¹⁸ 神明樣樣所做個事幹，從開闢以來自先曉得個。¹⁹ 簇拉我個意思，是嚦得好吵擾簇星歸服神明個別國人。²⁰ 單只寫信撥其拉，謳其弗遭着泥塑木雕個麤糟祭物，等姦淫

事幹，還有撮^[1]煞個牲口，等血箇星。²¹ 因爲從古以來摩西個書各城裏都有傳開，每安息日來聚會堂裏讀個。」

[1] 勒；繩子等套住後用力拉緊

²² Keh-tsao s-du, tsiang-lao, teng t'ong kyiao-we, tu kyüih-i dzong gyi-lah cong-nyiang kæn-shün *kyi-go* nyting, ts'a *gyi-lah* hao teng Pao-lo Pô-nô-pô jü-de tao En-di-ah *ky'i*; ziu-z ts'ing-hwu Pô-sah-pô go Yiu-da, teng Si-lah, z hyüong-di sô t'e-tseng-go cü-kwu. ²³ Yi sia ih-fong sing t'oh *gyi* ta-ky'i, z-ka wô: "S-du, tsiang-lao, teng hyüong-di keh-sing, *sia* *sing* peh En-di-ah Jü-li-üô Kyi-li-kyüô bih-koh-go cong hyüong-di, ts'ing-ts'ing en. ²⁴ Ing-we t'ing-meng yiu *kyi-go* nyting dzong ah-lah-go cong-nyiang tseo-c'ih-læ, kông shih-wô ts'ao-ziao ng-lah, yiao-'oh ng-lah-go sing, wô pih iao ziu tsiu-keh-li, siu lih-fah go; (dæn-z ah-lah m-neh ka feng-fu *gyi* ko:) ²⁵ sô-yi ah-lah dong-sing-'eh-i jü-long-tong, kyüih-i kæn-shün *kyi-go* nyting, ts'a *gyi-lah* teng ah-lah sô ts'ing-æ-go Pô-nô-pô Pao-lo, ²⁶ (ziu-z we-leh ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh-go ming-deo sô-c'ih sing-ming go nyting,) dô-kô tao ng-go u-sen. ²⁷ Keh-lah ts'a Yiu-da Si-lah læ; *gyi* yia we k'eo-djün keh-sing z-ken. Sing-Ling teng ah-lah tu kyüih-i feh pô bih-ying tæn-deo kô peh ng-lah, tæn-tsih keh *kyi-ying* iao-kying-go, ²⁹ ziu-z iao feh tsao-djôh nyi-su-moh-tiao-go tsi-veh, teng hyüih, lin ts'eh-sah-go *sang-k'eo*, wa-yiu

kæn-ying z-ken: ng-lah neng-keo zi kwu-djôh keh-sing, ziu hao-de.
Dæn-nyün ng-lah k'ông-gyin."

²² 箇遭使徒、長老、等統教會，都決意從其拉中央揀選幾個
人，差其拉好等保羅、巴拿巴聚隊到安提阿去。就是稱呼巴撒巴
猶大、等西拉，是兄弟所推尊個主顧。²³ 又寫一封信託其帶去，是
介話：「使徒、長老、等兄弟箇星，寫信撥安提阿、敘利亞、基利
家別國個衆兄弟，請請安。²⁴ 因爲聽聞有幾個人從阿拉個中央走出
來，講說話吵擾爾拉，搖惑爾拉個心，話必要受周割禮，守律法
個。（但是阿拉喰得介吩咐其過。）²⁵ 所以阿拉同心合意聚攏東，
決意揀選幾個人，差其拉等阿拉所親愛個巴拿巴、保羅，²⁶（就是
爲了阿拉主耶穌基督個名頭捨出性命個人，）大家到爾個烏碎。²⁷
箇拉差猶大、西拉來。其也會口傳箇星事幹。聖靈等阿拉都決意弗
把別樣擔頭加撥爾拉，單只箇幾樣要緊個，²⁹就是要弗遭着泥塑木
雕個祭物，等血，連撮煞個牲口，還有姦淫事幹。爾拉能夠自顧着
箇星，就好了。但願爾拉康健。」

³⁰ Z-ka peh keh-sing ny ing ky'i: gyi-lah tao En-di-ah, ziu jü-long
cong-nying, pô keh-fong sing kao-fu gyi-lah. ³¹ Gyi-lah doh-hao-ts, ziu
hwun-hyi we-leh keh [1]en-wei-go shih-wô. ³² Yiu-da teng Si-lah, zi yia
z sin-cü-nying, kông hyü-to shih-wô ky'ün-ky'ün hyüong-di, kyin-kwu
gyi-lah-go sing. ³³ Deng-zông kyi-z, hyüong-di peh gyi-lah en-en-tæn-

tæn kyü tao s-du u-dōng ky'i. ³⁴ Dæn-z Si-lah ding-kyin dzing-gyiu deng læ keh-deo. ³⁵ Pao-lo teng Pô-nô-pô tæn-kôh læ En-di-ah, teng hyü-to bih-nying dô-kô kao-hyüing *hyüong-di*, yi djün-k'æ Cü-go fothing dao-li.

³⁰ 是介撥箇星人去。其拉到安提阿，就聚攏衆人，把箇封信交付其拉。³¹ 其拉讀好仔，就歡喜爲了箇安慰個^[1]說話。³² 猶大等西拉，自也是先知人，講許多說話勸勸兄弟，堅固其拉個心。³³ 庵上幾時，兄弟撥其拉安安耽耽歸到使徒烏蕩去。³⁴ 但是西拉定見仍舊庵來箇頭。³⁵ 保羅等巴拿巴耽擋來安提阿，等許多別人家教訓兄弟，又傳開主個福音道理。

[1] 'Ôh wô, ky'ün-hwô-go. 或話，勸化個。（原註）

³⁶ [1] KO-LEH kyi nyih, Pao-lo teng Pô-nô-pô wô, “Ah-lah zin-deo djün Cü dao-li go kôh zing-li, næn-kæn hao cün-ky'i mông-mông ah-lah-go hyüong-di, k'en gyi z dza-go kæn-de.” ³⁷ Pô-nô-pô i-s iao ta-leh Iah-'en,” yi kyiao-leh Mô-k'o go, dong-de ky'i: ³⁸ dæn-z Pao-lo ts'eng ts'eng *zin-deo* dzong Bông-fi-li-üô li-k'æ gyi-lah, feh dô-kô ky'i tso z-ken, keh-go nyining feh kæ ta gyi ky'i. ³⁹ Ziu dô-kô ông-ky'i-læ, zing-ts'-ü liang-'ô feng-k'æ; Pô-nô-pô ta-leh Mô-k'o k'æ jün tao Kyü-pi-lu ky'i: ⁴⁰ Pao-lo kæn-djôh Si-lah, be hyüong-di t'ôh Jing-ming-go eng-we z-

ka dong-sing ky'i.⁴¹ Gyi ziu kying-ko Jü-li-üô teng Kyi-li-kyüô, kyin-kwu keh-sing kyiao-we.

³⁶ 過了幾日^[1]，保羅等巴拿巴話：「阿拉前頭傳主道理個各城裏，難間好轉去望望阿拉個兄弟，看其是咋個間了。」³⁷ 巴拿巴意思要帶勒約翰（又叫勒馬可個）同隊去。³⁸ 但是保羅忖忖前頭從旁非利亞離開其拉，弗大家去做事幹，箇個人弗該帶其去。³⁹ 就大家快起來，甚至於兩下分開。巴拿巴帶勒馬可開船到居比路去。⁴⁰ 保羅揀着西拉，被兄弟託神明個恩惠是介動身去。⁴¹ 其就經過敘利亞等基利家，堅固箇星教會。

[1] Y. 'E. 53. 耶（穌）後（頭）53（年）。（原註）

Sd. XVI.

Keh-tsao gyi tseo tao Deh-pi teng Lu-z-teh: læ keh-deo yiu ih-go
meng-du, ming-z kyiao-leh Di-mo-t'a; gyi ah-nyiang z Yiu-t'a koh
siang-sing-go nyü-nying, gyi ah-tia z Hyi-lah nyding:² Lu-z-teh teng Yi-
ko-nyiæn-go hyüong-di tu ts'ing-tsæn gyi.³ Pao-lo iao-siang keh-go
nying dong-de ky'i; we-leh deng læ keh-sing di-fông go Yiu-t'a nyding,
ziu teng gyi 'ang tsiu-keh-li; ing-we tu hyiao-teh gyi ah-tia z Hyi-lah
nying.

箇遭其走到特庇等路士得。來箇頭有一個門徒，名字叫勒提摩太。其阿孃是猶太國相信個女人，其阿爹是希臘人。² 路士得等以哥念個兄弟都稱讚其。³ 保羅要想箇個人同隊去。爲了庵來箇星地方個猶太人，就等其行周割禮。因爲都曉得其阿爹是希臘人。

⁴ Gyi-lah tseo-ko keh-sing zing-li, pô Yiæ-lu-sah-leng-go s-du teng tsiang-lao sô ding-hao-go kwe-kyü, kao-fu meng-du siu-djü. ⁵ Keh-sing kyiao-we-go siang-sing yü-kô kyin-kwu, gyi-go nyung-su nyih-nyih kô-ts'eo.

⁴ 其拉走過箇星城裏，把耶路撒冷個使徒等長老所定好個規矩，交付門徒守住。⁵ 箇星教會個相信愈加堅固，其個人數日日加湊。

⁶ YI-KYING kying-ko Feh-li-kyüô teng Kyüô-lah-t'a di-föng, be Sing-Ling kying-djü feh hyü gyi-lah læ Üô-si-üô kông dao-li; ⁷ tao-leh Me-si-üô, ziu tang-tsiang tao Pi-t'e-nyi ky'i; tsih-z Sing-Ling feh hyü gyi. ⁸ Keh-tsao tseo-ko Me-si-üô, tseo-lôh tao Deh-lo-üô ky'i. ⁹ Yia-deo Pao-lo k'en-kyin hyin-ling: Yiu ih-go Mô-gyi-teng nyung lih-tong, gyiu gyi wô, “Ts'ing ng tseo-ko tao Mô-gyi-teng, pông-dzu ah-lah.”

⁶ 已經經過弗呂家等加拉太地方，被聖靈禁住弗許其拉來亞西亞講道理。⁷ 到了每西亞，就打賬到庇推尼去。只是聖靈弗許其。⁸

箇遭走過每西亞，走落到特羅亞去。⁹夜頭保羅看見顯靈。有一個馬其頓人立東，求其話：「請爾走過到馬其頓，幫助阿拉。」

¹⁰ *Pao-lo k'en-kyin keh-go hyin-ling, [1]ah-lah ziu tang-sön tao Mô-gyi-teng ky'i, p'a-læ jih-dzæ z Cü eo ah-lah djün foh-ing peh gylah.* ¹¹ *Ziu dzong Deh-lo-üô k'æ jün, pih-dzih s tao Sah-mô-deh-lah; di-nyi nyih tao Nyi-üô-po-li:* ¹² *dzong keh-deo tao Fi-lih-pi, ziu-z Mô-gyi-teng keh ih-pin [2]deo-ih-go dzing-ts, yi z Lo-mô nyiing sing-kyin-go.*

¹⁰ 保羅看見箇個顯靈，阿拉^[1]就打算到馬其頓去，派來實在是主謳阿拉傳福音撥其拉。¹¹ 就從特羅亞開船，筆直駛到撒馬特喇。第二日到尼亞波利。¹² 從箇頭到腓立比，就是馬其頓箇一邊頭一個^[2]城子，又是羅馬人新建個。

[1] *Sia 'S-du ying djün' go Lu-kyia keh z-'eo teng Pao-lo dong-de-go; sô-yi wô, ah-lah.* 寫〈使徒行傳〉個路加箇時候等保羅同隊個，所以話「阿拉」。（原註）

[2] *'Ôh wô, di-ih p'ong-djôh-go.* 或話，第一碰着個。（原註）

Keh-go zing-li ah-lah deng-zông kyi nyih. ¹³ *Tao-leh en-sih-nyih tseo-c'ih zing-nga 'o pin-yin, tao ih-t'ah su-djông tao-kao u-sen; zo-lôh, teng jü-long-kæn-go nyü-nying kông dao-li.* ¹⁴ *Yiu ih-go nyü-nying, ming-z kyiao-leh Li-ti-üô, z T'e-yüô-t'e-lah zing-li ma ts-hwô pu go nyiing, z su-djông kying-djong Jing-ming go, læ-tong t'ing: Cü*

k'æ-dao gyi-go sing, s-teh gyi liu-sing t'ing Pao-lo-go shih-wô.¹⁵ Gyi-zi teng 'o-kô ziu-leh si-li, ziu gyiu-k'eng ah-lah wô, “Ng-lah kyi-kying sön ngô z siang-sing Cü go, ts'ing tao ngô oh-lô ky'i deng.” Ziu liu ah-lah tsing-ky'i.

箇個城裏阿拉庵上幾日。¹³到了安息日走出城外河邊沿，到一墳素常禱告烏碎。坐落，等聚攏間個女人講道理。¹⁴有一個女人，名字叫勒呂底亞，是推雅推喇城裏買紫花布個人，是素常敬重神明個，來東聽。主開導其個心，使得其留心聽保羅個說話。¹⁵其自等和家受了洗禮，就求懇阿拉話：「爾拉既經算我是相信主個，請到我屋落去庵。」就留阿拉進去。

¹⁶ 'Eo-deo ah-lah tseo tao tao-kao u-sen ky'i z-'eo, p'ong-djôh ih-go ô-deo, z be zia-kyü vu-tih-go; gyi z ky'i-k'o, djün do dong-din peh keh-sing cü-nying-kô.¹⁷ Gyi keng-djôh Pao-lo teng ah-lah, hyiang-hyang læ-tih eo, z-ka wô, “Keh-sing ny ing z ting kao Jing-ming-go nu-boh, z djün teh-kyiu-go lu-deo peh ah-lah go.”¹⁸ Gyi deh-ma nyih z-ka tso-fah. Pao-lo sing-li næn-ngao, nyin-cün teng kyü wô, “Ngô yüong Yiæ-su Kyi-toh-go ming-deo feng-fu ng tseo gyi c'ih.” Kyü tông-z ziu tseo-c'ih-de.

¹⁶ 後頭阿拉走到禱告烏碎去時候，碰着一個丫頭，是被邪鬼附的個。其是起課，傳大銅鈿撥箇星主人家。¹⁷ 其跟着保羅等阿拉，

響響來的謳，是介話：「箇星人是頂高神明個奴僕，是傳得救個路頭撥阿拉個。」¹⁸ 其特買日是介做法。保羅心裏難熬，扭轉等鬼話：「我用耶穌基督個名頭吩咐爾走其出。」鬼當時就走出了。

¹⁹ Gyi cü-nying-kô k'en-kyin gyi-lah dzæn-deo-go siang-vông yi-kying shih-diao-de, ziu k'ô Pao-lo teng Si-lah, t'o gyi tao [1]z-min-zông ky'i kyin kwun. ²⁰ Ka tao kwun-fu u-sen, ziu wô, "Keh-sing nyung z læ-tih ts'ao-lön ah-lah zing-li, tsæ-wô z Yiu-t'a nyung; ²¹ yi læ-tih djün ah-lah Lo-mô nyung feh kæ ziu, feh kæ tso go kwe-kyü." ²² Cong-nyung dô-kô üong-zông-læ ti-dih gyi: kwun-fu t'eh-diao gyi-lah i-zông, feng-fu s pæn-ts tang gyi. ²³ Tang-leh hyü-to kyi-su, ky'ih-lôh lao-kæn, feng-fu s-nyüoh-s lao-k'ao kwun-siu gyi. ²⁴ Gyi teh-djôh keh-go 'ao-ling, ziu ky'ih gyi-lah lôh lao-ti, pô gyi kyiah lao-lao-k'ao-k'ao zông-leh do-long.

¹⁹ 其主人家看見其拉賺頭個想望已經失掉了，就拘保羅等西拉，拖其到市面上^[1]去見官。²⁰ 解到官府烏碎，就話：「箇星人是來的吵亂阿拉城裏，再話是猶太人。²¹ 又來的傳阿拉羅馬人弗該受，弗該做個規矩。」²² 衆人大家擁上來抵敵其。官府脫掉其拉衣裳，吩咐使板子打其。²³ 打了許多記數，掣落牢監，吩咐司獄司牢靠管守其。²⁴ 其得着箇個號令，就挈其拉落牢底，把其腳牢牢靠靠上勒大籠^[2]。

[1] 'Ôh wô, fah-dông-zông. 或話，法堂上。（原註）

[2] 腳枷

²⁵ Pun-yia-ko Pao-lo teng Si-lah læ-tih tao-kao, ts'ông s tsæn-me Jing-ming: keh-sing væn-nying tu t'ing-tong. ²⁶ Hweh-jün yiu do-do di-cing, s-teh lao-kæn-li-go di-kyi yiao-dong; long-tsang meng teng-z k'æ-de, kôh-nying-go liao-k'ao tu t'eng-lôh-de.

²⁵ 半夜過保羅等西拉來的禱告，唱詩讚美神明。箇星犯人都聽東。²⁶ 忽然有大大地震，使得牢監裏個地基搖動。攏總門登時開了，各人個鐐銬都褪落了。

²⁷ S-nyüoh-s diao-kao-cün-læ, k'en-kyin lao-kæn-go meng tu k'æ-de, dao-z væn-nying yi-kying dao-tseo, ziu bah-c'ih tao læ, iao zi zing si. ²⁸ Pao-lo hyiang-hyang eo, z-ka wô, “M-nao zi 'æ zi: ah-lah long-tsang læ-tong.” ²⁹ S-nyüoh-s ziu eo nyding do liang læ, deh-jün tseo-tsing-ky'i, gwah-gwah-teo boh-tao Pao-lo Si-lah-go min-zin; ³⁰ ling gyi-lah c'ih, wô, “Sin-sang, ngô kæ dza tso hao teh-djôh kyiu?” ³¹ Gyi-lah wô, “Yüong siang-sing Cü Yiæ-su Kyi-toh, ng teng 'o-kô tu hao teh-djôh kyiu.” ³² Ziu pô Cü-go dao-li wô hyiang gyi dao, teng gyi oh-li-go cong-nying. ³³ Tông-z yia li-hyang s-nyüoh-s gyiang-gyiang keh liang nyding-go sông-'eng; ping-ts'ia gyi-zi teng 'o-kô lih-k'eh ziu

si-li. ³⁴ Ziu be gyi-lah tseo-zōng zi-go oh-li, pa-c'ih 'ô-væn ts'ing gyi:
gyi-zi teng 'o-kô siang-sing Jing-ming, hwun-hwun-hyi-hyi.

²⁷ 司獄司調覺轉來，看見牢監個門都開了，道是犯人已經逃走，就拔出刀來，要自尋死。²⁸ 保羅響響謳，是介話：「喰得好自害自。阿拉攏總來東。」²⁹ 司獄司就謳人馱亮來，突然走進去，刮刮抖伏倒保羅、西拉個面前。³⁰ 領其拉出，話：「先生，我該咋做
好得着救？」³¹ 其拉話：「用相信主耶穌基督，爾等和家都好得着
救。」³² 就把主個道理話向其道，等其屋裏個衆人。³³ 當時夜裏向
司獄司滙滹箇兩人個傷痕。並且其自等和家立刻受洗禮。³⁴ 就陪其
拉走上自個屋裏，擺出下飯請其。其自等和家相信神明，歡歡喜
喜。

³⁵ Tao-leh t'in-liang, kwun-fu ts'a ngô-yüoh tao s-nyüoh-s u-sen,
wô, "Hao fông-c'ih keh liang-go ny ing." ³⁶ S-nyüoh-s ziu pô keh-go
shih-wô t'ong-cü Pao-lo, "Kwun-fu ts'a ny ing wô hao fông ng-lah;
næn-kæn ng-lah hao tseo-c'ih, en-en-sing-sing ky'i." ³⁷ Pao-lo teng
gyi-lah wô, "Ah-lah z-go Lo-mô ny ing, m-neh ding-ze-ko, wa we læ
cong-nying min-zin tang ah-lah, yi ky'ih-lôh lao-kæn-li; næn-kæn iao
s-'ô fông ah-lah c'ih ma? Keh z tön-tön s-feh-teh-go; iao gyi-zi læ be
ah-lah c'ih." ³⁸ Ngô-yüoh pô keh-sing shih-wô we-pao kwun-fu.
Kwun-fu t'ing-meng gyi-lah z Lo-mô ny ing, ky'ih-hoh-de; ³⁹ ziu læ

ky'ün gyi-lah, be gyi-lah c'ih, gyiu gyi li-k'æ keh-go zing-li.⁴⁰ Keh liang-go nyiing tseo-c'ih lao-kæn, tseo-tsing Li-ti-üô-go oh-li; kyin-leh hyüong-di, ky'ün-ky'ün gyi-lah, ziu ky'i-de.

³⁵到了天亮，官府差衙役到司獄司烏碎，話：「好放出箇兩個人。」³⁶司獄司就把箇個說話通知保羅：「官府差人話好放爾拉。難間爾拉好走出，安安心心去。」³⁷保羅等其拉話：「阿拉是個羅馬人，喰得定罪過，還會來衆人面前打阿拉，又挈落牢監裏。難間要私下放阿拉出嗎？箇是斷斷使弗得個。要其自來陪阿拉出。」³⁸衙役把箇星說話回報官府。官府聽聞其拉是羅馬人，喫惱了。³⁹就來勸其拉，陪其拉出，求其離開箇個城裏。⁴⁰箇兩個人走出牢監，走進呂底亞個屋裏。見了兄弟，勸勸其拉，就去了。

Sd. XVII.

GYI-LAH kying-ko En-fi-po-li teng Üô-po-lo-nyi-üô, ziu tao T'iah-sah-lo-nyi-kyüô: keh-deo yiu Yiu-t'a nyiing-go jü-we-döng.² Pao-lo tsiao lao-li tseo-tsing-ky'i, ih-lin ko-leh sæn-go en-sih-nyih kóng Sing-shü peh gyi-lah t'ing.³ Gyi læ-tih ka-shih, ming-ming k'ao-jih Kyi-toh tông-kæ ziu næn, si-ts tsæ weh-cün-læ; yi wô, “Ngô sô djün peh ng-lah go Yiæ-su, ziu-z Kyi-toh.”⁴ Nen-cong yiu kyi-go nyiing peh

gyi ky'ün-sing-de, ziu ts'ing-gying Pao-lo teng Si-lah; wa-yiu gyin-sing-go Hyi-lah ny ing ih-do-dziao; wa-yiu kwe-djong-go nyü-nying feh siao.

其拉經過暗妃波里等亞波羅尼亞，就到帖撒羅尼迦。箇頭有猶太人個聚會堂。² 保羅照老例走進去，一連過了三個安息日講聖書撥其拉聽。³ 其來的解說，明明靠實基督當該受難，死仔再活轉來。又話：「我所傳撥爾拉個耶穌，就是基督。」⁴ 內中有幾個人撥其勸醒了，就親近保羅等西拉。還有虔心個希臘人一大潮。還有貴重個女人弗少。

⁵ Dæn-z feh siang-sing-go Yiu-t'a ny ing sang tu-gyi-sing, eo z-min-zōng kyi-go vu-la, ziu yiao-long ih-do-dziao ny ing, ts'ao-lön zing-li; deh-jün tao Yiæ-seng oh-lô, iao do gyi-lah ny ing c'ih-læ peh pah-sing. ⁶ P'ong-feh-djôh, ziu t'o-leh Yiæ-seng teng kyi-go hyüong-di ky'i kyin kwun, wæ-wæ-hyiang wô, “Keh-sing fæn-lön t'in-'ô cü-kwu yia tao dōng-deo læ-de; ⁷ Yiæ-seng wa we siu-liu gyi: keh-sing ny ing tu z we-be Kæ-sah-go “ao-ling ka tso, wô yiu bih-go wông-ti, Yiæ-su.” ⁸ Cong-nying teng kwun-fu t'ing-meng keh-sing z-ken, ziu be gyi ky'ih-hoh. ⁹ Kwun-fu peh Yiæ-seng teng keh yü-to-go ny ing c'ü-pao, ziu fōng gyi c'ih.

⁵ 但是弗相信個猶太人生妒忌心，謳市面上幾個無賴，就搖攏一大潮人，吵亂城裏。突然到耶孫屋落，要馱其拉人出來撥百姓。⁶ 碰弗着，就拖勒耶孫等幾個兄弟去見官，懷懷響話：「箇星反亂天下主顧也到蕩頭來了。⁷ 耶孫還會收留其。箇星人都是違背該撒個號令介做，話有別個皇帝，耶穌。」⁸ 衆人等官府聽聞箇星事幹，就被其喫惱。⁹ 官府撥耶孫等箇餘多個人取保，就放其出。

¹⁰ Hyüong-di lih-k'eh song Pao-lo Si-lah tōng-ya tao Pi-li-üô ky'i: ih tseo-tao, ziu tao Yiu-t'a ny ing-go jü-we-dōng-li ky'i. ¹¹ Keh-sing Yiu-t'a ny ing hao-jü læ T'iah-sah-lo-nyi-kyüô cü-kwu; ing-we gyi-lah ih-sing dzing-nyün tsih-ziu dao-li, nyih-nyih k'ao-kyiu Sing-shü, ko-jün yiu ka z-ken feh. ¹² Keh-lah nen-cong yiu hyü-to siang-sing-de; wa-yiu Hyi-lah kwe-djong-go nyü-nying teng nen-nyüing yia feh siao.

¹⁰ 兄弟立刻送保羅、西拉當夜到庇哩亞去。一走到，就到猶太人個聚會堂裏去。¹¹ 箇星猶太人好如來帖撒羅尼迦主顧，因爲其拉一心情願接受道理，日日考究聖書，果然有介事幹弗。¹² 箇拉內中有許多相信了。還有希臘貴重個女人等男嬪也弗少。

¹³ Keh-sing T'iah-sah-lo-nyi-kyüô Yiu-t'a ny ing teh-cü Pao-lo læ Pi-li-üô djün Jing-ming-go dao-li, ziu tseo-læ, keh-deo yi ts'ao-lön pah-sing. ¹⁴ Hyüong-di lih-k'eh eo Pao-lo hyiang hæ-k'eo ka ky'i: tsih-yiu Si-lah Di-mo-t'a dzing-gyiu deng læ keh-deo. ¹⁵ Be Pao-lo cü-kwu

ling gyi ih-dzih tao Yüô-tin: Pao-lo feng-fu gyi-lah eo Si-lah Di-mo-t'a soh-soh læ; gyi-lah ziu kyü-de.

¹³ 箇星帖撒羅尼迦猶太人得知保羅來庇哩亞傳神明個道理，就走來，箇頭又吵亂百姓。¹⁴ 兄弟立刻謳保羅向海口介去。只有西拉、提摩太仍舊庵來箇頭。¹⁵ 陪保羅主顧領其一直到雅典。保羅吩咐其拉謳西拉、提摩太速速來。其拉就歸了。

¹⁶ [1]PAO-LO læ Yüô-tin teng gyi kæn, k'en-kyin [2]mun zing-li tu z nyi-su-moh-tiao, sing-li ziu dziah-kyih-de. ¹⁷ Sô-yi læ jü-we-dông teng Yiu-t'a nyieng teng gyin-sing cü-kwu dô-kô bin-leng; wa-yiu me-nyih læ z-min-zông teng sô p'ong-djôh-go cü-kwu yia z-ka.

¹⁶ 保羅來雅典等其間^[1]，看見滿城裏都是泥塑木雕^[2]，心裏就着急了。¹⁷ 所以來聚會堂等猶太人等虔心主顧大家辯論。還有每日來市面上等所碰着個主顧也是介。

[1] Y. 'E. 54. 耶（耶穌）後（頭）54（年）。（原註）

[2] 'Ôh wô, 'eh-zing-li tu cün-meng kong-vong nyi-su-moh-tiao. 或話，合城裏都專門供奉泥塑木雕。（原註）

¹⁸ Yiu kyi-go Yi-pe-kwu-lo teng Z-to-üô-go doh-shü-nying pæn-poh gyi. Yiu-teh-go wô, “Keh ^[1]to-kông-to-wô cü-kwu iao-siang kông soh-go?” Yiu-teh-go wô, “Gyi ôh-ziang z djün nga-koh bu-sah go:” ing-we Pao-lo djün Yiæ-su teng tsæ-weh-go dao-li peh gyi-lah. ¹⁹ Cong-

nying ziu pô gyi ling tao [2]Üô-liah-pô-kwu, z-ka wô, “Ng sô kông-go sing-sin dao-li ah-lah k'o-yi hyiao-teh feh? ²⁰ Ing-we ng yiu kyi-yiang hyi-gyi z-ken tseo-tsing ah-lah ng-to: sô-yi ah-lah iao hyiao-teh tao-ti z dza-go i-s.” ²¹ (Keh-sing cong Yüô-tin nyung teng deng læ keh-deo c'ih-meng-nying feh kwun bih-yiang z-ken, tæn hwun-hyi ky'i kông-kông t'ing-t'ing sing-sin 'ong-dzing.)

¹⁸ 有幾個以彼古羅等士多亞個讀書人扳駁其。有得個話：「箇多講多話主顧^[1]要想講啥個？」有得個話：「其惡像是傳外國菩薩個。」因爲保羅傳耶穌等再活個道理撥其拉。¹⁹ 衆人就把其領到亞略巴古^[2]，是介話：「爾所講個新鮮道理阿拉可以曉得弗？²⁰ 因爲爾有幾樣稀奇事幹走進阿拉耳朵。所以阿拉要曉得到底是咋個意思。」²¹ (箇星衆雅典人等庵來箇頭出門人弗管別樣事幹，單歡喜去講講聽聽新鮮行情。)

[1] 'Ôh wô, 'ô-tsôh p'e-ts. 或話，下作坯子。（原註）

[2] Ziu-z, Üô-liah sæn. 就是，亞略山。（原註）

²² Pao-lo lih læ Üô-liah-pô-kwu cong-nyiang, z-ka wô, “Cong-we Yüô-tin nyung, ngô k'en ng-lah yiang-yiang z-ken z ting kying-djong bu-sah go. ²³ Ing-we ngô dzæ-s tseo-ko, k'en-k'en ng-lah ^[1]sô pa-go bu-sah, p'ong-djôh ih-go tsi-dæn yiu z sia-tih, wô, ‘VI SIH-TS JING.’ Næn-kæn ng-lah feh hyiao-teh-go wa we kong-vong Gyi, keh-we Jing-

ming, ngô ziu djün peh ng-lah *hyiao-teh*.²⁴ Keh-we zao yü-dziu teng gyi li-deo væn-veh go Jing-ming, Gyi kyi-jün z t'in-di-go Cü-tsæ, ziu feh deng læ *nying-go* siu sô ky'i-go miao-yü-li;²⁵ yia feh-z *nying-go* siu neng-keo kong-ing Gyi, ôh-*zhang* yiu soh-go ky'üih-siao-dziang-tön; z Gyi-zi s weh-ming, seng-ky'i, teng væn-pah tong-si, peh long-tsong *nying*.²⁶ Gyi dzong ih-go keng-mah zao-c'ih væn-koh-go *nying* hao deng læ kôh-tao-c'ü di min-teng; ping-ts'ia pô yü-sin 'æn-ding-go z-'eo, teng gyi-lah sô deng-go ts-ka, tu cü-dziu-hao:²⁷ iao gyi-lah zing-zing keh-we Cü, 'ôh-tsia moh-læ-moh-ky'i we zing-djôh Gyi; jün-r Gyi *jih-dzæ* z li ah-lah kôh-nying feh yün.²⁸ Ing-we ah-lah yiu weh-ming, we 'ang-dong, læ-tong tso-nying, tu z k'ao-djôh Gyi; *zhang* ng-lah zi tso s cü-kwu yiu-sing wô, 'Ah-lah tu z Gyi sang-go.'²⁹ Kyi-jün z Jing-ming sang-go, ah-lah ziu feh tông-kæ ts'eng Jing-ming-go t'i-tsih z *zhang* kying-ts, *nying-ts*, zah-deo, be *nying-go* siu-dön teng ling-ky'iao sô tiao-k'eh-go.³⁰ *Yi-zin* feh ming-bah-go z-shü Jing-ming z ngæn-k'æ-ngæn-pi; dæn-z yin-dzæ feng-fu kôh-tao-kôh-c'ü væn-pah *nying* tu iao we-sing-cün-i:³¹ ing-we Gyi yi-kying 'æn ih-go nyih-ts, iao t'ôh Gyi sô ding-kwe-go Nying, tsiao tsing-dzih p'un-tön shü-kæn-zöng; keh-lah peh Gyi si-ts tsæ weh-cün-læ, s-teh cong-nying hao siang-sing."

²² 保羅立來亞略巴古中央，是介話：「衆位雅典人，我看爾拉樣樣事幹是頂敬重菩薩個。²³ 因爲我纔始走過，看看爾拉所拜個菩薩^[1]，碰着一個祭壇有字寫的，話：『未識之神。』難間爾拉弗曉得個還會供奉其，箇位神明，我就傳撥爾拉曉得。²⁴ 箇位造宇宙等其裏頭萬物個神明，其既然是天地個主宰，就弗庵來人個手所起個廟宇裏。²⁵ 也弗是人個手能夠供應其，惡像有啥個缺少長短。是其自賜活命，生氣，等凡百東西，撥攏總人。²⁶ 其從一個根脈造出萬國個人好庵來各到處地面頂。並且把預先限定個時候，等其拉所庵個址界，都鑄就好。²⁷ 要其拉尋尋箇位主，或者摸來摸去會尋着其。然而其實在是離阿拉各人弗遠。²⁸ 因爲阿拉有活命，會行動，來東做人，都是靠着其。像爾拉自做詩主顧有星話：『阿拉都是其生個。』²⁹ 既然是神明生個，阿拉就弗當該忖神明個體質是像金子，銀子，石頭，被人個手段等靈巧所雕刻個。³⁰ 以前弗明白個時世神明是眼開眼閉。但是現在吩咐各到各處凡百人都要回心轉意。³¹ 因爲其已經限一個日子，要託其所定規個人，照正直判斷世間上。箇拉撥其死仔再活轉來，使得衆人好相信。」

[1] 'Oh wô, pa bu-sah go z-ken. 或話，拜菩薩個事幹。（原註）

³² *Keh-sing nyung t'ing-meng si-ts tsæ weh-cün-læ-go shih-wô, yiü-sing c'ü-siao; yiü-sing wô, "Ah-lah tsæ t'ing ng kōng keh-go z-ken."* ³³ *Pao-lo ziu-z-ka dzong gyi-lah cong-nyiang ka ky'i-de.* ³⁴ *Yiu*

kyi-go keng-djôh gyi, siang-sing-de: nen-cong yiu Üô-liah-pô-kwu
nying Tiu-nyi-siu, teng ih-go nyü-nying ming-z kyiao-leh Da-mô-li,
wa-yiu kyi-go nying teng gyi dong-de.

³² 箇星人聽聞死仔再活轉來個說話，有星取笑。有星話：「阿拉再聽爾講箇個事幹。」³³ 保羅就是介從其拉中央介去了。³⁴ 有幾個跟着其，相信了。內中有亞略巴古人丟尼修，等一個女人名字叫勒大馬哩，還有幾個人等其同隊。

Sd. XVIII.

KEH-SING z-ken 'eo-deo Pao-lo li-k'æ Yüô-tin, tseo tao Ko-ling-to. ² P'ong-djôh ih-go Yiu-t'a nying, ming-z kyiao-leh Üô-kyü-lah, z sang læ Peng-tu go; gyi teng lao-nyüing Pah-kyi-lah kông-kông dzong Yi-da-li ka læ, ing-we Keh-lao-tiu c'ih 'ao-ling eo long-tsong Yiu-t'a nying li-k'æ Lo-mô *kying-dzing*; Pao-lo tao gyi-lah u-sen læ. ³ Ing-we z tso-yiang siu-nyi, sô-yi deng læ gyi-lah oh-li tso sang-weh: gyi-lah z tso tsiang-bong we nyih go. ⁴ Pao-lo me-vong en-sih-nyih læ jü-we-dông-li kông dao-li, ky'ün-ky'ün Yiu-t'a teng Hyi-lah nying.

箇星事幹後頭保羅離開雅典，走到哥林多。² 碰着一個猶太人，名字叫勒亞居拉，是生來本都個。其等老嬤百基拉剛剛從以大

利介來。因為革老丟出號令謳攏總猶太人離開羅馬京城。保羅到其拉烏碎來。³ 因爲是做樣手藝，所以庵來其拉屋裏做生活。其拉是做帳篷爲業個。⁴ 保羅每逢安息日來聚會堂裏講道理，勸勸猶太等希臘人。

⁵ Teng-tao Si-lah Di-mo-t'a dzong Mô-gyi-teng ka læ, Pao-lo sing-li dziah-kyih, teng Yiu-t'a ny ing tso te-tsing Yiæ-su z Kyi-toh. ⁶ Yiu-t'a ny ing yi pæn-poh yi kōng sih-doh-go shih-wô, Pao-lo ziu t'eo-t'eo i-zōng, teng gyi-lah wô, “Ng-lah hyüih kwe peh ng-zi-go deo-zōng; ngô z ken-zing-go: dzong-kying-yi-'eo ngô tao bih-koh-nying u-sen ky'i-de.” ⁷ Ziu li-k'æ keh-deo, tseo-tsing ih-veng ny ing-kô, ming-z kyiao-leh Yiu-z-tu, z kying-djong Jing-ming go cü-kwu: gyi-go oh-lô teng jü-we-dōng t'ih-kah-pih. ⁸ Kwun jü-we-dōng go Keh-li-z-pu zi teng 'o-kô tu siang-sing Cü: Ko-ling-to ny ing t'ing-meng keh-go dao-li siang-sing ziu si-li go, yia yiu hyü-to.

⁵ 等到西拉、提摩太從馬其頓介來，保羅心裏着急，等猶太人做對證耶穌是基督。⁶ 猶太人又扳駁又講亵瀆個說話，保羅就敲敲衣裳，等其拉話：「爾拉血歸撥爾自個頭上。我是乾淨個。從今以後我到別國人烏碎去了。」⁷ 就離開箇頭，走進一份人家，名字叫勒猶士都，是敬重神明個主顧。其個屋落等聚會堂鐵隔壁。⁸ 管聚

會堂個革哩土布自等和家都相信主。哥林多人聽聞箇個道理相信受洗禮個，也有許多。

⁹ Yia-tao Pao-lo k'en-kyin hyin-ling, Cü teng gyi wô, “Hao-vong p'ô; ng yüong kông, ih-ngæn m-nao hyih-k'eo: ¹⁰ Ngô teng ng dô-kô læ-tong, m-nying we 'ô-siu 'æ ng; keh-go zing-li Ngô yiu hyü-to pah-sing læ-tong.” ¹¹ Gyi ziu deng-lôh *keh-deo* ih-nyin ling loh-ko yüih, læ gyi-lah cong-nyiang kông Jing-ming-go dao-li.

⁹ 夜到保羅看見顯靈，主等其話：「好留怕。爾用講，一眼喫得好歇口。¹⁰ 我等爾大家來東，喫人會下手害爾。箇個城裏我有許多百姓來東。」¹¹ 其就庵落箇頭一年零六個月，來其拉中央講神明個道理。

^{12 [1]}Kyüô-liu tso Üô-kæ-üô tsong-toh z-'eo, Yiu-t'a ny ing tsæn-zi ky'i kong-kyih Pao-lo, ĩa gyi tao fah-dông-zông, wô, ¹³ “Keh-go ny ing ky'ün cong-nying feh tsiao lih-fah pa Jing-ming.” ¹⁴ Pao-lo tang-tsiang k'æ k'eo, Kyüô-liu ziu teng Yiu-t'a ny ing wô, “Ziah-z yiu feh kong-dao, kæn-tiao-go en-gyin, ngô meng-veng kæ næ-sing *t'ing* ng-lah Yiu-t'a ny ing. ¹⁵ Ziah kông-tao bin-leng dao-li, ming-z, teng ng-lah-go lih-fah, ng-lah zi ky'i li-c'ü; ngô z feh iao p'un-tön keh-sing z-ken go.” ¹⁶ Ziu ken gyi-lah c'ih fah-dông-zông. ¹⁷ Cong Hyi-lah ny ing cô kwun jü-we-

dōng go Sô-di-nyi, læ fah-dōng-zin tang gyi. Keh-sing z-ken Kyüô-liu ih-ngæn feh kwun-tsiang.

¹² 迦流做亞該亞總督時候^[1]，猶太人斬齊去攻擊保羅，拉其到法堂上，話：¹³ 「箇個人勸衆人弗照律法拜神明。」¹⁴ 保羅打賬開口，迦流就等猶太人話：「若是有弗公道，奸刁個案件，我門份該耐心聽爾拉猶太人。¹⁵ 若講到辯論道理，名字，等爾拉個律法，爾拉自去理取。我是弗要判斷箇星事幹個。」¹⁶ 就趕其拉出法堂上。
¹⁷ 衆希臘人揸管聚會堂個所提尼，來法堂前打其。箇星事幹迦流一眼弗管賬。

[1] Y. 'E. 55. 耶（耶穌）後（頭）55（年）。（原註）

¹⁸ PAO-LO yi deng-zōng hao-kyi nyih, ziu bih-k'æ keh-sing hyüong-di, k'æ jün s tao Jü-li-üô: Pah-kyi-lah teng Üô-kyü-lah dong-de ky'i: læ Kyin-keh-li tsin deo-fah, ing-we yiu nyün-sing hyü-ko-de.¹⁹ Tao-leh Yi-feh-sô, Pao-lo peh keh liang-go nying deng læ keh-deo: gyi-zi tseo-tsing jü-we-dōng, kōng dao-li peh Yiu-t'a nying t'ing.²⁰ Gyi-lah ts'ing gyi dô-kô to deng-deng, gyi feh k'eng;²¹ ziu bih-k'æ gyi-lah, wô, “Ngô tsong iao tao Yiæ-lu-sah-leng ky'i siu keh kw'a-tao-go tsih-k'eng: Jing-ming ziah-z k'eng-go, ngô we cün-læ tsæ k'en ng-lah.” Ziu dzong Yi-feh-sô k'æ jün,²² [1]tao-leh Kæ-sah-li-üô ziu zōng Yiæ-lu-sah-leng ky'i mông-mông kyiao-we; 'eo-deo tseo-lôh tao En-di-ah ky'i.

¹⁸ 保羅又庵上好幾日，就別開箇星兄弟，開船駛到敘利亞。百基拉等亞居拉同隊去。來堅革哩剪頭髮，因為有願心許過了。¹⁹ 到了以弗所，保羅撥箇兩個人庵來箇頭。其自走進聚會堂，講道理撥猶太人聽。²⁰ 其拉請其大家多庵庵，其弗肯。²¹ 就別開其拉，話：「我總要到耶路撒冷去守箇快到個節肯。神明若是肯個，我會轉來再看爾拉。」就從以弗所開船，²² 到了該撒利亞就上耶路撒冷去望望教會^[1]。後頭走落到安提阿去。

[1] Y. 'E. 56. 耶（穌）後（頭）56（年）。（原註）

²³ *Læ keh-deo deng-zōng kyi-z, yi dong-sing, a-ts'-jü tseo-ko Kyüô-lah-t'a teng Feh-li-kyüô di-fông, kyin-kwu cong meng-du-go sing.*

²³ 來箇頭庵上幾時，又動身，挨次序走過加拉太等弗呂家地方，堅固衆門徒個心。

²⁴ *Yiu ih-go Yiu-t'a ny ing ming-z kyiao-leh Üô-po-lo, z sang læ Üô-lih-sæn-t'a go, gyi ny ing yiu k'eo-dzæ, Sing-shü yi t'ong-t'eo, tao Yi-feh-sô læ.* ²⁵ *Keh-go ny ing yi-kying 'ôh-jih Cü-go dao-li; ing-we yiu nyih-sing, keh-lah ts-si kông Cü-go z-ken kao-hyüing ny ing-kô: z tsih hyiao-teh Iah-'en-go si-li.* ²⁶ *Gyi ziu læ jü-we-dông-li fông-tæn ky'i kông. Üô-kyü-lah teng Pah-kyi-lah t'ing-meng-ts, ziu liu gyi kyü-ky'i, gyi-lah ka-shih Jing-ming-go dao-li peh gyi t'ing yü-kô ts-si.* ²⁷ *'Eo-*

deo, Üô-po-lo sing-siang iao tao Üô-kæ-üô ky'i, cong hyüong-di yia ky'ün gyi ky'i, sia sing eo keh-deo meng-du tsih-ziu gyi. Kyi-jün tseo-tao, gyi do-nyiang pông-dzu keh-sing k'ao-djôh eng-we siang-sing-go nyiing.²⁸ Ing-we gyi læ cong-nying-go min-zin hyüih-sing poh-tao keh-sing Yiu-t'a nyiing, yüong Sing-shü piao-ming Yiæ-su z Kyi-toh.

²⁴ 有一個猶太人名字叫勒亞波羅，是生來亞力山太個，其人有口才，聖書又通透，到以弗所來。²⁵ 箇個人已經學習主個道理。因爲有熱心，箇拉仔細講主個事幹教訓人家。是只曉得約翰個洗禮。²⁶ 其就來聚會堂裏放膽去講。亞居拉等百基拉聽聞仔，就留其歸去，其拉解說神明個道理撥其聽愈加仔細。²⁷ 後頭，亞波羅心想要到亞該亞去，衆兄弟也勸其去，寫信謳箇頭門徒接受其。既然走到，其大樣幫助箇星靠着恩惠相信個人。²⁸ 因爲其來衆人個面前血心駁倒箇星猶太人，用聖書表明耶穌是基督。

Sd. XIX.

ÜÔ-PO-LO læ Ko-ling-to z-'eo, Pao-lo yi-kying dzong zông-lu ka tseo-ko, tao Yi-feh-sô læ. P'ong-djôh kyi-go meng-du,² ziu meng gyi-lah wô, “Ng-lah siang-sing z-'eo ziu-leh Sing-Ling feh?” Gyi-lah teng gyi wô, “Sing-Ling yiu s-lôh-læ m̄-teh, ah-lah feh-zing t'ing-meng-ko.”

³ Pao-lo teng gyi-lah wô, “Ka-ni, ng-lah ziu soh-go si-li?” Gyi-lah wô, “Iah-‘en-go si-li.” Pao-lo ziu wô, “Iah-‘en z ‘ang we-sing-cün-i-go si-li, eo pah-sing siang-sing ‘eo-jü gyi-zi læ-go Cü-kwu, ziu-z Kyi-toh Yiæ-su.” ⁵ Gyi-lah t’ing-meng-ts ziu vong Cü Yiæ-su-go ming-deo ziu si-li.

⁶ Pao-lo siu en-en, Sing-Ling ziu ling-djôh gyi-lah; gyi-lah *tōng*-z we kông kôh-c’ü t’u-wô, teng mi-læ z-ken. ⁷ Long-tsong da-iah yiu jih-nyi-go nyding.

亞波羅來哥林多時候，保羅已經從上路介走過，到以弗所來。碰着幾個門徒，²就問其拉話：「爾拉相信時候受了聖靈弗？」其拉等其話：「聖靈有賜落來喫得，阿拉弗會聽聞過。」³保羅等其拉話：「介呢，爾拉受啥個洗禮？」其拉話：「約翰個洗禮。」保羅就話：「約翰是行回心轉意個洗禮，謳百姓相信後如其自來個主顧，就是基督耶穌。」⁵其拉聽聞仔就奉主耶穌個名頭受洗禮。⁶保羅手按按，聖靈就臨着其拉。其拉當時會講各處土話，等未來事幹。⁷攏總大約有十二個人。

⁸ Pao-lo tseo-tsing jü-we-dông fông-tæn læ-tih kông; yiu sæn-ko yüih kong-fu nyi-leng Jing-koh-go z-ken, ky’ün-ky’ün nyding-kô. ⁹
[1]Yiu kyi-go nyding sing-dziang zah-ngang feh siang-sing, læ congnying min-zin pông-hwe keh-go dao-li; Pao-lo ziu li-k’æ gyi-lah, yia eo-c’ih meng-du, zi nyih-nyih læ ih-go T’e-lah-nu-go shü-vông-li bin-

leng dao-li.¹⁰ Keh-cong-ka yiu liang nyin; s-teh long-tsong deng læ
Üô-si-üô go cü-kwu, feh-leng Yiu-t'a Hyi-lah nying, tu t'ing-meng Cü
Yiæ-su-go dao-li.

⁸ 保羅走進聚會堂放膽來的講。有三個月工夫議論神國個事
幹，勸勸人家。⁹ 有幾個人心腸石硬弗相信^[1]，來衆人面前謗毀箇
個道理。保羅就離開其拉，也謳出門徒，自日日來一個推喇奴個書
房裏辯論道理。¹⁰ 箇種介有兩年。使得攏總庵來亞西亞個主顧，弗
論猶太、希臘人，都聽聞耶穌個道理。

[1] Y. 'E. 57. 耶（耶穌）後（頭）57（年）。（原註）

¹¹ Jing-ming t'ôh Pao-lo-go siu tso-c'ih kah-nga-go gyi-z:¹² zing-
ts-ü pô siu-kying, 'ôh-tsia yü-gyüing, dzong Pao-lo-go sing-zông do tao
bing-nying-go u-sen, gyi-go bing ziu t'eh-diao-de, ôh-kyü ziu tseo-c'ih-
de.

¹¹ 神明託保羅個手做出格外個奇事。¹² 甚至於把手巾，或者圍
裙，從保羅個身上馱到病人個烏碎，其個病就脫掉了，惡鬼就走出
了。

¹³ [1] Keh-sing tseo-kông-wu ken kyü we nyih go Yiu-t'a nying,
yiu kyi-go læ keh-sing ôh-kyü vu-tih-go cü-kwu sing-zông eo Cü Yiæ-
su-go ming-deo, wô, “Ah-lah t'ôh Pao-lo sô djün-go Yiæ-su, feng-fu ng
tseo-c'ih-ky'i.”¹⁴ Yiu ih-go Yiu-t'a tsi-s-deo Z-kyi-wô yiu ts'ih-go ng-ts

z-ka tso-fah.¹⁵ Ôh-kyü we-teh, z-ka wô, “Yiæ-su ngô hyiao-teh-go, Pao-lo ngô yia ny ing-teh-go; dæn-z ng-lah z soh-go ny ing?”¹⁶ Ôh-kyü vu-tih-go ny ing ziu t'iao-ko-ky'i, tang-ba gyi, cü-voh gyi; s-teh gyi-lah c'ih-poh ziu-sông dao-c'ih keh-go oh-lô.

¹³ 箇星走江湖趕鬼爲業個猶太人^[1]，有幾個來箇星惡鬼附的個主顧身上謳主耶穌個名頭，話：「阿拉託保羅所傳個耶穌，吩咐爾走出去。」¹⁴ 有一個猶太祭司頭士基華有七個兒子是介做法。¹⁵ 惡鬼回答，是介話：「耶穌我曉得個，保羅我也認得個。但是爾拉是啥個人？」¹⁶ 惡鬼附的個人就跳過去，打敗其，制服其。使得其拉出膊受傷逃出箇個屋落。

[1] Y. 'E. 58. 耶（穌）後（頭）58（年）。（原註）

¹⁷ Deng læ Yi-feh-sô go Yiu-t'a Hyi-lah ny ing tu teh-cü keh-ky'i z-ken; ziu long-tsang p'ô-gyü; Cü Yiæ-su-go ming-deo ziu teh-djôh ts'ing-tsæn.¹⁸ Siang-sing-go ny ing yiu hyü-to tseo-læ, pô zi sô tso-go z-ken ming-tông-tông tsiao-jing, dziang-si wô-c'ih-læ.¹⁹ Ping-ts'ia keh-sing 'ang zia-fah go cü-kwu yiu hyü-to do-long gyi-go shü, læ cong-nying min-zin me-diao: gyi-lah kwu-kwu gyi kô-din, tsoh-dzih ng-ts'in-liang ny ing-ts.²⁰ Z-ka Cü-go dao-li yiu do neng-ken, yi 'ang-k'æ, yi teh-sing.

¹⁷ 庵來以弗所個猶太、希臘人都得知箇起事幹。就攏總怕懼。
主耶穌個名頭就得着稱讚。¹⁸ 相信個人有許多走來，把自所做個事
幹明當當招認，詳細話出來。¹⁹ 並且箇星行邪法個主顧有許多馱攏
其個書，來衆人面前焜掉。其拉估估其價鈿，足值五千兩銀子。²⁰
是介主個道理有大能幹，又行開，又得勝。

²¹ [1] KEH-SING z-ken tso-hao-de, Pao-lo sing-li ding-kyin tseo-ko
Mô-gyi-teng, Üô-kæ-üô, tao Yiæ-lu-sah-leng ky'i, z-ka wô, “Tao-leh
keh-deo ts-'eo, ngô pih iao ky'i kyin Lo-mô di-fông.” ²² Ziu ts'a gyi
liang pông-siu Di-mo-t'a teng Yi-lah-tu tao Mô-gyi-teng ky'i; gyi-zi wa
dzæn-deng læ Üô-si-üô.

²¹ 箇星事幹做好了^[1]，保羅心裏定見走過馬其頓、亞該亞，到
耶路撒冷去，是介話：「到了箇頭之後，我必要去見羅馬地方。」
²² 就差其兩幫手提摩太等以拉都到馬其頓去。其自還暫庵來亞西亞。

[1] Y. 'E. 59. 耶（穌）後（頭）59（年）。（原註）

²³ Keh-go z-'eo, we-leh keh-go dao-li nao-nyih fi-væn. ²⁴ Yiu ih-
go ny ing-s-vu ming-z kyiao-leh Ti-mi-tiu, z tso Üô-ti-mi-go ny ing-ts
jing-dông go, s-teh keh-sing ho-kyi dong-din dzæn-leh feh siao. ²⁵ Gyi
eo-long keh-sing ny ing teng tso keh-sing-ka 'ong-tông go s-vu, wô,
“Beng-yiu, ng-lah hyiao-teh ah-lah z k'ao keh-go 'ong-tông teh-li. ²⁶

Næn-kæn ng-lah k'en-kyin t'ing-meng keh-go Pao-lo, fi-dæn læ Yi-feh-sô, ts'ô-feh-to t'ong Üô-si-üô kyün-sing ta-diao hyü-to ny ing, wô ny ing-go siu sô tso-go sön-feh-teh jing-ming.²⁷ Z-ka ni, feh tæn-tsih ah-lah keh-go z-nyih k'ong-p'ô peh ny ing-kô k'en-ky'ing, ziu-z keh-we do-do nyü bu-sah Üô-ti-mi-go miao-yü yia k'ong-p'ô hwô-we-u-yiu, ping-ts'ia t'ong Üô-si-üô teng pin-t'in-'ô sô kong-vong Üô-ti-mi-go ū-nyin yia iao mih-diao."

²³ 箇個時候，爲了箇個道理鬧熱非凡。²⁴ 有一個銀師父名字叫勒底米丟，是做亞底米個銀子神堂個，使得箇星夥計銅鈿賺了弗少。²⁵ 其謳攏箇星人等做箇星介行當個師父，話：「朋友，爾拉曉得阿拉是靠箇個行當得利。²⁶ 難間爾拉看見聽聞箇個保羅，非但來以弗所，差弗多統亞西亞勸醒帶掉許多人，話人個手所做個算弗得神明。²⁷ 是介呢，弗單只阿拉箇個事業恐怕撥人家看輕，就是箇位大大女菩薩亞底米個廟宇也恐怕化爲烏有，並且統亞西亞等遍天下所供奉亞底米個威嚴也要滅掉。」

²⁸ Gyi-lah t'ing-meng-ts do-nyiang ô-wông, ziu wæ-wæ-hyiang wô, "Yi-feh-sô ny ing-go Üô-ti-mi do-leh-kying!" ²⁹ 'En-zing-li tu nao-nao-nyih-nyih, k'ô-leh Mô-gyi-teng ny ing Kyüô-yiu teng Üô-li-dah-kwu, z teng Pao-lo dong-de c'ih-meng-go ny ing, ziu tsæn-zi üong-tsing hyi-veng-dziang-li. ³⁰ Pao-lo siang tseo-tsing pah-sing cong-nyiang

ky‘i; meng-du feh k‘eng peh gyi ky‘i. ³¹ Keh-sing Üô-si-üô tsong-pah yia yiu kyi-go, (z hwun-hyi Pao-lo go,) ts‘a ny ing læ ky‘ün gyi töن m-nao tseo-tsing hyi-veng-dziang-li ky‘i.

²⁸ 其拉聽聞仔大樣恆惶，就懷懷響話：「以弗所人個亞底米大勒緊！」²⁹ 咸城裏都鬧熱熱，柯勒馬其頓人加猶等亞里達古，是等保羅同隊出門個人，就斬齊擁進戲文場裏。³⁰ 保羅想走進百姓中央去。門徒弗肯撥其去。³¹ 箇星亞西亞宗伯也有幾個（是歡喜保羅個），差人來勸其斷嘸得好走進戲文場裏去。

³² Gyi-lah wu-long-hyiang-liang feng-feng-peh-ih: jü-long-tong-go ny ing lön-ts‘ön-ky‘i, yiu ih-do-pun wa feh hyiao-teh we-leh soh-go z-ken tseo-long-læ-go. ³³ Yiu-t‘a ny ing pô Üô-lih-sæn-da t‘e-c‘ih-læ, keh-dziao ny ing cong-nyiang yiu-sing peh gyi lih-tæn-ky‘i: Üô-lih-sæn-da siu yüih-yüih, iao-siang feng-p‘eo peh pah-sing t‘ing. ³⁴ Cong-ny ing hyiao-teh gyi z Yiu-t‘a ny ing, ziu ‘eh-k‘eo-zi-dong eo-ky‘i-læ, wô, “Yi-feh-sô ny ing-go Üô-ti-mi do-leh-kying!” keh-cong-ka da-iah yiu ih-go z-zing.

³² 其拉胡嚨響亮紛紛不一。聚攏東個人亂擗去，有一大半還弗曉得爲了啥個事幹走攏來個。³³ 猶太人把亞力山大推出來，箇潮人中央有星撥其立帶起。亞力山大手拥拥，要想分割撥百姓聽。³⁴ 衆

人曉得其是猶太人，就合口齊動謳起來，話：「以弗所人個亞底米大勒緊！」箇種介大約有一個時辰。

³⁵ Keh-tsao yün-kwun ky'ün-sih cong-nying, ziu wô, "Yi-feh-sô nyng, kông-tao keh-we do-do nyü bu-sah Üô-ti-mi, teng keh dzong t'in kông-lôh-læ-go *jing-ziang*, jü feh hyiao-teh Yi-feh-sô zing-li ^[1]tông miao-deo go? ³⁶ Keh-sing z-ken kyi-jün m-kao hao pæn-poh, sô-yi ng-lah kæ zing-tæn-lôh, m-nao lön-ts'ih-pah-tsao tso. ³⁷ Keh-sing nyng yi feh væn-djôh miao-yü, yi feh sih-doh ng-lah-go bu-sah, ng-lah kying-z-ka t'o-leh-læ. ³⁸ Ziah-z Ti-mi-tiu lin gyi s-vu keh-sing teng nyng-kô yiu soh-go en-gyin, ^[2]yia yiu kao-zông-go *nyih-ts*, yia yiu kwun-fu; liang-'ô hao ky'i tang kwun-s. ³⁹ Ng-lah ziah meng bih-ky'i z-ken, hao læ ^[3]'eh-li-go kong-we li-hyiang kyüih-tön gyi. ⁴⁰ Kông-tao kyih-mih-go *z-ken*, k'ong-p'ô iao kao ah-lah z fæn-lön; ing-we m-kao shih-wô hao feng-p'eo keh-go nao-z." ⁴¹ Kông-hao keh-sing shih-wô, gyi ziu fah-sæn cong-nying.

³⁵ 箇遭縣官勸息衆人，就話：「以弗所人，講到箇位大大女菩薩亞底米，等箇從天降落來個神像，誰弗曉得以弗所城裏當廟頭個 ^[1]？」³⁶ 箇星事幹既然嚙告好扳駁，所以爾拉該靜帶落，嚙得好亂七八糟做。³⁷ 箇星人又弗犯着廟宇，又弗褻瀆爾拉個菩薩，爾拉竟是介拖勒來。³⁸ 若是底米丟連其師父箇星等人家有啥個案件，也有告

狀個日子，也有官府。兩下好去打官司。³⁹ 爾拉若問別起事幹，好來合例個公會裏向決斷其。⁴⁰ 講到今末個事幹，恐怕要告阿拉是反亂。因爲嚟告說話好分割箇個鬧事。」⁴¹ 講好箇星說話，其就發散衆人。

[1] 'Ôh wô, z kong-vong gyi go. 或話，是供奉其個。（原註）

[2] *Yiu-teh fæn, kyih-mih ziu-z zo-dông-go nyih-ts.* 有得翻，今末就是坐堂個日子。（原註）

[3] 'Ôh wô, ze-djông go. 或話，隨常個。（原註）

Sd. XX.

KEH-GO ts'ao-lön yi-kying en-zing-de, Pao-lo eo-long meng-du,
feng-bih ih-fæn, ziu dong-sing tao Mô-gyi-teng ky'i.

箇個吵亂已經安靜了，保羅謳攏門徒，分別一番，就動身到馬其頓去。

² [1] Kying-ko keh-sing di-fông, pô hyü-to shih-wô ky'ün-ky'ün
gyi-lah, ziu tao Hyi-lah. ³ Keh-deo deng-zông sœn-ko yüih, gyi k'eo-
k'eo iao k'æ jün tao Jü-li-üô ky'i, Yiu-t'a nyi shih kyi-meo iao 'æ gyi;
ziu kyüih-i tang Mô-gyi-teng ka tseo-cün-læ. ⁴ Keng-leh gyi tao Üô-si-

üô ky'i-go cü-kwu, yiu Pi-li-üô-go Sô-pô-teh; T'iah-sah-lo-nyi-kyüô-go
Üô-li-dah-kwu teng Si-kong-tu; Deh-pi-go Kyüô-yiu, wa-yiu Di-mo-t'a;
Üô-si-üô-go T'e-kyi-kwu teng Deh-lo-fi-mo.⁵ Keh-pæn nyih sin ky'i,
læ Deh-lo-üô teng ah-lah kæn.⁶ Vu-kao-tsih keh-sing nyih-ts-go 'eo-
deo, ah-lah dzong Fi-lih-pi k'æ jün; ng nyih kong-fu tao Deh-lo-üô,
teng gyi-lah we-djôh; keh-deo deng-zông ts'ih nyih.

² 經過箇星地方^[1]，把許多說話勸勸其拉，就到希臘。³ 箇頭庵上三個月，其扣扣要開船到敘利亞去，猶太人設計謀要害其。就決意打馬其頓介走轉來。⁴ 跟勒其到亞西亞去個主顧，有庇哩亞個所巴德。帖撒羅尼迦個亞里達古、等西公都。特庇個加猶、還有提摩太。亞西亞個推基古、等特羅非摩。⁵ 箇班人先去，來特羅亞等阿拉間。⁶ 無酵節箇星日子個後頭，阿拉從腓立比開船。五日工夫到特羅亞，等其拉會着。箇頭庵上七日。

[1] Y. 'E. 60. 耶（鯀）後（頭）60（年）。（原註）

⁷ Ts'ih-nyih-go deo-nyih, meng-du jü-long-læ iao p'ah ping, Pao-lo tang-tsiang di-nyi nyih dong-sing ky'i, sô-yi teng gyi-lah kông dao-li; kông-leh dziang-p'in tao pun-yia-ko. ⁸ Læ gyi-lah jü-long-kæn-go leo-teng yiu hyü-to teng-liang. ⁹ Yiu ih-go 'eo-sang, ming-z kyiao-leh Yiu-t'e-kwu, zo læ k'æn-deo, do-nyiang tang k'eh-c'ong: Pao-lo kông-leh dziang-kyiu, gyi sah-kao kw'eng-joh, ziu dzong sæn-zeng-leo tih-

lôh-læ; tông-ky'i yi-kying si-de.¹⁰ Pao-lo tseo-lôh-læ, p'oh-tao gyi sing-zōng, o-leh gyi, z-ka wô, “Ng-lah hao-vong ky'ih-hoh; gyi sing-ming yiu-go.”¹¹ Ziu tseo-zōng-ky'i, p'ah-leh ping, yi ky'üoh ih-ts'æn væn, teng gyi-lah dô-kô kông-leh dziang-kyiu, dzih-tao t'in-liang; z-ka dong-sing ky'i-de.¹² Keh-go 'eo-sang yi-kying weh-tong-de, gyi-lah ling gyi læ, *sing-li* do-nyiang en-ƿe-de.

⁷ 七日個頭日，門徒聚攏來要脈餅。保羅打賬第二日動身去，所以等其拉講道理。講勒長篇到半夜過。⁸ 來其拉聚攏間個樓頂有許多燈亮。⁹ 有一個後生，名字叫勒猶推古，坐來檻頭，大樣打瞌睍。保羅講勒長久，其煞覺睱熟，就從三層樓跌落來。擋起已經死了。¹⁰ 保羅走落來，撲倒其身上，撲勒其，是介話：「爾拉好留喫惱。其性命有個。」¹¹ 就走上去，脈勒餅，又喫一餐飯，等其拉大家講勒長久，直到天亮。是介動身去了。¹² 箇個後生已經活東了。其拉領其來，心裏大樣安慰了。

¹³ Ah-lah ziu lôh jün ky'i, k'æ tao Üô-shoh, iao læ keh-deo tsih Pao-lo lôh jün: ing-we gyi z-ka ding-kyin, zi iao bu-'ang-leh ky'i.¹⁴ Læ Üô-shoh we-djôh *Pao-lo*, ziu tsih gyi lôh jün, s tao Mi-t'e-li-nyi.¹⁵ Dzong keh-deo k'æ jün, di-nyi nyih s tao Kyi-ah-go te-min; di-sæn nyih s-tsing Sah-mo: 'eo-deo boh læ To-kyi-lin, di-s nyih tao Mi-li-tu.

¹⁶ Pao-lo ding-kyin s-ko Yi-feh-sô, sæn-leh Üô-si-üô to tæn-kôh kong-

fu: ziah-z hao-s-teh-go, gyi pô-feh-neng-keo læ wu-shing-tsih keh nyih hao tao Yiæ-lu-sah-leng.

¹³ 阿拉就落船去，開到亞朔，要來箇頭接保羅落船。因爲其是介定見，自要步行勒去。¹⁴ 來亞朔會着保羅，就接其落船，駛到米推利尼。¹⁵ 從箇頭開船，第二日駛到基阿個對面。第三日駛進撒摩。後頭泊來多基臉。第四日到米利都。¹⁶ 保羅定見駛過以弗所，省勒亞西亞多耽擱工夫。若是好使得個，其巴弗能夠來五旬節箇日好到耶路撒冷。

¹⁷ PAO-LO dzong Mi-li-tu ts'a ny ing tao Yi-feh-sô ky'i siang-ts'ing kyiao-we-li keh-sing tsiang-lao. ¹⁸ Læ-de, Pao-lo teng gyi-lah wô:

¹⁷ 保羅從米利都差人到以弗所去想請教會裏箇星長老。¹⁸ 來了，保羅等其拉話：

“Ng-lah tu hyiao-teh dzong ngô tao Üô-si-üô go deo-ih-nyih yilæ, ngô djöng-djöng læ ng-lah cong-nyiang dza-go tso-nying; ¹⁹ voh-z Cü yiu ih-ts'ih-go ky'in-hyü, dziang c'ih ngæn-li, ping-ts'ia tsao-djöh Yiu-t'a ny ing meo-'æ ngô go næn-deo. ²⁰ Væn-pah kwæn-djöh ng-lah-go ih-c'ü ngô ih-ngæn m-neh ing-mun, z læ cong-nying min-zin teng oh-lô li-hyiang t'ong-cü ng-lah, kao-hyüing ng-lah; ²¹ hyüih-sing læ-tih ky'ün Yiu-t'a ny ing teng Hyi-lah ny ing, tu iao we-sing-cün-i kwe-voh Jing-ming, iao siang-sing ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh.

「爾拉都曉得從我到亞西亞個頭一日以來，我常常來爾拉中央咋個做人。¹⁹ 服侍主有一切個謙虛，長出眼淚，並且遭着猶太人謀害我個難頭。²⁰ 凡百關着爾拉個益處我一眼嚦得隱瞞，是來衆人面前等屋落裏向通知爾拉，教訓爾拉。²¹ 血心來的勸猶太人等希臘人，都要回心轉意歸服神明，要相信阿拉主耶穌基督。

²² “Næn-kæn ngô sing-li bo-djü-liao-go tao Yiæ-lu-sah-leng ky‘i, feh-tsiao læ keh-deo we p’ong-djôh soh-go z-ken; ²¹ tsih-yiu Sing-Ling læ kôh zing-li tso te-tsing, wô yiu ying-gyü ‘o-næn teng ngô kæn. ²⁴ Dæn-z keh-sing z-ken ngô ih-ngæn feh dziah læ i-li, yia m-neh feh-sô-teh zi-go sing-ming, z iao kao-kao-hying-hying tseo-wun ngô-go lu-dzing, ping-ts’ia tso-dzing Cü Yiæ-su sô kao-dæ ngô go tsih-veng, ky‘i te-tsing Jing-ming eng-we-go foh-ing.

²² 「難間我心裏縛住了個到耶路撒冷去，弗照來箇頭會碰着啥個事幹。²³ 只有聖靈來各城裏做對證，話有刑具禍難等我間。²⁴ 但是箇星事幹我一眼弗着來意裏，也嚦得弗捨得自個性命，是要高高興興走完我個路程，並且做成主耶穌所交代我個職份，去對證神明恩惠個福音。

²⁵ “Ngô su-djöng læ ng-lah cong-nyiang tseo-læ-tseo-ky‘i djün Jing-koh-go dao-li, næn-kæn ngô hyiao-teh ng-lah yi-‘eo tu feh we tsæ kyin ngô min de. ²⁶ Keh-lah kyih-mih ngô tso te-tsing peh *ng-lah*, ng-

lah cong-nying-go hyüih ngô z m-neh tsao-djôh;²⁷ ing-we Jing-ming-go ts-i ngô ih-ngæn m-neh ing-mun, z long-tsong djün peh ng-lah t'ing ko.²⁸ Keh-lah ng-lah zi yüong kwu-djôh zi, yia yüong kwu-djôh Sing-Ling shih-lih ng-lah tso kyin-toh go long-tsong keh ih-de yiang, ky'i tsiao-kwun Jing-ming-go kyiao-we, ziu-z Gyi yüong Zi-go hyüih sô ma-læ-go.²⁹ Ing-we ngô hyiao-teh ngô ky'i ts-'eo pih-ding yiu li-'æ-go za-lông tseo-tsing ng-lah cong-nyiang, ve feh-sô-teh keh-de yiang. Wa-yiu ng-lah zi li-deo yia pih-ding yiu nying c'ih-læ, kông hwa-zia-go dao-li, sing-siang ying-yiu meng-du keng-djôh gyi.³¹ Sô-yi ng-lah yüong kying-sing, yüong kyi-teh ngô sæn nyin kong-fu nyih-yia feh hyih 'en-leh ngæn-li ky'ün *ng-lah* kôh-nying.

²⁵ 「我素常來爾拉中央走來走去傳神國個道理。難間我曉得爾拉以後都弗會再見我面了。²⁶ 箇拉今末我做對證撥爾拉，爾拉衆人個血我是嘸得遭着。²⁷ 因爲神明個旨意我一眼嘸得隱瞞，是攏總傳撥爾拉聽過。²⁸ 箇拉爾拉自用顧着自，也用顧着聖靈設立爾拉做監督個攏總箇一隊羊，去照管神明個教會，就是其用自個血所買來個。²⁹ 因爲我曉得我去之後必定有厲害個豺狼走進爾拉中央，躰弗捨得箇隊羊。還有爾拉自裏頭也必定有人出來，講歪斜個道理，心想引誘門徒跟着其。³¹ 所以爾拉用警醒，用記得我三年工夫日夜弗歇含勒眼淚勸爾拉各人。

³² “Hyüong-di, ngô næn-kæn tsiang ng-lah t'ôh læ Jing-ming-go siu-li, yi t'ôh læ Gyi eng-we-go dao-li; Gyi neng-keo dzing-dziu ng-lah-teh-ky'i, yi s-peh ng-lah ziu ts'aen-nyih læ long-tsong tseng-ky'i-liao cü-kwu-go li-hyiang. ³³ Ngô m-neh k'en-siang jü-go kying-ts, nyiing-ts, i-zông keh-sing: ³⁴ ng-lah tu hyiao-teh ngô keh-shông siu z kong-ing ngô-go yüong-dziang, yia kong-ing ngô dong-de cü-kwu. ³⁵ Ngô z yiang-yiang pa-c'ih peh ng-lah k'en, iao ng-lah kæ z-ka lao-loh, pông-dzu keh-sing no-ziah-go cü-kwu; yi iao ng-lah kyi-teh Cü Yiæ-su-go shih-wô, z-ka wô, ‘S eng, pi ziu eng, keng-kô yiu foh-ky'i.’”

³² 「兄弟，我難間將爾拉託來神明個手裏，又託來其恩惠個道理。其能夠成就爾拉德氣，又賜撥爾拉受產業來攏總尊起了主顧個裏向。³³ 我嚦得看相誰個金子、銀子、衣裳箇星。³⁴ 爾拉都曉得我箇雙手是供應我個用場，也供應我同隊主顧。³⁵ 我是樣樣擺出撥爾拉看，要爾拉該是介勞碌，幫助箇星懦弱個主顧。又要爾拉記得主耶穌個說話，是介話：『施恩，比受恩，更加有福氣。』」

³⁶ Kông-hao-ts, ziu gyü-lôh, teng cong-nying dô-kô tao-kao. ³⁷ Gyi-lah tu do-nyiang k'oh-ky'i-læ, o-leh Pao-lo-go deo-kying, hyüong-hyüong gyi cü: ³⁸ gyi-lah ting iu-meng, z we-leh gyi kông “yi-'eo feh we tsæ kyin ngô min” keh ih-kyü. Ziu song gyi lôh jün.

³⁶ 講好仔，就跪落，等衆人大家禱告。³⁷ 其拉都大樣哭起來，
撲勒保羅個頭頸，嗅嗅其嘴。³⁸ 其拉頂憂悶，是爲了其講「以後弗
會再見我面」箇一句。就送其落船。

Sd. XXI.

AH-LAH yi-kying bih-k'æ gyi-lah, ziu k'æ jün, pih-dzih s tao Ko-z; di-nyi nyih tao Lo-ti; dzong keh-deo tao P'ô-da-lah.² P'ong-djôh ih-tsah tao Fi-nyi-kyi ky'i-go jün, ziu lôh jün k'æ-c'ih-ky'i.³ K'en-kyin Kyü-pi-lu, tang gyi jing-siu-pin s-ko, hyiang Jü-li-üô ka ky'i, tao T'e-lo p'ao mao; ing-we jün læ keh-deo iao sia-zæ.⁴ Ah-lah ziu zing-djôh keh-deo-go meng-du, læ keh u-sen deng-zông ts'ih nyih: gyi-lah be Sing-Ling ken-dong eo Pao-lo m-nao zông Yiæ-lu-sah-leng ky'i.

阿拉已經別開其拉，就開船，筆直駛到哥士。第二日到羅底。
從箇頭到帕大喇。² 碰着一隻到腓尼基去個船，就落船開出去。³ 看
見居比路，打其順手邊駛過，向敘利亞介去，到推羅拋錨。因爲船
來箇頭要卸載^[1]。⁴ 阿拉就尋着箇頭個門徒，來箇烏碎庵上七日。
其拉被聖靈感動謳保羅喚得好上耶路撒冷去。

[1] 卸船，《字語彙解》作「卸□舟載」

⁵ Nyih-ts mun-de, ah-lah ziu dong-sing ky'i; gyi-lah long-tsong lin lao-bo ng-nô song ah-lah tao zing-nga; ziu tu læ hæ-du-zông gyü-lôh tao-kao. ⁶ Keh-tsao dô-kô bih-k'æ, ah-lah ziu lôh jün, gyi-lah kyü oh-li ky'i.

⁵ 日子滿了，阿拉就動身去。其拉攏總連老婆兒囡送阿拉到城外。就都來海塗上跪落禱告。⁶ 箇遭大家別開，阿拉就落船，其拉歸屋裏去。

⁷ Dzong T'e-lo s tao To-li-mæ, jün-lu wun-de: ziu læ keh-deo mông-mông hyüong-di, dô-kô deng-zông ih-nyih. ⁸ Di-nyi nyih ah-lah, z Pao-lo dong-de-go nyding, tu dong-sing tao Kæ-sah-li-üô; tseo-tsing djün foh-ing go Fi-lih-go oh-li, teng gyi dô-kô deng-lôh: Fi-lih ziu-z keh ts'ih-go nyding dzæ-nen-go. ⁹ Gyi yiu s-go nön, z-go dong-nyü, we kông sin-cü shih-wô go.

⁷ 從推羅駛到多利買，船路完了。就來箇頭望望兄弟，大家庵上一日。⁸ 第二日阿拉，是保羅同隊個人，都動身到該撒利亞。走進傳福音個腓力個屋裏，等其大家庵落。腓力就是箇七個人在內個。⁹ 其有四個囡，是個童女，會講先知說話個。

¹⁰ Ah-lah deng-zông hao-kyi nyih, yiu ih-go sin-cü-nyding, ming-z kyiao-leh Üô-kyüô-pu, dzong Yiu-t'a ka læ. ¹¹ Tseo tao ah-lah u-sen, ziu do-leh Pao-lo-go kyiao-sing-ta, bo gyi-zi-go siu teng kyiah, wô,

“Sing-Ling z-ka wô, ‘Keh-keng ta-go cü-nying-kô, Yiu-t'a nying læ
Yiæ-lu-sah-leng yia we z-ka bo gyi, song peh bih-koh-nying-go siu-li.””

¹⁰ 阿拉庵上好幾日，有一個先知人，名字叫勒亞迦布，從猶太介來。¹¹ 走到阿拉烏碎，就駛勒保羅個繳身帶，縛其自個手等腳，話：「聖靈是介話：『箇根帶個主人家，猶太人來耶路撒冷也會是介縛其，送撥別國人個手裏。』」

¹² T'ing-meng keh-sing shih-wô, ah-lah teng keh di-fông nying dô-kô ky'ün gyi m-nao zÔng Yiæ-lu-sah-leng. ¹³ Pao-lo we-teh, z-ka wô, “Ng-lah dza-we z-ka di-k'oh, sÔng ngô-go sing? ngô we-leh Cü Yiæ-su-go ming-deo, feh tæn-tsих bo, ziu-z si læ Yiæ-lu-sah-leng yia dzing-nyün-go.” ¹⁴ Gyi kyi-jün feh k'eng t'ing ky'ün, ah-lah ziu hyih-tsôh, wô, “Ka-ni, Cü-go ts-i hao tso-dzing.”

¹² 聽聞箇星說話，阿拉等箇地方人大家勸其嚥得好上耶路撒冷。¹³ 保羅回答，是介話：「爾拉咋會是介啼哭，傷我個心？我爲了主耶穌個名頭，弗單只縛，就是死來耶路撒冷也情願個。」¹⁴ 其既然弗肯聽勸，阿拉就歇作，話：「介呢，主個旨意好做成。」

¹⁵ Keh kyi nyih 'eo-deo, ah-lah be-hao p'u-kæ 'ang-li, zÔng Yiæ-lu-sah-leng ky'i. ¹⁶ Yiu kyi-go Kæ-sah-li-üô-go meng-du dô-kô ky'i, ling ah-lah tao ih-go lao meng-du, Kyü-pi-lu nying, Nô-seng oh-li, tso deng-c'ü.

¹⁵ 箇幾日後頭，阿拉備好鋪蓋行李，上耶路撒冷去。¹⁶ 有幾個該撒利亞個門徒大家去，領阿拉到一個老門徒，居比路人，拿孫屋裏，做庵處。

¹⁷ AH-LAH tao-leh Yiæ-lu-sah-leng, keh-sing hyüong-di tu kao-kao-hying-hying nying-tsih ah-lah. ¹⁸ Di-nyi nyih Pao-lo teng ah-lah dô-kô tsing-ky'i kyin Yüô-kôh; cong tsiang-lao yia tu læ-kæn. ¹⁹ Pao-lo mông-mông gyi-lah, ziu pô Jing-ming læ bih-koh cong-nyiang t'ôh gyi sô tso-go z-ken ih-tang-ih wô hyiang gyi-lah dao.

¹⁷ 阿拉到了耶路撒冷，箇星兄弟都高高興興迎接阿拉。¹⁸ 第二日保羅等阿拉大家進去見雅各。衆長老也都來間。¹⁹ 保羅望望其拉，就把神明來別國中央託其所做個事幹一打一話向其拉道。

²⁰ Gyi-lah t'ing-meng-ts ziu tsæn-me Cü; ping-ts'ia teng Pao-lo wô, "Hyüong-di, ng k'en-kyin siang-sing-go Yiu-t'a nying yiu to-siao væn-su; [1]kông-tao lih-fah gyi-lah tu z nyih-sing-go. ²¹ Yiu nying diahng-t'ong wô hyiang gyi-lah dao, ng kao keh-sing læ bih-koh lihyiang go Yiu-t'a nying tu hao ky'i-diao Mo-si-go shih-wô, eo gyi-lah m-nao teng ng-ts 'ang tsiu-keh-li, yia hao-vong i lao kwe-kyü. ²² Næn-kæn dza long-fah ni? Yiu hyü-to nying pih-ding iao jü-long-læ, ing-wetsong we t'ing-meng ng tao-tong-de. ²³ Ka-ni, yüong i ah-lah-go shih-wô tso: Ah-lah u-sen yiu s-go nying, tu yiu nyün-sing hyü-kæn; ²⁴ ng

hao ling-leh keh-sing ny ing, teng gyi-lah dô-kô kyih-zing, ping-ts'ia
dæ gyi do-c'ih fi-yüong, peh gyi-lah hao t'i deo; s-teh cong-nying hao
hyiao-teh sô t'ing-meng ng go z-ken tu z hyü-go, ng-zi yia z siu-djü
lih-fah ka tso-go.³⁵ Kông-tao keh-sing siang-sing-go bih-koh-nying,
ah-lah yi-kying sia sing, ding-kwe gyi-lah ih-ngæn hao-vong siu-djü
keh-sing-ka z-ken, tsih iao feh tsao-djôh nyi-su-moh-tiao-go tsi-veh,
teng hyüih, lin ts'eh-sah-go sang-k'eo, wa-yiu kæn-ying z-ken, z-de."

²⁰ 其拉聽聞仔就讚美主。並且等保羅話：「兄弟，爾看見相信個猶太人有多少萬數。講到^[1]律法其拉都是熱心個。²¹有人長通話向其拉道，爾告箇星來別國裏向個猶太人都好棄掉摩西個說話，謳其拉喰得好等兒子行周割禮，也好留依老規矩。²²難間咋弄法呢？有許多人必定要聚攏來，因為總會聽聞爾到東了。²³介呢，用依阿拉個說話做。阿拉烏碎有四個人，都有願心許間。²⁴爾好領勒箇星人，等其拉大家潔淨。並且代其馱出費用，撥其拉好剃頭。使得衆人好曉得所聽聞爾個事幹都是虛個，爾自也是守住律法介做個。²⁵講到箇星相信個別國人，阿拉已經寫信，定規其拉一眼好留住箇星介事幹，只要弗遭着泥塑木雕個祭物、等血、連撮煞個牲口、還有姦淫事幹，是了。」

[1] 原書此處錯印爲 kong-tao，據文意及 1898 年版改正

²⁶ Keh-tsao Pao-lo ling-leh keh-sing ny ing, di-nyi nyih teng g yi-lah dô-kô kyih-zing-ts tseo-tsing sing-din-li, iao t'ong-cü kyih-zing-go nyih-ts mun-de, tæn-teng t'i g yi-lah kôh-nying hyin ts i-veh.

²⁶ 箇遭保羅領勒箇星人，第二日等其拉大家潔淨仔走進聖殿裏，要通知潔淨個日子滿了，單等替其拉各人獻祭物。

²⁷ Keh ts'ih nyih kw'a wun-de, dzong Üô-si-üô ka lœ-go keh-sing Yiu-t'a ny ing, k'en-kyin Pao-lo lœ sing-din-li lœ-kæn, ziu long-leh cong pah-sing lön-ts'ön-ky'i, 'ô-siu k'ô g yi, ²⁸ hyiang-hyiang wô, "Yi-seh-lih ny ing, lœ pông-dzu! Keh-go ny ing ziu-z kôh-tao-c'ü djün kyiao ti-dih ah-lah pah-sing, teng lih-fah, teng dông-deo di-fông go: feh tæn-tsih z-ka, yi ling-leh Hyi-lah ny ing tseo-tsing sing-din-li, u- e keh-go sing-jün u-sen." ²⁹ (Gyi-lah zin-deo k'en-kyin Yi-feh-sô ny ing Deh-lo-fi-mo teng Pao-lo dô-kô lœ zing-li, dao-z Pao-lo ling g yi tsing sing-din-li ky'i-ko-de.) ³⁰ Mun zing-li ziu yiao-dong, pah-sing tu peng-long-lœ: keh-tsao k'ô-leh Pao-lo, t'o-c'ih sing-din nga-deo; meng ziu kwæn-de.

²⁷ 箇七日快完了，從亞西亞介來個箇星猶太人，看見保羅來聖殿裏來間，就弄勒衆百姓亂擗起，下手柯其，²⁸ 響響話：「以色列人，來幫助！箇個人就是各到處傳教抵敵阿拉百姓，等律法，等蕩頭地方個。弗單只是介，又領勒希臘人走進聖殿裏，污穢箇個聖善烏碎。」²⁹ (其拉前頭看見以弗所人特羅非摩等保羅大家來城裏，

道是保羅領其進聖殿裏去過了。) ³⁰ 滿城裏就搖動，百姓都奔攏來。箇遭柯勒保羅，拖出聖殿外頭。門就關了。

³¹ Tsing tang-tsiang long-sah gyi, yiu 'ōng-dzing djün tao ying-li-go ts'in-tsong, wô, “En Yiæ-lu-sah-leng tu ts'ao-lön.” ³² Gyi ziu lih-k'eh ky'i ping teng pah-tsong, peng-lôh gyi-lah u-sen ky'i. Cong-nying k'en-kyin ts'in-tsong teng ying-ping, ziu hyih-siu feh tang Pao-lo. ³³ Keh-tsao ts'in-tsong tseo-long-læ k'ô gyi, feng-fu do liang-keng lindiao so-djü; ziu meng keh z soh-go ny ing, gyi sô tso-ko z dza-go z-ken.

³⁴ Cong-nying wæ-wæ-hyiang, feng-feng-peh-ih: ts'in-tsong we-leh ts'ao-lön k'ao gyi feh-jih, ziu feng-fu ta gyi tao ying-li ky'i. ³⁵ Tao-leh kah-bu-kæn, we-leh cong-nying üong-tsi, ying-ping tsih k'o-yi pe gyi.

³⁶ Keh-do-dziao pah-sing keng-leh 'eo-deo, wæ-wæ-hyiang wô, “Ky'i-diao gyi!”

³¹ 正打賬弄煞其，有行情傳到營裏個千總，話：「咸耶路撒冷都吵亂。」³² 其就立刻起兵等百總，奔落其拉烏碎去。衆人看見千總等營兵，就歇手弗打保羅。³³ 箇遭千總走攏來柯其，吩咐馱兩根鏈條鎖住。就問箇是啥個人，其所做過是咋個事幹。³⁴ 衆人懷懷響，吩咐不一。千總爲了吵亂靠其弗實，就吩咐帶其到營裏去。³⁵ 到了格步階，爲了衆人擁擠，營兵只可以揜其。³⁶ 箇大潮百姓跟勒後頭，懷懷響話：「棄掉其！」

³⁷ Pao-lo kw'a ta-tsing ying-li, teng ts'in-tsong wô, "Ngô hao teng ng kông ih-kyü feh?" Ts'in-tsong wô, "Hyi-lah shih-wô ng soh hyiao-teh-go? ³⁸ Ng soh feh-z [1]keh Yiæ-gyih nyiing, ziu-z zin-deo tsôh-lön, seh-ling keh s-ts'in gyiang-dao tseo-c'ih tao kw'ong-iæ di-fông go ma?" ³⁹ Pao-lo wô, "Ngô z Yiu-t'a nyiing, sang læ Kyi-li-kyüô-go Da-su, z yiu ming-deo zing-li-go pah-sing: gyiu ng ing-hyü ngô teng pah-sing kông *liang-kyü*."

³⁷ 保羅快帶進營裏，等千總話：「我好等爾講一句弗？」千總話：「希臘說話爾啥曉得個？³⁸ 爾啥弗是箇埃及人^[1]，就是前頭作亂，率領箇四千強盜走出到曠野地方個嗎？」³⁹ 保羅話：「我是猶太人，生來基利家個大數，是有名頭城裏個百姓。求爾應許我等百姓講兩句。」

[1] Keh Yiæ-gyih nyiing z Y. 'E. 55 keh nyin tsôh-lön-go. 箇埃及人是耶（耶穌）後（頭）55（年）箇年作亂個。（原註）

⁴⁰ Ts'in-tsong ing-hyü-de; Pao-lo ziu lih læ kah-bu-kæn-li, dziaoleh pah-sing siu yüih-yüih. *Gyi-lah* do-nyiang zing-lôh-de, Pao-lo ziu yüong Hyi-pah-læ-go t'u-ing k'æ k'eo, z-ka wô:

⁴⁰ 千總應許了。保羅就立來格步階裏，朝勒百姓手搊搊。其拉大樣靜落了。保羅就用希伯來個土音開口，是介話：

Sd. XXII.

“Cong-we shoh-pah hyüong-di, ts'ing ng-lah t'ing ngô næn-kæn zi feng-p'eo-go shih-wô. ² (Cong-nying t'ing-meng gyi yüong Hyi-pah-læ-go t'u-ing teng gyi-lah kông, yü-kô zing-bæn: *Pao-lo wô,*) ³ Ngô z-go Yiu-t'a ny ing, sang læ Kyi-li-kyüô-go Da-su, z dông-deo zing-li iang-do læ Kyüô-mô-lih-go meng-'ô, dziang-si 'ôh-jih tsu-tsang-go lih-fah, yi we-leh Jing-ming nyih-sing, ziang kyih-mih ng-lah cong-we ih-iyang-go. ⁴ Ngô zin-deo pih-næn keh-lu ny ing tao si-go di-bu, feh-leng nen-nyü tu bo-ts ky'ih-lôh kæn-li: ⁵ keh z tsi-s-deo teng cong tsiang-lao hao teng ngô tso te-tsang. Ngô yia z gyi-lah siu-li tsih-ziu sia peh hyüong-di go sing, ziu tao Da-mô-seh ky'i; tang-tsiang pô keh-deo læ-kæn-go ny ing bo-ts ta tao Yiæ-lu-sah-leng læ, ziu ying-vah.

「衆位叔伯兄弟，請爾拉聽我難間自分剖個說話。」² (衆人聽聞其用希伯來個土音等其拉講，愈加靜辦。保羅話：) ³ 我是個猶太人，生來基利家個大數，是蕩頭城裏養大來迦瑪列個門下，詳細學習祖宗個律法，又爲了神明熱心，像今末爾拉衆位一樣個。⁴ 我前頭逼難箇路人到死個地步，弗論男女都縛仔掣落監裏。⁵ 箇是祭司頭等衆長老好等我做對證。我也是其拉手裏接受寫撥兄弟個信，就到大馬色去。打賬把箇頭來間個人縛仔帶到耶路撒冷來，受刑罰。

⁶ “Ngô lu kw'a tseo tao Da-mô-seh siang-gying, iah-læ tsiu-ko z-'eo, hweh-jün t'in-li yiu do-do liang-kwông dön-ky'ün tsiao-djôh ngô.
⁷ Ngô ziu tih-tao di-yiang-li, t'ing-meng yiu sing-ing teng ngô wô, ‘Sao-lo, Sao-lo, ng dza-we pih-næn Ngô ni?’ ⁸ Ngô ziu we-teh wô, ‘Cü, Ng z jü?’ Gyi teng ngô wô, ‘Ngô ziu-z ng sô pih-næn-go Nô-sah-leh Yiæ-su.’ ⁹ (Teng ngô dong-de-go ny ing k'en-kyin liang-kwông, yi ky'ih-hoh; tsih-z t'ing-feh-c'ih teng ngô kông-go Cü-kwu sing-ing.) ¹⁰ Ngô wô, ‘Cü, ngô kæ dza tso?’ Cü teng ngô wô, ‘Bô-ky'i-læ, tao Da-mô-seh ky'i; væn-pah ding-kwe peh ng tso go z-ken, tsiang-læ keh-deo we wô hyiang ng dao-gyi.’

⁶ 「我路快走到大馬色相近，約來畫過時候，忽然天裏有大大亮光團圈照着我。⁷ 我就跌倒地坪裏，聽聞有聲音等我話：『掃羅，掃羅，爾咋會逼難我呢？』⁸ 我就回答話：『主，爾是誰？』其等我話：『我就是爾所逼難個拿撒勒耶穌。』⁹ (等我同隊個人看見亮光，又喫惱。只是聽弗出等我講個主顧聲音。) ¹⁰ 我話：『主，我該咋做？』主等我話：『爬起來，到大馬色去。凡百定規撥爾做個事幹，將來箇頭會話向爾道其。』

¹¹ “Ngô we-leh keh liang-kwông-go tsiao-yiao k'en-feh-kyin, sô-yi be dong-de ny ing te-leh ngô siu, tao Da-mô-seh ky'i. ¹² Yiu ih-go Üô-nô-nyi-üô, dziu lih-fah k'en-læ z gyin-sing-go ny ing, z deng læ keh-

deo go Yiu-t'a ny ing tu ts'ing-tsæn-go,¹³ tseo-tsing ngô u-sen, lih-tseng ngô wô, 'Hyüong-di Sao-lo, ng hao tsæ k'en-kyin.' Ngô tōng-z k'en-kyin gyi.¹⁴ Gyi yi wô, 'Ah-lah tsu-tsong-go Jing-ming yü-sin shih-lih ng-hao hyiao-teh Gyi-go ts-i, k'en-kyin keh-we tsing-dzih-go Cü-kwu, t'ing-meng Gyi k'eo-li-go shih-wô.¹⁵ Ing-we ng sô k'en-kyin sô t'ing-meng-go z-ken, iao læ cong-nying min-zin teng Gyi tso te-tsing.¹⁶ Næn-kæn ng wa iao teng soh-go ni? Bô-ky'i-læ, tao-kao Cü-go ming-deo ziu si-li, gyiang-diao ng-go ze.'

¹¹ 「我爲了箇亮光個照耀看弗見，所以被同隊人劖勒我手，到大馬色去。¹² 有一個亞拿尼亞，就律法看來是虔心個人，是庵來箇頭個猶太人都稱讚個，¹³ 走進我烏碎，立仔等我話：『兄弟掃羅，爾好再看見。』我當時看見其。¹⁴ 其又話：『阿拉祖宗個神明預先設立爾好曉得其個旨意，看見箇位正直個主顧，聽聞其口裏個說話。¹⁵ 因爲爾所看見所聽聞個事幹，要來衆人面前等其做對證。¹⁶ 難間爾還要等啥個呢？爬起來，禱告主個名頭受洗禮，澆掉爾個罪。』

¹⁷ “‘Eo-deo ngô tsæ tseo-cün Yiæ-lu-sah-leng, k'eo-k'eo læ sing-din-li tao-kao z-'eo ny ing ziu gyün-ky'i,¹⁸ k'en-kyin Gyi teng ngô wô, ‘Yüong kw'a-kw'a tseo-c'ih Yiæ-lu-sah-leng; ing-we ng teng Ngô sô tso-go te-tsing gyi-lah feh k'eng tsih-ziu-go.’¹⁹ Ngô ziu wô, Cü, ‘gyi-

lah hyiao-teh ngô su-djōng ky'ih keh-sing siang-sing Ng go cü-kwu lôh lao-kæn, læ kôh jü-we-dông-li tang gyi: ²⁰ wa-yiu Ng-go kyin-tsing Z-di-fæn gyi-go hyüih liu-c'ih-læ z-'eo, ngô z bông-pin lih-kæn, yia hwun-hyi gyi-lah long-sah gyi, ping-ts'ia kwu-djôh keh-sing long-sah gyi cü-kwu-go i-zông.' ²¹ Cü yi teng ngô wô, 'Ky'i; Ngô tang-tsiang ts'a ng yün-yün tao bih-koh ky'i.'

¹⁷ 「後頭我再走轉耶路撒冷，扣扣來聖殿裏禱告時候人就倦去，¹⁸ 看見其等我話：『用快快走出耶路撒冷。因爲爾等我所做個對證其拉弗肯接受個。』¹⁹ 我就話，主，『其拉曉得我素常掣箇星相信爾個主顧落牢監，來各聚會堂裏打其。²⁰ 還有爾個見證士提反其個血流出來時候，我是旁邊立間，也歡喜其拉弄煞其，並且顧着箇星弄煞其主顧個衣裳。』²¹ 主又等我話：『去。我打賬差爾遠遠到別國去。』」

²² Cong-nying t'ing tao gyi keh-kyü shih-wô, ziu sing-ing wæ-ky'i, wô, "Keh-cü-ka ny ing, shü-kæn-zông djü gyi diao; feh kæ peh gyi weh-tong." ²³ Gyi-lah wu-long-hyiang-liang, t'eh-diao i-zông, do-leh hwe-dzing dziao t'in lön tsah; ²⁴ ts'in-tsong ziu eo ny ing ta Pao-lo tsing ying-li, feng-fu yüong pin-ts k'ao-tang meng gyi, iao hyiao-teh cong-nying keh-cong-ka wæ gyi z soh-go yün-kwu. ²⁵ Gyi-lah do-leh bi-ta pông Pao-lo z-'eo, Pao-lo teng lih-tong-go pah-tsong wô, "Lo-mô

nying, feh-zing ding-ze, ng-lah hao tang gyi ma?”²⁶ Pah-tsong ih t‘ing-meng ziu ky‘i t‘ong-cü ts‘in-tsong, wô, “Ng sô tso-go yüong siao-sing: keh z Lo-mô ny ing.”²⁷ Ts‘in-tsong tseo-long-ky‘i, teng gyi wô, “Ng wô hyiang ngô dao, ng z Lo-mô ny ing ma?” Gyi wô, “Z-go.”²⁸ Ts‘in-tsong wô, “Ngô tso Lo-mô ny ing z yüong hyü-to ny ing-ts ma-go.” Pao-lo wô, “Ngô tao sang-c‘ih ziu-z-go.”²⁹ Keh-tsao keh-sing iao k‘ao-tang meng gyi go cü-kwu ziu tseo-k‘æ: ts‘in-tsong teh-cü gyi z Lo-mô ny ing, yi-kying bo-leh gyi de, yia ky‘ih-hoh.

²² 衆人聽到其箇句說話，就聲音懷起，話：「箇株介人，世間上除其掉。弗該撥其活東。」²³ 其拉胡嚨響亮，脫掉衣裳，馱勒灰塵朝天亂扎。²⁴ 千總就謳人帶保羅進營裏，吩咐用鞭子拷打問其，要曉得衆人箇種介懷其是啥個緣故。²⁵ 其拉馱勒皮帶綁保羅時候，保羅等立東個百總話：「羅馬人，弗曾定罪，爾拉好打其嗎？」²⁶ 百總一聽聞就去通知千總，話：「爾所做個用小心。箇是羅馬人。」²⁷ 千總走攏去，等其話：「爾話向我道，爾是羅馬人嗎？」其話：「是個。」²⁸ 千總話：「我做羅馬人是用許多銀子買個。」保羅話：「我到生出就是個。」²⁹ 箇遭箇星要拷打問其個主顧就走開。千總得知其是羅馬人，已經縛勒其了，也喫惱。

³⁰ DI-NYI nyih, iao ky‘üoh-ky‘üoh-jih-jih hyiao-teh gyi be Yiu-t‘a ny ing sô kao go en-gyin, ziu ka gyi-go bo, feng-fu cong tsi-s-deo teng

djün kong-we tu læ; ta Pao-lo lôh-læ, peh gyi lih læ gyi-lah-go min-zin.

³⁰ 第二日，要確確實實曉得其被猶太人所告個案件，就解其個縛，吩咐衆祭司頭等全公會都來。帶保羅落來，撥其立來其拉個面前。

Sd. XXIII.

Pao-lo ts'ing-ting k'en-k'en kong-we, wô, “Cong-we hyüong-di, ngô læ Jing-ming min-zin yang-yiang i-leh liang-sing tso-nying, ih-dzih tao næn-kæn.”

保羅清盯看看公會，話：「衆位兄弟，我來神明面前樣樣依勒良心做人，一直到難間。」

² Tsi-s-deo Üô-nô-nyi-üô feng-fu gyi bông-pin lih-tong-go ny ing tang gyi-go cü-pô. ³ Keh-tsao Pao-lo teng gyi wô, “Ng bah-feng shih-c'ih-go ziang! Jing-ming tsiang-læ we tang ng. Ng zo-ts iao tsiao lih-fah sing ngô, wa we we-be lih-fah eo ny ing tang ngô ma?” ⁴ Bông-pin lih-tong-go ny ing wô, “Jing-ming-go tsi-s-deo ng tu we zôh gyi ma?” ⁵ Pao-lo ziu wô, “Hyüong-di, ngô feh hyiao-teh gyi z-go tsi-s-deo: ing-we

Shü-li sia-tih wô, ‘Ng pah-sing-go kwun-fu feh-k’o wô gyi ḫwa.’ [C. 22. 28.]”

² 祭司頭亞拿尼亞吩咐其旁邊立東個人打其個嘴巴。³ 箇遭保羅等其話：「爾白粉刷出個牆！神明將來會打爾。爾坐仔要照律法審我，還會違背律法謳人打我嗎？」⁴ 旁邊立東個人話：「神明個祭司頭爾都會鑿其嗎？」⁵ 保羅就話：「兄弟，我弗曉得其是個祭司頭。因爲書裏寫的話：『爾百姓個官府弗可話其壞。』」[C. 22. 28.]」

⁶ Pao-lo teh-cü gyi-cong yiu-teh z Sah-t’u-kæ ny ing, yiu-teh z Fah-li-sæ ny ing, ziu læ kong-we li-deo eo-hyiang wô, “Cong-we hyüong-di, Ngô z Fah-li-sæ ny ing, yia z Fah-li-sæ ny ing-go ng-ts; we-leh siang-vöng si-ts tsæ weh-cün-læ, ngô næn-kæn be p’un-tön-de.”⁷ Pao-lo kōng keh-go shih-wô, Fah-li-sæ ny ing teng Sah-t’u-kæ ny ing ziu tsang-ky’i-læ; cong-nying liang-’ô feng-k’æ.⁸ Ing-we Sah-t’u-kæ ny ing wô m-neh tsæ-weh-go z-ken, yia m-neh t’in-s teng ling; Fah-li-sæ ny ing wô keh liang yiang tu yiu-go.⁹ Ziu do-nyiang wu-long-hyiang-liang: Fah-li-sæ keh-pin doh-shü-nying bô-ky’i-læ tsang-leng, wô, “Keh-go ny ing ah-lah zing-feh-c’ih soh-go ḫwa-c’ü: ‘ôh-tsia yiu ling, ‘ôh-tsia yiu t’in-s teng gyi kōng, ah-lah m-nao ti-dih Jing-ming.’¹⁰ Kyi-kying do-nyiang tsang-zao, ts’in-tsong k’ong-p’ô Pao-lo be gyi-lah

p'ah-ky'üoh, ziu feng-fu ping tseo-lôh, læ cong-nying li-deo deh gyi
c'ih-læ, ta-tsing ying-li.

⁶ 保羅得知其中有得是撒土該人，有得是法利賽人，就來公會裏頭謳響話：「衆位兄弟，我是法利賽人，也是法利賽人個兒子。爲了想望死仔再活轉來，我難間被判斷了。」⁷ 保羅講箇個說話，法利賽人等撒土該人就爭起來。衆人兩下分開。⁸ 因爲撒土該人話喰得再活個事幹，也喰得天使等靈。法利賽人話箇兩樣都有個。⁹ 就大樣胡嚨響亮。法利賽箇邊讀書人爬起來爭論，話：「箇個人阿拉尋弗出啥個壞處。或者有靈，或者有天使等其講，阿拉喰得好抵敵神明。」¹⁰ 既經大樣爭造，千總恐怕保羅被其拉脈喫，就吩咐兵走落，來衆人裏頭奪其出來，帶進營裏。

¹¹ Tōng-yia Cü tao gyi u-sen læ, wô, “Pao-lo, fōng-sing; ng læ Yiæ-lu-sah-leng kyi-jün ts'ih-sing te-tsing Ngô z-ken, læ Lo-mô yia pih iao z-ka tso te-tsing.”

¹¹ 當夜主到其烏碎來，話：「保羅，放心。爾來耶路撒冷既然切身對證我事幹，來羅馬也必要是介做對證。」

¹² TAO-LEH t'in-liang, yiu kyi-go Yiu-t'a ny ing dô-kô kyih-leh tông, vah-tsiu, wô feh-zing sah Pao-lo, feh ky'üoh feh hah. ¹³ Vah keh-go tsiu cü-kwu yiu s-jih-to ny ing. ¹⁴ Gyi-lah tseo tao keh-sing tsi-s-deo tsiang-lao u-sen, wô, “Ah-lah yi-kying vah zing-do-tsiu, feh-zing sah

Pao-lo, ih-ngæn tu feh ky'üoh.¹⁵ Næn-kæn væn ng-lah teng cong kong-we t'ong-cü ts'in-tsong, ts'ing gyi ming-tsiao ta Pao-lo lôh-læ kyin ng-lah, tsih sön iao hyiao-teh gyi-go z-ken yü-kô dziang-si; ah-lah, tsiang-teng gyi wa feh tao ng-lah u-sen, cing-be sah-diao gyi.”

¹² 到了天亮，有幾個猶太人大家結了黨，罰咒，話弗曾殺保羅，弗喫弗喝。¹³ 罰箇個咒主顧有四十多人。¹⁴ 其拉走到箇星祭司頭長老烏碎，話：「阿拉已經罰甚大咒，弗曾殺保羅，一眼都弗喫。¹⁵ 難間煩爾拉等衆公會通知千總，請其明朝帶保羅落來見爾拉，只算要曉得其個事幹愈加詳細。阿拉，將等其還弗到爾拉烏碎，準備殺掉其。」

¹⁶ Pao-lo tsi-me-go ng-ts t'ing-meng keh gyiang gyi go z-ken, ziu ky'i tseo-tsing ying-li, t'ong-cü Pao-lo.¹⁷ Pao-lo ziu ts'ing ih-go pah-tsong læ, wô, “Ling keh-go 'eo-sang ky'i kyin ts'in-tsong; ing-we yiu ih-yiang z-ken iao t'ong-cü gyi.”¹⁸ Gyi ziu ling gyi ky'i kyin ts'in-tsong, wô, “Væn-nying Pao-lo ts'ing ngô læ, iao ngô ling keh-go 'eo-sang læ kyin ng, yiu ih-yiang z-ken iao wô hyiang ng dao.”¹⁹ Ts'in-tsong ziu ſa-leh gyi siu, tseo-ko tao s-'ô u-dông, meng gyi wô, “Ng yiu soh-go z-ken iao t'ong-cü ngô?”²⁰ Gyi wô, “Yiu-t'a nyding yi-kying iah-hao gyiu ng ming-tsiao ta Pao-lo tao kong-we-li, tsih sön iao tsæ ts'ah-föng gyi dziang-si.²¹ Ng m-nao t'ing-sing gyi: ing-we nen-cong yiu s-

jih-to ny ing gyiang gyi kæn; gyi-lah z vah-tsiu, feh-zing sah gyi, feh ky'üoh feh hah; næn-kæn yi-kying cing-be, tæn-teng ng ing-hyü.”²² Ts'in-tsong ziu peh 'eo-sang ky'i, feng-fu gyi, “Ng keh-ky'i z-ken t'ong-cü ngô, m-nao wô hyiang ny ing-kô dao.”

¹⁶ 保羅姊妹個兒子聽聞箇涼其個事幹，就去走進營裏，通知保羅。¹⁷ 保羅就請一個百總來，話：「領箇個後生去見千總。因爲有一樣事幹要通知其。」¹⁸ 其就領其去見千總，話：「犯人保羅請我來，要我領箇個後生來見爾，有一樣事幹要話向爾道。」¹⁹ 千總就拉勒其手，走過到私下烏蕩，問其話：「爾有啥個事幹要通知我？」²⁰ 其話：「猶太人已經約好求爾明朝帶保羅到公會裏，只算要再察訪其詳細。²¹ 爾喚得好聽信其。因爲內中有四十多人涼其間。其拉是罰咒，弗曾殺其，弗喫弗喝。難間已經準備，單等爾應許。」²² 千總就撥後生去，吩咐其：「爾箇起事幹通知我，喚得好話向人家道。」

²³ *Ts'in-tsong ziu eo liang-go pah-tsong læ, teng gyi-lah wô, “Ky'i be-bæn nyi-pah ping, wa-yiu mô-ping ts'ih-jih, djang-ts'iang-siu nyi-pah, lin-yia nyi-kang dong-sing tao Kæ-sah-li-üô ky'i:*²⁴ *ping-ts'ia be-bæn sang-k'eo, peh Pao-lo gyi-ts, wu-song gyi tao tsong-toh Fi-lih-z usen.”*²⁵ *Yi sia ih-fong sing tsiao 'ô-veng ka:*

²³ 千總就謳兩個百總來，等其拉話：「去備辦二百兵，還有馬兵七十，長槍手二百，連夜二更動身到該撒利亞去。²⁴ 並且備辦牲口，撥保羅騎仔，護送其到總督腓力士烏碎。」²⁵ 又寫一封信照下文介：

²⁶ “Keh-lao-tiu Li-si-üô sia sing peh tsong-toh Fi-lih-z da-jing, ts'ing-ts'ing en. ²⁷ Keh-go ny ing be Yiu-t'a ny ing k'ô-ky'i, kw'a iao long-sah; ngô teh-cü gyi z Lo-mô ny ing, ta-leh ping ky'i kyi gyi c'ih. ²⁸ Ngô iao hyiao-teh gyi-lah kao gyi go en-gyin, ziu ta gyi lôh tao gyi-lah-go kong-we-li: ²⁹ k'en-kyin sô kao gyi go en-gyin *peh-ko* z kwæn-djôh gyi-lah-go lih-fah, bing m-neh kæ si kæ bo go ze-ming. ³⁰ 'Eo-deo yiu ny ing pô Yiu-t'a ny ing tang-tsiang gyang gyi go kyi-kao t'ong-cü ngô, ngô ze-siu song-zông-læ kyin ng, yia feng-fu keh-sing nyün-kao læ ng-go min-zin kao gyi. Dæn-nyün ng k'ông-gyin.”

²⁶ 「革老丟·呂西亞寫信撥總督腓力士大人，請請安。²⁷ 簇個人被猶太人柯去，快要弄煞。我得知其是羅馬人，帶勒兵去救其出。²⁸ 我要曉得其拉告其個案件，就帶其落到其拉個公會裏。²⁹ 看見所告其個案件不過是關着其拉個律法，並喰得該死該縛個罪名。³⁰ 後頭有人把猶太人打賬涼其個計較通知我，我隨手送上来見爾，也吩咐箇星原告來爾個面前告其。但願爾康健。」

²¹ Keh-tsao ping i gyi-go 'ao-ling, pô Pao-lo lin-yia song tao En-di-p'ô-ti. ³² Di-nyi nyih peh mô-ping song gyi ky'i, zi kyü tao ying-li. ³³ Gyi-lah tao-leh Kæ-sah-li-üô, pô keh-fong sing song-zông peh tsong-toh, yia peh Pao-lo lih læ gyi min-zin. ³⁴ Tsong-toh k'en-hao, meng z 'ah-li keh sang nying, ziu hyiao-teh gyi z Kyi-li-kyüô nying; ³⁵ ziu wô, "Teng ng-go nyün-kao læ, ngô we t'ing ng-go dziang-si." Ziu feng-fu læ Hyi-lih-go wÔng-kong-li ah gyi kæn.

³¹ 箇遭兵依其個號令，把保羅連夜送到安提帕底。³² 第二日撥馬兵送其去，自歸到營裏。³³ 其拉到了該撒利亞，把箇封信送上撥總督，也撥保羅立來其面前。³⁴ 總督看好，問是何裏箇省人，就曉得其是基利家人。³⁵ 就話：「等爾個原告來，我會聽爾個詳細。」就吩咐來希律個王宮裏押其間。

Sd. XXIV.

KO-LEH ng nyih, tsi-s-deo Üô-nô-nyi-üô, teng keh-sing tsiang-lao, wa-yiu ih-go we-kÔng-we-wÔ-go nying T'iah-t'u-lo, tu lôh-læ; læ tsong-toh u-sen kao Pao-lo zÔng.

過了五日，祭司頭亞拿尼亞，等箇星長老，還有一個會講會話個人帖土羅，都落來。來總督烏碎告保羅上。

² Pao-lo eo-læ, T'iah-t'u-lo ziu kao gyi zōng, wô, “Ah-lah kyi-jün k'ao-djôh ng neng-keo t'a-t'a-bing-bing, ping-ts'ia ky'ü-leh ng sin-kyin-ts-ming tso-c'ih kwōng-ming-tsing-da z-ken, s-teh dōng-deo keh koh yiu ih-c'ü, ³ sô-yi ah-lah kôh-tao-c'ü z-djōng yiu do-nyiang ken-eng-go sing zia-zia ng, Fi-lih-z da-jing. ⁴ Næn-kæn sæn-leh ngô to væn ng, gyiu ng kw'un-shü t'ing ah-lah ling-kying *kōng liang-kyü*.

² 保羅謳來，帖土羅就告其上，話：「阿拉既然靠着爾能夠太太平平，並且虧了爾先見之明做出光明正大事幹，使得蕩頭箇國有一處，³ 所以阿拉各到處時常有大樣感恩個心謝謝爾，腓力士大人。⁴ 難間省勒我多煩爾，求爾寬恕聽阿拉領徑講兩句。」

⁵ “Ah-lah k'en-kyin keh-go cü-kwu z ūeng-nying, ts'ao-lön t'in-'ô cong Yiu-t'a nyding, tso Nô-sah-leh keh kyiao-go deo-nao; ⁶ gyi wa iao væn-djôh sing-din: ah-lah ziu k'ô gyi, tang-tsiang tsiao ah-lah-go lih-fah p'un-tön gyi. ⁷ Tsih-yiu ts'in-tsong Li-si-üô tseo-læ, dzong ah-lah-go siu-li gyiang deh-leh-ky'i, ⁸ feng-fu gyi-go nyün-kao tao ng-go usen læ. Næn-kæn ng meng gyi, zi hao ming-bah ah-lah sô kao gyi go long-tsong z-ken.”

⁵ 「阿拉看見箇個主顧是瘟人，吵亂天下衆猶太人，做拿撒勒箇教個頭腦。⁶ 其還要犯着聖殿。阿拉就柯其，打賬照阿拉個律法判斷其。⁷ 只有千總呂西亞走來，從阿拉個手裏強奪了去，⁸ 吩咐其

個原告到爾個烏碎來。難間爾問其，自好明白阿拉所告其個攏總事幹。」

⁹ Yiu-t'a ny ing tu ze-leh gyi, wô, "Z-ken jih-dzæ z-ka."

⁹ 猶太人都隨勒其，話：「事幹實在是介。」

¹⁰ Tsong-toh deo ūeh-ūeh, eo Pao-lo kōng: gyi ziu wô, "Ngô hyiao-teh ng tso keh koh-go p'un-tön-kwun [1]to nyin de, sô-yi ngô keng-kô fōng-sing feng-p'eo zi-go z-ken peh ng t'ing. ¹¹ Ng hao hyiao-teh ngô zōng Yiæ-lu-sah-leng ky'i tso li-pa, kōng-kōng tsih-leh jih-nyi nyih. ¹² Gyi-lah bing m-neh k'en-kyin ngô læ sing-din-li teng ny ing-kô bin-leng, 'ôh-tsia ts'ao-lön pah-sing; ziu-z jü-we-dōng teng zing-li kôh-tao-c'ü, yia m-neh k'en-kyin ngô ka tso: ¹³ ping-ts'ia gyi-lah næn-kæn sô kao ngô go z-ken yi wæn-feh-c'ih te-tsing. ¹⁴ Tsih-yiu keh ih-yiang ngô læ ng-go u-sen tsiao-jing, ziu-z gyi-lah sô wô zia kyiao keh lu, ngô z-ka voh-z tsu-tsong-go Jing-ming, z siang-sing long-tsong læ lih-fah teng sin-cü-nying-go shü-li sia-tih-go shih-wô; ¹⁵ ping-ts'ia ngô siang-vông Jing-ming we peh si-go cü-kwu, feh-leng tsing-dzih feh tsing-dzih, tsiang-læ tu weh-cün-læ; keh yia z gyi-lah zi sô siang-vông-go. ¹⁶ We-leh ka, ngô-zi min-li, s-teh ngô djōng-djōng læ Jing-ming teng ny ing-go min-zin dzeng te-leh-djü-go liang-sing.

¹⁰ 總督頭頌頌，謳保羅講。其就話：「我曉得爾做箇國個判斷官多年了^[1]，所以我更加放心分割自個事幹撥爾聽。¹¹ 爾好曉得我上耶路撒冷去做禮拜，講講只勒十二日。¹² 其拉並嚦得看見我來聖殿裏等人家辯論，或者吵亂百姓。就是聚會堂等城裏各到處，也嚦得看見我介做。¹³ 並且其拉難間所告我個事幹又還弗出對證。¹⁴ 只有箇一樣我來爾個烏碎招認，就是其拉所話邪教箇路，我是介服侍祖宗個神明，是相信攏總來律法等先知人個書裏寫的個說話。¹⁵ 並且我想望神明會撥死個主顧，弗論正直弗正直，將來都活轉來。箇也是其拉自所想望個。¹⁶ 爲了介，我自勉勵，使得我常常來神明等人個面前存對勒住個良心。

[1] *Fi-lih-z tso Yiu-t'a-go tsong-toh, z Y. 'E. 53 zōng-dzing.* 脙力士做猶太個總督，是耶（耶穌）後（頭）53（年）上任。（原註）

¹⁷ “Ngô li-k'æ Yiu-t'a kyi nyin, 'eo-deo kyü-læ, iao tsiu-tsi ngô-zi peng-koh-nying, wa-yiu hyin tsi-veh. ¹⁸ Ngô ka læ-tih tso, yiu kyi-go dzong Üô-si-üô læ-go Yiu-t'a nying k'en-kyin ngô læ sing-din-li, yi-kying kyih-zing, nying yi feh to, yi feh nao-nyih, ¹⁹ Keh-sing nying kæ tao ng-go min-zin læ-tong, ziah yiu soh-go p'i-bing ngô go en-gyin, hao kao ngô. ²⁰ Ziu-z dōng-deo læ-tong-go nying, ngô zin-deo lih læ kong-we min-zin z-'eo, ziah-z k'en-kyin ngô yiu soh-go ts'o-c'ü, næn-kæn hao wô-c'ih-læ. ²¹ Ngô lih læ gyi-lah cong-nyiang sô eo-hyiang-

go, ziu-z ‘we-leh si-ts tsæ-weh-go dao-li, ngô kyih-mih be ng p'un-tön-de,’ djü-leh keh ih-kyü ts-nga gyi-lah m-kao soh-go hao wô ngô.”

¹⁷ 「我離開猶太幾年，後頭歸來，要周濟我自本國人，還有獻祭物。¹⁸ 我介來的做，有幾個從亞西亞來個猶太人看見我來聖殿裏，已經潔淨，人又弗多，又弗鬧熱，¹⁹ 簡星人該到爾個面前來東，若有啥個批評我個案件，好告我。²⁰ 就是蕩頭來東個人，我前頭立來公會面前時候，若是看見我有啥個錯處，難間好話出來。²¹ 我立來其拉中央所謳響個，就是『爲了死仔再活個道理，我今末被爾判斷了。』除勒箇一句之外其拉嘸告啥個好話我。」

²² Fi-lih-z yi-kying hyiao-teh keh dao-li-go djang-si, t'ing-meng keh-sing shih-wô ziu kw'un-iah gyi-lah, wô, “Teng ts'in-tsong Li-si-üô lôh-læ, ngô we sing-kyih ng-lah-go en-gyin.” ²³ Ziu feng-fu pah-tsong kwun-ah Pao-lo; iao kw'un-dæ gyi; wa-jiu gyi-zi-go nyung ziah iao kong-ing gyi, 'oh-tsia læ mōng-mōng gyi go, vong tsu-djü gyi.

²² 腓力士已經曉得箇道理個詳細，聽聞箇星說話就寬約其拉，話：「等千總呂西亞落來，我會審結爾拉個案件。」²³ 就吩咐百總管押保羅。要寬待其。還有其自個人若要供應其，或者來望望其個，劄阻住其。

²⁴ Ko-leh kyi nyih, Fi-lih-z teng gyi lao-nyüing T'u-si-lah, z Yiu-t'a-go nyü-nyung, dô-kô læ; ziu djün Pao-lo, t'ing gyi kóng keh siang-

sing Kyi-toh go dao-li.²⁵ Pao-lo kōng-tao tsing-dzih teng tsih-cü-go 'ang-we, lin tsiang-læ p'un-tön-go z-ken, Fi-lih-z ziu ky'ih-hoh, *teng* gyi wô, "Næn-kæn ng ts'ia ky'i: yiu bin-go z-'eo we tsæ eo ng læ."²⁶ Gyi wa-yiu siang-vông Pao-lo we coh nying-ts peh gyi, hao fông gyi ky'i; keh-lah le-ts' eo gyi læ, dô-kô kōng.

²⁴ 過了幾日，腓力士等其老嫗土西拉，是猶太個女人，大家來。就傳保羅，聽其講箇相信基督個道理。²⁵ 保羅講到正直等節制個行爲，連將來判斷個事幹，腓力士就喫惱，等其話：「難間爾且去。有便個時候會再謳爾來。」²⁶ 其還有想望保羅會給銀子撥其，好放其去。箇拉屢次謳其來，大家講。

²⁷ [1] Ko-leh liang nyin, Po-gyiu Fi-z-tu læ tsih Fi-lih-z-go ing: Fi-lih-z iao ts'eo Yiu-t'a nying-go c'ü, dzing-gyiu coh Pao-lo kwæn-tong.

²⁷ 過了兩年^[1]，波求·非士都來接腓力士個印。腓力士要湊猶太人個趣，仍舊給保羅關東。

[1] Y. E. 62. 耶（穌）後（頭）62（年）。（原註）

FI-Z-TU zōng-dzing, ko-leh sən nyih dzong Kæ-sah-li-üô zōng
Yiæ-lu-sah-leng ky‘i.² Tsi-s-deo teng Yiu-t‘a-go hyiang-sing ziu læ gyi
u-sen kao Pao-lo zōng; yi gyiu gyi,³ iao gyi s eng ts‘a nying ky‘i ta Pao-
lo tao Yiæ-lu-sah-leng læ: *gyi-lah zi* eo nying læ lu-li gyiang gyi tong,
iao *teo-leh* sah gyi.⁴ Fi-z-tu we-teh, wô Pao-lo z læ Kæ-sah-li-üô
kwun-ah-kæn, zi deng-feh-teh kyi nyih iao dong-sing ky‘i-go.⁵ Gyi yi
wô, “Ng-lah cong-nyiang yiu sing-kying go hao dô-kô lôh-ky‘i; keh-go
nying yiu soh-go *wā-c‘ü*, hao kao gyi.”

非士都上任，過了三日從該撒利亞上耶路撒冷去。² 祭司頭等
猶太個鄉紳就來其烏碎告保羅狀，又求其，³ 要其賜恩差人去帶保
羅到耶路撒冷來：其拉自謳人來路裏弶其東，要鬥勒殺其。⁴ 非士
都回答，話保羅是來該撒利亞管押間，自庵弗得幾日要動身去個。⁵
其又話：「爾拉中央有紳衿個好大家落去，箇個人有啥個壞處，好
告其。」

⁶ Læ gyi-lah u-sen yi tæn-kôh [1]jih-deo-pah nyih, ziu lôh Kæ-
sah-li-üô ky‘i; di-nyi nyih zo-dông, feng-fu ta Pao-lo c‘ih-læ.⁷ Ta-tao-
de, keh-sing dzong Yiæ-lu-sah-leng læ-go Yiu-t‘a nying dön-ky‘ün lih-
tong, pô hyü-to wæn-feh-c‘ih te-tsing go djong-deo ze-ming kong-kyih
Pao-lo.⁸ Pao-lo feng-p‘eo, wô, “Yiu-t‘a nying-go lih-fah, teng sing-din,
teng Kæ-sah, ngô tu ih-ngæn m-neh væn-djôh.”

⁶ 來其拉烏碎又耽擱十頭八日^[1]，就落該撒利亞去。第二日坐堂，吩咐帶保羅出來。⁷ 帶到了，箇星從耶路撒冷來個猶太人團圈立東，把許多還弗出對證個重頭罪名攻擊保羅。⁸ 保羅分割，話：「猶太人個律法，等聖殿，等該撒，我都一眼喫得犯着。」

[1] *Yiu-teh kwu-kyün wô, jih-to nyih.* 有得古卷話，十多日。（原註）

⁹ *Fi-z-tu iao ts'eo Yiu-t'a nying-go c'ü, ziu teng Pao-lo wô, "Ng k'eng zōng Yiæ-lu-sah-leng, keh-deo læ ngô min-zin sing kwun-s feh?"* ¹⁰ *Pao-lo wô, "Ngô næn-kæn lih læ Kæ-sah-go fah-dōng-zōng, z ngô ing-kæ t'ing sing-p'un go di-fōng. Ngô m-neh ūa-c'ü tao Yiu-t'a nying, ng yia ming-ming hyiao-teh-go.* ¹¹ *Ngô ziah yiu soh-go ūa-c'ü, 'ōh-tsia væn-djōh soh-go si-ze, ziu-z si yia feh t'e-dz: ziah-z gyi-lah kao ngô go z-ken tu z hyü-go, m-nying hao pô ngô kao-fu gyi-lah. Ngô gyiu Kæ-sah sing-ün."*

⁹ 非士都要湊猶太人個趣，就等保羅話：「爾肯上耶路撒冷，箇頭來我面前審官司弗？」¹⁰ 保羅話：「我難間立來該撒個法堂上，是我應該聽審判個地方。我喫得壞處到猶太人，爾也明明曉得個。¹¹ 我若有啥個壞處，或者犯着啥個死罪，就是死也弗推辭。若是其拉告我個事幹都是虛個，喫人好把我交付其拉。我求該撒伸冤。」

¹² Keh-tsao Fi-z-tu teng kong-we siang-liang-ts, ziu we-teh wô,
“Ng gyiu Kæ-sah sing-ün ma? *ka-ni*, ziu peh ng ky‘i kyin Kæ-sah.”

¹² 箇遭非士都等公會商量仔，就回答話：「爾求該撒伸冤嗎？
介呢，就撥爾去見該撒。」

¹³ KO-LEH kyi nyih, Üô-kyi-p'ô wông teng Pah-nyi-kyi tao Kæ-sah-li-üô ky‘i mông-mông Fi-z-tu.

¹³ 過了幾日，亞基帕王等百尼基到該撒利亞去望望非士都。

¹⁴ Keh-deo deng-leh hao-kyi nyih, Fi-z-tu pô Pao-lo-go z-ken kao-su wông dao, wô, “*Dông-deo* yiu ih-go nyding, Fi-lih-z ky‘i-go z-‘eo dzing-gyiu coh gyi kwæn-tong: ¹⁵ ngô tao-leh Yiæ-lu-sah-leng, cong tsi-s-deo teng Yiu-t‘a nyding-go tsiang-lao kao gyi, iao ngô ding gyi-go ze. ¹⁶ Ngô we-teh gyi-lah wô, ‘Be-kao feh-zing teng nyün-kao teo-deo, feh-zing peh gyi kyi-we hao feng-p‘eo sô kao gyi go en-gyin, ziu i nyding-kô sing-siang bæn gyi si-ze, feh-z Lo-mô nyding-go kwe-kyü.’ ¹⁷ Sô-yi gyi-lah ih tao dông-deo læ, ngô ih-ngæn feh dzi-wun, di-nyi nyih ziu zo-dông, feng-fu ta gyi c‘ih-læ. ¹⁸ Dæn-z keh-sing nyün-kao lih-c‘ih-læ, bing m-neh pô ngô sô ts‘eng-tao-go z-ken kao gyi: ¹⁹ tæn-tsih nyi-leng gyi-lah zi kyiao-meng-go z-ken, wa-yiu ih-go si-ko-liao Yiæ-su, Pao-lo wô Gyi z weh-go, z-ka kao gyi. ²⁰ Ngô feh hyiao-teh dza töñ keh-go en-gyin, keh-lah meng gyi iao tao Yiæ-lu-sah-leng, keh-deo

ky'i sing kwun-s feh.²¹ Dæn-z Pao-lo kao nyü-zōng, iao ngô ah gyi tong liu peh [1]Si-pô-z-toh sing-p'un; ngô ziu feng-fu kwun-ah gyi, teng-tao ka peh Kæ-sah."

¹⁴ 箇頭庵勒好幾日，非士都把保羅個事幹告訴王道，話：「蕩頭有一個人，腓力士去個時候仍舊給其關東。¹⁵ 我到了耶路撒冷，衆祭司頭等猶太人個長老告其，要我定其個罪。¹⁶ 我回答其拉話：『被告弗曾等原告鬥頭，弗曾撥其機會好分割所告其個案件，就依人家心想辦其死罪，弗是羅馬人個規矩。』¹⁷ 所以其拉一到蕩頭來，我一眼弗遲緩，第二日就坐堂，吩咐帶其出來。¹⁸ 但是箇星原告立出來，並喫得把我所忖到個事幹告其。¹⁹ 單只議論其拉自教門個事幹，還有一個死過了耶穌，保羅話其是活個，是介告其。²⁰ 我弗曉得咋斷箇個案件，箇拉問其要到耶路撒冷，箇頭去審官司弗。²¹ 但是保羅告御狀，要我押其東留撥西巴士督^[1]審判，我就吩咐管押其，等到解撥該撒。」

[1] Si-pô-z-toh, 'ôh wô Üô-kwu-z-toh, z Lo-mô wông-ti-go koh-'ao: Kæ-sah yia z-ka. 西巴士督，或話亞古士督，是羅馬人皇帝個國號。該撒也是介。（原註）

²² Üô-kyi-p'ô ziu teng Fi-z-tu wô, "Ngô yia iao t'ing keh-go nying kông." Fi-z-tu wô, "Ming-tsiao ng hao t'ing gyi."

²² 亞基帕就等非士都話：「我也要聽箇個人講。」非士都話：「明朝爾好聽其。」

²³ DI-NYI nyih Üô-kyi-p'ô teng Pah-nyi-kyi pa-leh djün-fu tsih-z læ, wa-yiu keh-sing ts'in-tsong, zing-li-go hyiang-sing, dô-kô tseo-tsing kong-dông-li; Fi-z-tu feng-fu, gyi-lah ziu pô Pao-lo ta-c'ih-tong.

²³ 第二日亞基帕等百尼基擺勒全副執事來，還有箇星千總，城裏個鄉紳，大家走進公堂裏。非士都吩咐，其拉就把保羅帶出東。

²⁴ Fi-z-tu wô, “Üô-kyi-p'ô wông, teng dô-kô læ-tong-go cong-we, ng-lah k'en-kyin keh-go ny ing, ziu-z cong Yiu-t'a ny ing læ Yiæ-lu-sah-leng teng dông-deo læ gyiu ngô, hyiang-hyiang wô feh kæ peh gyi tsæ weh ih-zông go. ²⁵ Dæn-z ngô hyiao-teh gyi m-teh væn-ko si-ze, tsæ-wô gyi-zi gyiu Si-pô-z-toh sing-ün; keh-lah ngô ding-kyin ka gyi zông-ky'i. ²⁶ Ngô m-neh gyi soh-go jih-dzing hao tseo-ming ngô cü: sô-yi ta gyi c'ih læ ng cong-we min-zin, keng-kô iao-kying-go z læ ng Üô-kyi-p'ô wông-go min-zin, s-teh dzô-ts'ah ts-'eo ngô 'ôh-tsia yiu soh-go hao sia. ²⁷ Ing-we ngô ts'eng, ka væn-nying zông-ky'i, feh song gyi-go en-kyün, z ü li feh 'eh-go.”

²⁴ 非士都話：「亞基帕王，等大家來東個衆位，爾拉看見箇個人，就是衆猶太人來耶路撒冷等蕩頭來求我，響響話弗該撥其再活一晌個。²⁵ 但是我曉得其嚙得犯過死罪，再話其自求西巴士督伸冤，箇拉我定見解其上去。²⁶ 我嚙得其啥個實情好奏明我主。所以帶其出來爾衆位面前，更加要緊個是來爾亞基帕王個面前，使得查

察之後我或者有啥個好寫。²⁷ 因爲我忖，解犯人上去，弗送其個案卷，是於理弗合個。」

Sd. XXVI.

Üô-kyi-p'ô ziu teng Pao-lo wô, "Cing ng-zi feng-p'eo." Pao-lo siu di-tæn-ky'i, feng-p'eo, z-ka wô:

亞基帕就等保羅話：「准爾自分割。」保羅手提帶起，分割，
是介話：

² “Üô-kyi-p'ô wông, kông-tao Yiu-t'a ny ing sô kao ngô go long-
tsong z-ken, kyih-mih neng-keo læ ng-go min-zin feng-p'eo, ngô
ts'eng-ts'eng z ngô-go zao-hwô: ³ ing-we ng ting ming-bah Yiu-t'a
ny ing long-tsong-go kwe-kyü teng nyi-leng. Sô-yi gyiu ng næ-sing
t'ing ngô.

² 「亞基帕王，講到猶太人所告我個攏總事幹，今末能夠來爾
個面前分割，我忖忖是我個造化，³ 因爲爾頂明白猶太人攏總個規
矩等議論。所以求爾耐心聽我。

⁴ “Ngô dzong ky'i-deo deng læ Yiæ-lu-sah-leng ngô peng-koh-
nying cong-nyiang, dzong siao dza-go tso-nying, cong Yiu-t'a ny ing tu

hyiao-teh-go.⁵ Gyi-lah ziah k'eng tso te-tsing, ih-hyiang hyiao-teh ngô
z i ah-lah ting nyin-go kyiao-meng tso Fah-li-sæ nying.⁶ Næn-kæn
we-leh siang-vông Jing-ming sô ing-hyü tsu-tsong go, ngô læ-tong lih-
ts be p'un-tön.⁷ Ah-lah jih-nyi-go ts-p'a, nyih-yia gying-lih voh-z *Jing-*
ming, yia z siang-vông teh-djôh keh-go ing-hyü. Üô-kyi-p'ô wông, ngô
we-leh keh-go siang-vông be Yiu-t'a nying kao-de.

⁴ 「我從起頭庵來耶路撒冷我本國人中央，從小咋個做人，衆
猶太人都曉得個。⁵ 其拉若肯做對證，一向曉得我是依阿拉頂嚴個
教門做法利賽人。⁶ 難間爲了想望神明所應許祖宗個，我來東立仔
被判斷。⁷ 阿拉十二個支派，日夜勤力服侍神明，也是想望得着箇
個應許。亞基帕王，我爲了箇個想望被猶太人告了。

⁸ “Dza-go! Jing-ming s-teh si-nying tsæ weh-cün-læ, ng-lah næn-
dao sön z siang-sing-feh-læ ma?⁹ Ngô-zi zin-deo ts'eng-ts'eng ing-kæ
yüong hyü-to *fōng-fah* kong-kyih Nô-sah-leh Yiæ-su-go ming-deo.¹⁰
Ngô ziu læ Yiæ-lu-sah-leng z-ka tso: cong tsi-s-deo-go siu-li tsih-ziu-
leh gyün-ping k'ô hyü-to sing-du, kwæn læ lao-kæn; gyi-lah be long-
sah z-'eo, ngô yia teh-i.¹¹ Wa-yiu læ kôh jü-we-dông-li le-ts' ying-vah
gyi-lah, iao ngang-k'ô gyi sih-doh Yiæ-su: ping-ts'ia ts'ih-ts'-t'ong-'eng
gyi, sô-yi tao nga-koh zing-li yia ky'i ken-leh pih-næn gyi.

⁸ 「咋個！神明使得死人再活轉來，爾拉難道算是相信弗來嗎？⁹ 我自前頭忖忖應該用許多方法攻擊拿撒勒耶穌個名頭。¹⁰ 我就來耶路撒冷是介做。衆祭司頭個手裏接受勒權柄拘許多聖徒，關來牢監。其拉被弄煞時候，我也得意。¹¹ 還有來各聚會堂裏屢次刑罰其拉，要硬拘其裏瀆耶穌。並且切齒痛恨其，所以到外國城裏也去趕勒逼難其。

¹² “Ngô ka læ-tih tso, t'ôh-leh tsi-s-deo-go gyün-ping teng 'ao-ling tao Da-mô-seh ky'i; ¹³ wông ô! tông tsiu-ko z-'eo, ngô lu-zông k'en-kyin t'in-li-go liang-kwông, pi nyih-deo wa liang, dön-ky'ün tsiao-djôh ngô teng dong-lu-go nying. ¹⁴ Ah-lah tu tih-tao di-tyiang-li, ngô t'ing-meng yiu sing-hyiang kông Hyi-pah-læ-go t'u-ing teng ngô wô, ‘Sao-lo, Sao-lo, ng dza-we pih-næn Ngô ni? ng kyiah læ-tih t'ih-djôh ts' z næn-go.’ ¹⁵ Ngô ziu wô, ‘Cü, Ng z jü?’ Gyi wô, ‘Ngô ziu-z ng sô pih-næn-go Yiæ-su. ¹⁶ Bô-ky'i, ng-go kyiah lih-tong: ing-we Ngô deh-we yin-c'ih-læ peh ng k'en, z iao shih-lih ng tso ts'a-s, hao te-tsing ng sô yi-kying k'en-kyin-go, teng Ngô tsiang-læ we yin-c'ih peh ng k'en go z-ken. ¹⁷ Ngô læ Yi-seh-lih pah-sing teng bih-koh cong-nyiang yia we kyiu ng c'ih: Ngô næn-kæn ts'a ng tao gyi-lah u-sen ky'i, ¹⁸ hao ky'i k'æ gyi-lah-go ngæn, peh gyi li-k'æ heh-en kwe tao liang-kwông, li-'æ Sah-dæn-go shü-dao kwe-voh Jing-ming; s-teh gyi, we-leh siang-sing

Ngô, hao teh-djôh ze-go nyiao-sô, yi læ tseng-ky'i-liao cü-kwu li-hyiang *hao teh-djôh ts'æn-nyih.*'

¹² 「我介來的做，託勒祭司頭個權柄等號令到大馬色去。¹³ 王哦！當晝過時候，我路上看見天裏個亮光，比日頭還亮，團圈照着我等同路個人。¹⁴ 阿拉都跌倒地咩裏，我聽聞有聲響講希伯來個土音等我話：『掃羅，掃羅，爾咋會逼難我呢？爾腳來的踢着刺是難個。』¹⁵ 我就話：『主，爾是誰？』其話：『我就是爾所逼難個耶穌。¹⁶ 爬起，爾個腳立東。因爲我特爲現出來撥爾看，是要設立爾做差使，好對證爾所已經看見個，等我將來會現出撥爾看個事幹。¹⁷ 我來以色列百姓等別國中央也會救爾出。我難間差爾到其拉烏碎去，¹⁸ 好去開其拉個眼，撥其離開黑暗歸到亮光，厲害撒但個勢道歸服神明，使得其，爲了相信我，好得着罪個饒赦，又來尊起了主顧裏向好得着產業。』

¹⁹ “Üô-kyi-p'ô wông, ngô sô-yi m̄-teh feh i-jing t'in-li-go hyin-ling: ²⁰ z sin djün peh Da-mô-seh teng Yiæ-lu-sah-leng-go nyding, lin t'ong Yiu-t'a di-fông, 'eo-deo djün peh bih-koh-nying, iao we-sing-cün-i kwe-voh Jing-ming, ping-ts'ia ky'i tso we-sing-cün-i cü-kwu kæ tso go 'ang-we. ²¹ We-leh ka, Yiu-t'a nyding læ sing-din-li k'ô ngô, dong-siu iao sah ngô.

¹⁹ 「亞基帕王，我所以嚸得弗依順天裏個顯靈。²⁰ 是先傳撥大馬色等耶路撒冷個人，連統猶太地方，後頭傳撥別國人，要回心轉意歸服神明，並且去做回心轉意主顧該做個行爲。²¹ 爲了介，猶太人來聖殿裏柯我，動手要殺我。

²² “Ky‘ü-leh Jing-ming pao-wu, ngô tao kyih-mih nyih-ts wa lih-lao-tong, teng do-do-siao-siao tso te-tsing; feh kông bih-yiang, tæn-tsih kông sin-cü-nying teng Mo-si sô wô tsiang-læ iao tso-dzing go z-ken: ²³ ziu-z kông Kyi-toh z we ziu næn, ping-ts’ia tso deo-ih-go si-ts tsæ weh-cün-læ Cü-kwu, pô liang-kwông djün peh Yi-seh-lih pah-sing teng bih-koh-nying k’en.”

²² 「虧勒神明保護，我到今末日子還立牢東，等大大小小做對證。弗講別樣，單只講先知人等摩西所話將來要做成個事幹。²³ 就是講基督是會受難，並且做頭一個死仔再活轉來主顧，把亮光傳撥以色列百姓等別國人看。」

²⁴ Tsing læ-tih feng-p’eo keh-sing z-ken, Fi-z-tu wæ ih-sing wô, “Pao-lo, ng fah-gwông-tih-de; ng z veng-li to long-leh fah-gwông-de.”

²⁴ 正來的分割箇星事幹，非土都懷一聲話：「保羅，爾發狂的了，爾是文理多弄勒發狂了。」

²⁵ Pao-lo wô, “Fi-z-tu da-jing, ngô feh-z fah-gwông, z kông jih-jih-we-we yiu ts’eng-tông-go shih-wô. ²⁶ Keh-we wông z hyiao-teh

keh-sing z-ken; ngô læ gyi min-zin fōng-tæn kōng-go: ngô ts'eng keh-sing z-ken gyi m-yiu ih-yiang feh teh-cü; ing-we keh feh-z pih kōh-lōh-den iu-leh tso-go.²⁷ Üô-kyi-p'ô wông. ng siang-sing sin-cü-nying feh? Ngô hyiao-teh ng z siang-sing-go.”

²⁵ 保羅話：「非土都大人，我弗是發狂，是講實實惠惠有付當個說話。²⁶ 箇位王是曉得箇星事幹，我來其面前放膽講個。我忖箇星事幹其嘸有一樣弗得知，因爲箇弗是壁角落頭幽勒做個。²⁷ 亞基帕王，爾相信先知人弗？我曉得爾是相信個。」

²⁸ Üô-kyi-p'ô ziu teng Pao-lo wô, “Ng ka sang-lih ky'ün-sing ngô tso Kyi-toh-du!”²⁹ Pao-lo wô, “Dæn-nyün Jing-ming feh tæn-tsih s-teh ng, yia s-teh long-tsong kyih-mih t'ing ngô go nyding, feh-leng sang-lih feh sang-lih, tu we teng ngô m-kao kōh-yiang, tsih iao djü-c'ih keh-go lin-diao z-de.”

²⁸ 亞基帕就等保羅話：「爾介省力勸醒我做基督徒！」²⁹ 保羅話：「但願神明弗單只使得爾，也使得攏總今末聽我個人，弗論省力弗省力，都會等我嘸告各樣，只要除出箇個鏈條是了。」

³⁰ Keh-fæn shih-wô kōng-hao, wông teng tsong-toh, teng Pah-nyi-kyi, lin dong-de zo-kæn-go nyding, tu lih-ky'i-sing.³¹ Tseo-leh kotin, dô-kô siang-liang wô, “Keh-go nyding ih-ngæn m-neh tso kæ si kæ

kwun-ah go z-ken.”³² Üô-kyi-p’ô teng Fi-z-tu wô, “Keh-go nying ziah
m̄-teh gyiu Kæ-sah sing-ün ko, ziu hao fông gyi de.”

³⁰ 箇番說話講好，王等總督，等百尼基，連同隊坐間個人，都
立起身。³¹ 走勒過點，大家商量話：「箇個人一眼喰得做該死該管
押個事幹。」³² 亞基帕等非土都話：「箇個人若喰得求該撒伸冤
過，就好放其了。」

Sd. XXVII.

KYI-KYING ding-kwe-peh ah-lah ko hæ tao Yi-da-li ky‘i, ziu pô
Pao-lo teng wa-yiu kyi-go væn-nying kao-fu Si-pô-z-toh ying-li-go pah-
tsong, ming-z kyiao-leh Yiu-liu.² Ah-lah ziu lôh ih-tsah Üô-da-mi-din
jün, iao s-ko Üô-si-üô keh-pin di-fông, ziu k’æ-c’ih-ky‘i: Mô-gyi-teng-
go T’iah-sah-lo-nyi-kyüô nying Üô-li-dah-kwu? yia teng ah-lah dong-
de-go.³ Di-nyi nyih tao Si-teng p’ao mao: Yiu-liu hao-hao dæ Pao-lo,
peh gyi ky‘i mông-mông beng-yiu, hao teh-djôh gyi-lah-go tsiao-ing.⁴
Dzong keh-deo k’æ jün, tang Kyü-pi-lu ‘ô-fong-ngen ka ky‘i; z we-leh
teo-fong-go yün-kwu.⁵ S-ko-leh Kyi-li-kyüô Bông-fi-li-üô siang-gying-
go hæ, ziu tao Li-kyüô-go Me-lah.

既經定規撥阿拉過海到以大利去，就把保羅等還有幾個犯人交付西巴士督營裏個百總，名字叫勒猶流。² 阿拉就落一隻亞大米田船，要駛過亞西亞箇邊地方，就開出去。馬其頓個帖撒羅尼迦人亞里達古也等阿拉同隊個。³ 第二日到西頓拋錨。猶流好好待保羅，撥其去望望朋友，好得着其拉個照應。⁴ 從箇頭開船，打居比路下風岸介去，是爲了鬥風個緣故。⁵ 駛過勒基利家旁非利亞相近個海，就到呂家個每拉。

⁶ Læ keh-deo pah-tsang p'ong-djôh ih-tsah Üô-lih-sæn-t'a-go jün, iao s tao Yi-da-li ky'i-go, ziu peh ah-lah lôh keh-tsah jün-li. ⁷ Jün mæn-mæn s-leh hao-kyi nyih, ky'ih-ky'ih-k'ah-k'ah tao-leh Keh-nyi-t'u-go te-min: be fong tsu-djü, tsih hao dziao-leh Sah-mo-nyi s tao Keh-li-ti-go 'ô-fong-ngen. ⁸ Ts'ing ngen pin-yin ky'ih-ky'ih-k'ah-k'ah s tao ih-t'ah kyiao-leh Kyüô-ao, teng Lah-si-üô dzing-ts siang-gying.

⁶ 來箇頭百總碰着一隻亞力山太個船，要駛到以大利去個，就撥阿拉落箇隻船裏。⁷ 船慢慢駛勒好幾日，乞乞喀喀到了革尼土個對面。被風阻住，只好朝勒撒摩尼駛到革哩底個下風岸。⁸ 趁岸邊沿乞乞喀喀駛到一墳叫勒佳澳，等拉西亞城子相近。

⁹ Z-'eo dziang-kyiu, ing-we [1]kying-zih-go tsih-k'eng yi-kying ko-de, sô-yi ah-lah ky'i-go jün-lu z hyin-hyin-go; Pao-lo ziu ky'ün-ky'ün gyi-lah, wô, ¹⁰ “Beng-jiu, ngô k'en keh-vah k'æ jün pih-ding yiu kw'u-

deo teng hyü-to seng-sông, feh tæn-tsih ho-veh teng jün, ping-ts'ia iao lin-le ah-lah-go sing-ming.”¹¹ Dæn-z pah-tsong siang-sing lao-da teng gyi-ming, wa ko-jü Pao-lo-go shih-wô.

⁹ 時候長久，因爲禁食個節肯^[1]已經過了，所以阿拉去個船路是險險個，保羅就勸勸其拉，話：¹⁰「朋友，我看箇伐開船必定有苦頭等許多損傷，弗單只貨物等船，並且要連累阿拉個性命。」¹¹但是百總相信老大等其命，還過如保羅個說話。

[1] Kying-zih-go tsih-k'eng, z teng 'En-lu-tsih tso z-'eo. 禁食個節肯，是等寒露節做時候。（原註）

¹² Keh-go ao ko tong feh bin, yiu ih-do-pun nying sing-siang k'æ-c'ih-ky'i, 'oh-tsia hao tao Fi-nyi-keh ko tong. (*Fi-nyi-keh* z Keh-li-ti ao, *ih-pin* dziao si-nen, *ih-pin* dziao si-poh.)¹³ K'eo-k'eo nen-fong wun-wun yiang-ky'i-læ, gyi-lah zi ts'eng-ts'eng z teh-i, ziu ky'i mao, ts'ing Keh-li-ti ngen pin-yin ka ky'i.

¹² 箇個畱過冬弗便，有一大半人心想開出去，或者好到腓尼革過冬。（腓尼革是革哩底畱，一邊朝西南，一邊朝西北。）¹³ 扣扣南風緩緩揚起來，其拉自忖忖是得意，就起錨，趁革哩底岸邊沿介去。

¹⁴ Ko-leh yiu-'æn kong-fu, yiu gwông-fong, kyiao-leh Yiu-lo-keh-deng, [1]dzong ngen-zông bih-lôh-læ.¹⁵ Jün be fong c'ü-leh-ky'i,

ky'üoh-feh-djü; ah-lah *tsih hao* ze fong c'öng.¹⁶ C'öng tao ih-go hæ-tao-go 'ô-fong-ngen, (*hæ-tao* kyiao-leh Keh-lao-ti,) sæn-pæn ky'ih-ky'ih-k'ah-k'ah siu-zöng.¹⁷ Siu-zöng-ts, keh-tsao yüong zing-soh kw'eng-leh jün-ti; ping-ts'ia k'ong-p'ô gôh-djôh Su-r-ti sô, ziu fông-lôh do-bong, z-ka c'öng-leh-ky'i.¹⁸ Be gwöng-fong tiu-læ-tiu-ky'i, di-nyi nyih gyi-lah ziu song-zæ;¹⁹ di-sæn nyih ah-lah ts'ing-siu tiu-diao jün-li-go kong-gyü.²⁰ Deh-ma nyih m-neh k'en-kyin nyih-deo sing-siu, gwöng-fong dzing-gyiu feh siao, keh-tsao ah-lah kyiu sing-ming go siang-deo tu dön-djih-de.

¹⁴ 過了有限工夫，有狂風，叫勒「友羅革騰」，從岸上^[1]別落來。¹⁵ 船被風吹勒去，喫弗住，阿拉只好隨風闖。¹⁶ 闖到一個海島個下風岸，（海島叫勒革老底，）舢舨乞乞喀喀收上。¹⁷ 收上仔，箇遭用繩索捆勒船底，並且恐怕擋着蘇耳底沙，就放落大篷，是介闖勒去。¹⁸ 被狂風丟來丟去，第二日其拉就送載。¹⁹ 第三日阿拉親手丟掉船裏個工具。²⁰ 特買日嚨得看見日頭星宿，狂風仍舊弗小，箇遭阿拉救性命個想頭都斷絕了。

[1] *Yiu-teh fæn*, teo-deo. 有得翻，鬥頭。（原註）

²¹ *Cong-nying* dziang-kyiu m-neh ky'üoh, Pao-lo læ gyi-lah cong-nyiang lih-ky'i-sing, wô, “Beng-yiu, ng-lah zin-deo kæ t'ing ngô-go shih-wô feh li-k'æ Keh-li-ti, ziu feh we tsao-djôh keh-go kw'u-deo

teng seng-sông.²² Dæn-z ngô næn-kæn ky'ün ng-lah fông-sing: djü-leh jün ts-nga, ng-lah feh we sông ih-diao sing-ming.²³ Ing-we ngô sô kwe-voh sô kong-vong-go keh-we Jing-ming, Gyi-go t'in-s zô-yia lih læ ngô bông-pin, wô,²⁴ 'Pao-lo, vong p'ô; ng pih iao lih læ Kæ-sah-go min-zin: ping-ts'ia Jing-ming pô dong-jün-go nying tu s-peh ng de.'²⁵ Keh-lah, cong-we, hao fông-sing: ngô siang-sing Jing-ming, keh-go z-ken pih-ding we tso-dzing ziang *t'in-s* teng ngô wô ka.²⁶ Dæn-z ah-lah pih iao gôh læ ih-go hæ-tao-li."

²¹ 衆人長久嚥得喫，保羅來其拉中央立起身，話：「朋友，爾拉前頭該聽我個說話弗離開革哩底，就弗會遭着箇個苦頭等損傷。

²² 但是我難間勸爾拉放心。除了船之外，爾拉弗會傷一條性命。²³ 因爲我所歸服所供奉個箇位神明，其個天使昨夜立來我旁邊，話：

²⁴ 『保羅，甯怕，爾必要立來該撒個面前。並且神明把同船個人都賜撥爾了。』²⁵ 箇拉，衆位，好放心。我相信神明，箇個事幹必定會做成像天使等我話介。²⁶ 但是阿拉必要擋來一個海島裏。』

²⁷ Tao-leh di-jih-s nyih, ah-lah *jün* læ Üô-ti-üô *hæ-li* dzing-gyiu c'ong-leh-ky'i, pun-yia-ko z-'eo shü-siu ts'eng-ts'eng kw'a gying ngen de.²⁸ Ziu tang sing-ts'in, yiu nyiæn-jing sing; ko-ky'i-tin yi tang, yiu jih-ng-jing sing:²⁹ k'ong-p'ô ngô-tsiao, ziu læ 'eo-sao p'ao s-meng mao, tæn ts'æn-nyiæn *t'in-liang*.³⁰ Shü-siu tang-sön zông jün dao-

tseo, pô sæn-pæn fōng-lôh hæ-li, kô-hyi-deo ky'i p'ao jün-deo-go mao;

³¹ Pao-lo ziu teng pah-tsong ying-ping wô, “Keh-sing ny ing feh deng
læ jün-li, ng-lah z m-kyiu-sing-de.” ³² Ying-ping ziu tsæn-dön sæn-
pæn-go zing-soh, eo gyi t'eng-leh-ky'i.

²⁷ 到了第十四日，阿拉船來亞底亞海裏仍舊闖勒去，半夜過時
候水手忖忖快近岸了。²⁸ 就打深淺，有廿仞深；過去點又打，有十
五仞深。²⁹ 恐怕研礁，就來後梢拋四門錨，單懾唸天亮。³⁰ 水手打
算上船逃走，把舢舨放落海裏，假戲頭去拋船頭個錨。³¹ 保羅就等
百總營兵話：「箇星人弗庵來船裏，爾拉是嚦救星了。」³² 營兵就
斬斷舢舨個繩索，謳其余勒去。

³³ T'in kw'a liang z-'eo, Pao-lo ky'ün cong-nying ky'üoh væn, wô,
“Ng-lah næn-kæn yi-kying jih-s nyih siang-vông *fong sih*, djang-t'ong
ngo-leh, ih-ngæn feh ky'üoh. ³⁴ Sô-yi ngô ky'ün ng-lah ky'üoh-tin;
keh z ü ng-lah teh-djôh kyiу yiu siang-ken go: ing-we ng-lah deo-li-go
deo-fah ih-keng tu feh we t'eng-lôh.” ³⁵ Kông-hao, gyi do-leh ping, læ
cong-nying min-zin zia-zia Jing-ming, ziu p'ah-tæn-k'æ ky'üoh-de. ³⁶
Keh-tsao cong-nying fōng-sing, yia ky'üoh-de. ³⁷ Ah-lah læ jün-li go
long-tsong yiu nyi-pah ts'ih-jih loh-go ny ing. Yi-kying ky'üoh-pao-de,
ziu pô mah tiu-leh hæ-li, s-teh jün hao ky'ing-tin.

³³ 天快亮時候，保羅勸衆人喫飯，話：「爾拉難間已經十四日想望風息，長通餓勒，一眼弗喫。³⁴ 所以我勸爾拉喫點，箇是於爾拉得着救有相干個。因爲爾拉頭裏個頭髮一根都弗會褪落。」³⁵ 講好，其馱勒餅，來衆人面前謝謝神明，就脈帶開喫了。³⁶ 箇遭衆人放心，也喫了。³⁷ 阿拉來船裏個攏總有二百七十六個人。已經喫飽了，就把麥丟勒海裏，使得船好輕點。

³⁹ Tao t'in-liang, feh ny ing-teh keh-go di-fōng; k'en-kyin ih-go ao yiu sô-du, sing-siang ziah-z hao tso, pô jün gôh læ keh-deo. ⁴⁰ Ziu yün-diao mao, 'eo gyi dzing-leh hæ-li, fōng-song do-li-go zing-soh; keh-tsao yiang-ky'i deo-bong s fong, dziao-leh ngen-zōng tsing-ky'i. ⁴¹ P'ong-djôh liang-da dziao-shü bih-liu-go u-sen, jün ts'in-sô; jün-deo gôh-lao ve dong, 'eo-sao be lóng gyin tang-p'o-de. ⁴² Ying-ping i-s z iao sah-diao væn-nying, k'ong-p'ô jü yiu-ko-ky'i dao-tseo. ⁴³ Dæn-z pah-tsong iao kyiu Pao-lo, feh hyü gyi-lah ka tso: ziu feng-fu keh-sing sih-shü-sing-go cü-kwu sin t'iao-lôh shü-li, yiu tao ngen-zōng ky'i; ⁴⁴ yü-to, yiu-sing k'ao-leh pæn, yiu-sing k'ao-leh jün-li-go bih-yiang tong-si dao-zōng-ky'i. Z-ka, tu kyiu-zōng ngen.

³⁹ 到天亮，弗認得箇個地方，看見一個嶧有沙塗，心想若是好做，把船擋來箇頭。⁴⁰ 就懸掉錨，候其沉勒海裏，放鬆舵裏個繩索，箇遭揚起頭篷使風，朝勒岸上進去。⁴¹ 碰着兩埭潮水別流個烏

碎，船淺沙，船頭擋牢艤動，後艄被浪健打破了。⁴² 營兵意思是要殺掉犯人，恐怕誰游過去逃走。⁴³ 但是百總要救保羅，弗許其拉介做。就吩咐箇星識水性個主顧先跳落水裏，有到岸上去。⁴⁴ 餘多，有星靠勒板，有星靠勒船裏個別樣東西逃上去。是介，都救上岸。

Sd. SX VIII.

Kyi-jün kyiuzông, dzæ-fông hyiao-teh keh-go hæ-tao kyiao-leh Mi-li-da.² Keh-sing mæn-nying dæ ah-lah feh-tsiao dza hao: we-leh lôh-yü, tsæ-wô t'in-kô lang, ziu sang-leh ho, siu-liu ah-lah cong-nying.

既然救上，纔方曉得箇個海島叫勒米利大。² 箇星蠻人待阿拉弗照咋好。爲了落雨，再話天家冷，就生勒火，收留阿拉衆人。

³ Pao-lo ts'eh-long ih-lin za, kô-leh ho-li; yiu ih-keng doh-dzô we-leh nyih ts'ön-c'ih-læ, ngao-djôh gyi-go siu.⁴ Keh-sing mæn-nying k'en-kyin doh-dzô Pao-lo-go siu-li dang-tong, ziu dô-kô wô, "Keh-go nying tsong z hyüong-siu; se-jün dzong hæ-li kyiuzông, t'in wa feh hyü gyi weh-tong."⁵ Pao-lo hwah-diao doh-dzô læ ho-li, ih-ngæn m-neh ziu sông.⁶ Gyi-lah tæn-teng gyi cong-ky'i-læ, 'ôh-tsia ih-z-li ziu si, tih-tao di-yang: teng-leh dziang-kyiu, k'en-kyin gyi ih-ngæn m-kao mao-bing, ziu cün *nyiæn-deo*, wô gyi z bu-sah.

³ 保羅撮攏一撻柴，加勒火裏。有一根毒蛇爲了熱竄出來，咬着其個手。⁴ 箇星蠻人看見毒蛇保羅個手裏宕東，就大家話：「箇個人總是兇手。雖然從海裏救上，天還弗許其活東。」⁵ 保羅甩掉毒蛇來火裏，一眼嚙得受傷。⁶ 其拉單等其腫起來，或者一時裏就死，跌倒地咩。等了長久，看見其一眼嚙告毛病，就轉念頭，話其是菩薩。

⁷ Keh hæ-tao-go kwun, ming-z kyiao-leh Bu-pah-liu, yiu din-di teng keh u-sen siang-gying; gyi siu-liu ah-lah, hao-hao dæ ah-lah sæn nyih. ⁸ K'eo-k'eo Bu-pah-liu-go ah-tia sang nyiah-dzih bing teng li-dzih kw'eng-tih: Pao-lo tseo-tsing gyi u-sen, tao-kao-ts siu en-en gyi, i gyi hao. ⁹ We-leh ka, keh hæ-tao-li yü-to yiu-bing-go nying tu læ, teh-djöh i-hao: ¹⁰ ziu pô hyü-to li-veh song peh ah-lah; ping-ts'ia dong-sing-go z-'eo pô ing-yüong-go tong-si peh ah-lah.

⁷ 箇海島個官，名字叫勒部百流，有田地等箇烏碎相近，其收留阿拉，好好待阿拉三日。⁸ 扣扣部百流個阿爹生瘧疾病等痢疾睏的。保羅走進其烏碎，禱告仔手按按其，醫其好。⁹ 爲了介，箇海島裏餘多有病個人都來，得着醫好。¹⁰ 就把許多禮物送撥阿拉，並且動身個時候把應用個東西撥阿拉。

¹¹ [1] KO-LEH sæn-ko yüih, ah-lah ts'ing ih-tsah Üô-lih-sæn-t'a jün, jün-'ao z 'Tiu-z shông-sang,' z læ keh hæ-tao ko tong go; ziu k'æ-

c'ih-ky'i. ¹² Tao Jü-lah-kwu p'ao mao, deng-zōng sæn nyih. ¹³ Dzong keh-deo diao-ts'iang s tao Li-kyi-ong: ko-leh ih-nyih nen-fong yiang-ky'i-læ, ziu di-nyi nyih tao Bu-tiu-li. ¹⁴ Keh-deo p'ong-djôh hyüong-di, ts'ing ah-lah dô-kô deng-zōng ts'ih nyih: ziu tao Lo-mô ky'i. ¹⁵ Lo-mô hyüong-di t'ing-meng ah-lah-go sing-sih, ziu tseo-c'ih-læ tao Üô-pi-u-z teng Sæn-kwun di-fông læ nying-tsih ah-lah: Pao-lo k'en-kyin gyi-lah, ziu zia-zia Jing-ming, tæn-ts công-de.

¹¹ 過了三個月^[1]，阿拉趁一隻亞力山太船，船號是『丟土雙生』，是來箇海島過冬個。就開出去。¹² 到敘拉古拋錨，庵上三日。¹³ 從箇頭掉搶^[2]駛到利基翁。過了一日南風揚起來，就第二日到部丟利。¹⁴ 箇頭碰着兄弟，請阿拉大家庵上七日。就到羅馬去。
¹⁵ 羅馬兄弟聽聞阿拉個信息，就走出來到亞比烏市等三館地方來迎接阿拉。保羅看見其拉，就謝謝神明，膽子壯了。

[1] Y. 'E. 63. 耶（鯀）後（頭）63（年）。（原註）

[2] 帆船遇逆風時調整帆的角度，藉助風力前進

¹⁶ Ah-lah tao-leh Lo-mô, pah-tsong pô væn-nying kao-dæ tsiang-kyüing: tsih-z ing-hyü Pao-lo teng ih-go kwun-siu gyi go ping ling-nga deng.

¹⁶ 阿拉到了羅馬，百總把犯人交代將軍。只是應許保羅等一個管守其個兵另外庵。

¹⁷ Ko-LEH sæn nyih, Pao-lo ts'ing-long Yiu-t'a nying-go we-deo-we-nao cü-kwu. Læ-de, ziu teng gyi-lah wô, “Cong-we hyüong-di, ngô ih-ngæn m-neh væn-djôh *ah-lah* pah-sing teng tsu-tsong-go kwe-kyü, dæn-z dzong Yiæ-lu-sah-leng ka peh Lo-mô nying-go siu-li tso væn-nying. ¹⁸ Gyi-lah sing-meng-ts tang-tsiang iao fông ngô, ing-we ih-ngæn m-neh væn-djôh soh-go si-ze. ¹⁹ Dæn-z Yiu-t'a nying feh k'eng hyih; keh-lah ngô feh-teh-feh gyiu Kæ-sah sing-ün: bing feh-z yiu soh-go iao kao ngô-go pah-sing. ²⁰ We-leh ka, ngô ts'ing ng-lah long-læ, iao tông-min teng *ng-lah* kông: ngô næn-kæn be keh-go lin-diao bo-djü, z we-leh Yi-seh-lih sô siang-vông-go.”

¹⁷ 過了三日，保羅請攏猶太人個爲頭爲腦主顧。來了，就等其拉話：「衆位兄弟，我一眼喰得犯着阿拉百姓等祖宗個規矩，但是從耶路撒冷解撥羅馬人個手裏做犯人。¹⁸ 其拉審問仔打賬要放我，因爲一眼喰得犯着啥個死罪。¹⁹ 但是猶太人弗肯歇，箇拉我弗得弗求該撒伸冤。並弗是有啥個要告我個百姓。²⁰ 爲了介，我請爾拉攏來，要當面等爾拉講。我難間被箇個鏈條縛住，是爲了以色列所指望個。」

²¹ Gyi-lah teng gyi wô, “Ah-lah yi m-teh tsih-djôh Yiu-t'a læ kông ng-go z-ken go sing; keh-sing læ-go hyüong-di yia m-neh k'eo-djün, yia m-neh zi kông-ky'i ng yiu soh-go wa-c'ü. ²² Næn-kæn ah-lah iao

t'ing ng-zi-go i-s tao-ti dza-go: ing-we kōng-tao keh-go kyiao-meng, tao-c'ü be ny ing-kô p'i-bing z ah-lah hyiao-teh-go.”

²¹ 其拉等其話：「阿拉又喰得接着猶太來講爾個事幹個信，箇星來個兄弟也喰得口傳，也喰得自講起爾有啥個壞處。²² 難間阿拉要聽爾自個意思到底咋個。因爲講到箇個教門，到處被人家批評是阿拉曉得個。」

²³ Teng Pao-lo iah-ding-leh ih-go nyih-ts, gyi-lah ziu yiu hyü-to tao gyi 'ô-c'ü læ: *Pao-lo dzong t'in-nyiang tao yia-tao pô Mo-si-go lih-fah teng sin-cü-nying-go shih-wô djang-si ka-shih keh-go dao-li* peh gyi-lah t'ing, læ-tih te-tsing Jing-ming-go koh, yi ky'ün gyi-lah siang-sing Yiæ-su-go z-ken. ²⁴ *Gyi-go shih-wô yiu-sing siang-sing, yiu-sing feh siang-sing.*

²³ 等保羅約定了一個日子，其拉就有許多到其下處來。保羅從天亮到夜到把摩西個律法等先知人個說話詳細解說箇個道理撥其拉聽，來的對證神明個國，又勸其拉相信耶穌個事幹。²⁴ 其個說話有星相信，有星弗相信。

²⁵ Liang-'ô feh 'eh-deo iao tseo-sæn-de, Pao-lo kōng keh ih-kyü, wô, “Sing-Ling t'ôh sin-cü Yi-sæ-üô teng ah-lah tsu-tsong kōng-go jih-dzæ z-go; ²⁶ Gyi z-ka wô, ‘Hao tao keh-go pah-sing u-sen ky'i wô, Ng-lah t'ing z we t'ing-meng-gyi, tsih-z feh we hyiao-teh; k'en z we k'en-

kyin-gyi, tsih-z feh we ming-bah.²⁷ Ing-we keh-go pah-sing sing ngang-de, ng-to læn-teh t'ing, ngæn-tsing pi-tih; k'ong-p'ô ngæn-tsing k'en-kyin, ng-to t'ing-meng, sing-li ming-bah, ziu we-sing-cün-i, peh Ngô i-hao.' [Y. 6. 9, 10.]²⁸ Ka-ni, ng-lah hao hyiao-teh, Jing-ming kyiу-go dao-li z djün peh bih-koh-nying, gyi-lah z we t'ing."²⁹ Pao-lo keh-go shih-wô kông-hao, Yiu-t'a ny ing ziu ky'i-de; gyi-lah zi do-nyiang tsang-leng.

²⁵ 兩下弗合頭要走散了，保羅講箇一句，話：「聖靈託先知以賽亞等阿拉祖宗講個實在是個，²⁶ 其是介話：『好到箇個百姓烏碎去話，爾拉聽是會聽聞其，只是弗會曉得；看是會看見其，只是弗會明白。²⁷ 因爲箇個百姓心硬了，耳朵懶得聽，眼睛閉的；恐怕眼睛看見，耳朵聽聞，心裏明白，就回心轉意，撥我醫好。』」[Y. 6. 9, 10.]²⁸ 介呢，爾拉好曉得，神明救個道理是傳撥別國人，其拉是會聽。」²⁹ 保羅箇個說話講好，猶太人就去了，其拉自大樣爭論。

³⁰ [1]PAO-LO liang djang nyin deng læ gyi-zi tsu-tih-go oh-lô, tsih-ziu væn-pah læ kyin gyi go cü-kwu:³¹ do-nyiang fông-tæn djün Jing-koh-go dao-li, kông Cü Yiæ-su Kyi-toh-go z-ken; m-nying kying-djü gyi.

³⁰ 保羅兩長年庵來其自租的個屋落^[1]，接受凡百來見其個主顧。³¹ 大樣放膽傳神國個道理，講主耶穌基督個事幹，喚人禁住

其。

[1] Y. 'E. 65. 耶（鯀）後（頭）65（年）。（原註）